LETO XVI., ŠTEV. 281 — LJUBLJANA, NEDELJA, 4. DECEMBRA 1955 — Cena 10 din

SLOVENSKI Poročevalec

DRUGA IZDAJA

Izdaja in tiska časopisno-založniško podjetje Slov. poročevalec Direktor: Rudi Janhuba — Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Za tisk odgovarja Franc Plevel — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 — Uprava Ljubljana, Tomšičeva 5/II., telefon 23-522 do 23-526 — Oglasni oddelek: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 — Poštni predal 29 — Tek. r. 60-KB-5-Ž-367 — Mesečna naročnina 200 dinarjev

»GALEB« V JONSKEM MORJU

Na »Galebu«, 3. dec. (Tanjug.) *Ladja »Galeb«, s katero potuje predsednik Tito na uradni obisk v Etiopijo in Egipt, je davi ob osmih skozi Otrantska vrata zaplula iz Jadranskega v Jonsko morje. V spremstvu rušilcev, ki ploveta z obeh strani »Galeba«, se predsednikova ladja drži smeri proti Sueškemu prekopu.*

Ladje plovejo v idealnih vremenskih razmerah. S palube »Galeba« se vidijo od daleč obrisi grške obale. Nocoj bo maršalova eskadra plula poleg otoka Kefalonije, jutri zvečer pa blizu obale Krete. Jutri zjutraj bo imel »Galeb« za seboj polovico poti od Šibenika do Port Saida.

Življenje na »Galebu« poteka normalno. Predsednik Tito je večino dneva prebil pri delu v svoji kabini.

Od Šibenika do etiopskega pristanišča Masaua ima »Galeb« kakih dva tisoč morskih milj. Če se vreme ne bo občutno poslabšalo, bo predsednikova eskadra v ponedeljek zvečer prispela v Port Said, od koder bo nadaljevala pot skozi Sueški prekop in Rdeče morje v Etiopijo.

SPOR MED FAUROM IN MENDES-FRANCEOM

Boj v Parizu se nadaljuje

Nevarnost razcepa med radikali še ni minila — Radikali se vedno bolj nagibajo k socialistom — Glavna politična bitka bo med sredinskimi strankami

Pariz, 3. dec. (AFP) V Franciji bodo splošne volitve 2. januarja 1956. Po določbah francoske ustave bi morale biti volitve 1. januarja, ker pa na novo leto glasovanje ne bi bilo priljubljeno, je državni svet sklenil premakniti dan volitev na 2. januar. Z ukazom z dne 2. decembra, objavljenem v uradnem listu, je Edgar Faure imenovan za vršilca dolžnosti ministra za notranje zadeve, ker »Maurice Bourges-Maunoury ne more opravljati te dolžnosti«.

Spor med predsednikom Faurom in radikalnim prvakom Mendesom-Francem je stopil v ospredje pozornosti politične javnosti, ko je predsednik Faure s programskimi izjavami uradno začel predvolilno kampanjo v Franciji. Edgara Faura so izključili iz radikalno socialistične stranke na zahtevo Mendesa-Francea in doslej je samo organizacija okrožja Jura izrazila solidarnost z izključenim predsednikom vlade. Nevarnost za razcep med radikali pa še ni minila, saj je Edgar Faure na tiskovni konferenci navedel vladni volilni program, ki je enak programu, ki ga je sprejela na nedavnem kongresu radikalna stranka v Parizu.

Kakor je povedal Faure, bo njegova vlada, če bo dobila zaupanje nove skupščine, nadaljevala politiko finančne, gospodarske in socialne obnove. Na zunanjepolitičnem področju bo delala za nadaljnje zbližanje Vzhoda in Zahoda, zlasti pa bo vztrajala pri sporazumu za splošno razorožitev. Zavzemala se bo za ohranitev moči in enotnosti Francoske unije in bo storila vse za praktično rešitev problemov Severne Afrike.

Glasilo radikalnega prvaka Mendes-Francea »Express« pa piše, da sedanja koalicijska vlada ni uspela v niti enem izmed naštetih vprašanj in da popuščanje Faura desnici resno ogroža izvedbo takega programa ob sodelovanju desnice in neodvisnih.

Francoski radikali se sedaj čedalje bolj obračajo k socialistom in Mendes-France se je danes sešel z njihovim voditeljem Guyen Molletom, da bi se z njim pogovoril o sodelovanju na volitvah.

Razpust parlamenta je prvi resni udarec radikalom in socialistom v dosedanji bitki za sestavo bodočega parlamenta. Ti dve stranki sta za načelo začasnih volitev, vendar le s pogojem, da se prej izvede volilna reforma. Francoski komunisti so pozvali socialiste in radikale, naj izkoristijo »nepravični« volilni zakon združevanja list v skupnem boju proti reakciji« in ustanove »ljudsko fronto« ter zagotove na volitvah zmago levičarskih sil. Razen morebitnih sporazumov v posameznih okrožjih pa ni kazno, da bi socialisti ali radikali sprejeli to ponudbo.

Prva znamenja v sedanji predvolilni kampanji kažejo, da bo glavna politična bitka med sredinskimi strankami. Glasovi velikih strank levice in desnice, komunistov in degolovcev, so več ali manj znani. Volilna borba se bo torej razvijala med strankami in skupinami centra, ki jih zastopajo radikali, demokratska unija, ljudski republikanci, neodvisni, neodvisni kmetje in degolovski disidenti. Od uspeha ali poraza katere izmed teh strank je odvisno, če bo parlamentarna večina sredine v prihodnjem parlamentu usmerjena bolj na levo ali na desno.

Francoska javnost pa se prav malo zanima za izid te bitke. Prve ankete v pariških časopisih kažejo, da je velikanska večina volivcev mlačno sprejela sklep o razpustu parlamenta. Nad 20 odstotkov anketiranih je izjavilo, da v nobenem primeru ne bodo volili.

Tržaške novice

Trst, 3. dec. (po tel.) Na včerajšnji seji občinskega sveta v Trstu je dr. Dekleva predložil interpelacijo v zvezi z vprašanji, ki zanimajo slovenske šolnike na Tržaškem. Na interpelacijo dr. Dekleve je odgovoril predsednik sindikata italijanskih šolnikov prof. Cumbat, ki je izjavil, da morajo imeti slovenski šolniki iste pravice kakor italijanski, ki jih je namestila bivša angloameriška vojaška uprava.

*

Danes popoldne so odprli v Ulici sv. Frančiška novo tržaško knjigarno, kjer bodo prodajali poleg drugih knjig tudi jugoslovanske leposlovne, strokovne in znanstvene knjige ter revije in prevode raznih pisateljev v slovenskem jeziku.

Otvoritve so se udeležili predstavniki slovenskega kulturnega življenja in generalni konzul FLRJ v Trstu Mitja Vošnjak. Prostori nove knjigarne so okusno in moderno urejeni, načrte pa je izdelal inž. Mihevc.

*

Trodnevna stavka profesorjev srednjih šol v Italiji, ki zahtevajo povišanje plač, se je danes končala, ne da bi se pokazale kakršne koli nove možnosti za rešitev spora. Pouk v srednjih šolah se bo začel v ponedeljek. Položaj se je zaostril, ker vlada ni pokazala namena, da bi bistveno zboljšala svoje predloge in se približala zahtevam profesorjev. Profesorji pa groze, da bodo nadaljevali s stavkovnim gibanjem, v kolikor vlada ne bo pristala na njihove zahteve. Na Tržaškem je stavka dobro uspela in so bile vse italijanske in slovenske srednje šole zaprte.

S. L.

Pogajanja z Avstrijo

Spremembe v jugoslovanskem izvozu v Avstrijo — Povečan izvoz industrijskega blaga — Uvoz umetnega gnojila povečan

Beograd, 3. dec. (Tanjug) Razgovore gospodarskih predstavnikov Jugoslavije in Avstrije, ki so se začeli 1. decembra v okviru skupne komisije, ocenjujejo v beograjskih gospodarskih krogih kot zelo koristne. Med razgovori bodo obravnavali vprašanja trgovinske zamenjave v prihodnjem letu in verjetno bo o tem podpisan skupni protokol.

V Beogradu sodijo, da bi morala biti zamenjava blaga med državama v skladu s spremenjenim ustrojem gospodarstva tako Jugoslavije kot Avstrije. To dejstvo je že vidno vplivalo na spremembe v jugoslovanskem izvozu, in sicer v smeri povečanja izvoza industrijskega blaga, kot n. pr. **valjane kovine. Pričakujejo, da se bo ta tendenca izražala še naprej,** čeprav bo po cenitvi strokovnjakov kmetijsko blago še vedno zavzemalo važen prostor v jugoslovanskih izvoznih seznamih za Avstrijo.

V zadnjem času so nastale spremembe tudi v sestavi avstrijskega izvoza v Jugoslavijo. Jugoslovanskemu tržišču ustrezajo mnogi izdelki avstrijske industrije, posebno umetno gnojilo, ki postaja v zadnjem času vedno pomembnejši uvozni predmet z avstrijskega tržišča. Zato utegnejo biti tudi razgovori predstavnikov obeh držav zelo pomembni za prihodnost gospodarskih zvez, in sicer tembolj, ker so za uspešen razvoj gospodarskega sodelovanja dani vsi potrebni pogoji.

Na dnevnem redu razgovorov so kot po navadi tudi razna tehnična vprašanja, ki naj napravijo zamenjavo prožnejšo. Glede tega bi bilo potrebno, da bi Avstrija sprostila postopek pri uvozu jugoslovanskega blaga, o čemer so govorili tudi že na dosedanjih sestankih gospodarstvenikov obeh držav.

EGIPTOVSKI TISK O OBISKU

LISTI OBŠIRNO POROČAJO O POTOVANJU PREDSEDNIKA TITA, KI GA OCENJUJEJO KOT PRISPEVEK K UTRDITVI MIRU

Kairo, 3. dec. (Tanjug.) Današnji egiptovski časopisi so objavili obširne vesti o potovanju predsednika Tita v Etiopijo in Egipt, katerim so dodali fotografije predsednika Tita ob njegovem odhodu iz Šibenika. V današnjih številkah je dobila vidno mesto tudi izjava zastopnika državnega sekretariata za zunanje zadeve o potovanju predsednika Tita v Etiopijo in Egipt. Časopisi omenjajo zlasti tisti del izjave, v katerem je rečeno, da bo ta obisk močno prispeval k razvoju sodelovanja na vseh področjih, pa tudi mednarodnega sodelovanja in utrditvi svetovnega miru. Egiptovska politika se je doslej opirala na enaka načela, kar daje solidno podlago za zboljšanje zvez med Jugoslavijo ter obema državama, ki ju bo to pot obiskal predsednik Tito.

PROCES NASPROTUJE DUHU USTAVE

Trst, 3. dec. (Po tel.) »Ne gre za to,« piše današnji »Il lavoratore«, glasilo italijanske KP na Tržaškem, »ali naj bo proces proti Briško-beneškemu odredu v Vidmu ali v kakem drugem mestu v Italiji, temveč za to, da bi do procesa sploh ne prišlo, kakor to zahteva javno mnenje demokratičnega prebivalstva in antifašistov.«

»O tem bo odločalo kasacijsko sodišče v Rimu,« piše »Il lavoratore«, »in antifašisti žele, da bi visoki predstavniki sodišča znali oceniti to vprašanje v duhu italijanske republikanske ustave in tistih načel, za katera se je borilo odporniško gibanje v Italiji in v vseh deželah, kamor so vdrle fašistične horde.«

»Il lavoratore« nadalje poudarja, da je treba braniti odporniško gibanje zlasti še sedaj, ker se je začela v Videmski pokrajini proti bivšim partizanom povečana gonja.

S. L.

Demanti Foreign Officea

London, 3. dec. (AFP.) Sir George Young, vodja oddelka za tisk v Foreign Officeu, je danes izjavil, da je brez sleherne podlage govorica, da bi predsednik britanske vlade A. Eden, ko bo obiskal Združene države Amerike, predlagal predsedniku Eisenhowerju, naj bi pustili kanclerju Adenauerju popolnoma proste roke za pogajanja s Sovjetsko zvezo o nemškem vprašanju.

ZVEZNI POLFINALE V LJUBLJANI

SAMO ENA ZMAGA

V prvem kolu ljubljanskega polfinalnega šahovskega turnirja za državno prvenstvo so bili do prekinitve doseženi naslednji izidi:

Gojak — Milenkovič prek., Lukič — Marič, Bajec — Kozomara in Martinovski — Nikolovski remi, Segi — Stanovnik prek., Tot — Dimc in Trajkovič — Krivec remi, Gabrovšek — Pirc 0:1. Prost je bil Damjanovič.

Elektrogospodarska skupnost Slovenije

Poročilo o stanju dotoka na rekah in indeks proizvodnje za 2. december 1955.

Srednji dnevni dotok v kubičnih metrih na sekundo: Drava, Dravograd 167 (lani 158), Sava, Moste 10.5 (lani 9.9), Sava, Medvode 43.2 (lani 73.8), Soča, Doblar 186.8 (lani 172.9).

Indeks proizvodnje v primerjavi z 1954 letom 95.

VREME

Vremenska napoved za nedeljo: Toplo sončno vreme z delno oblačnostjo. Zjutraj in dopoldne v nižinah megla ali nizka oblačnost.

Slovo od Vladimirja Ribnikarja

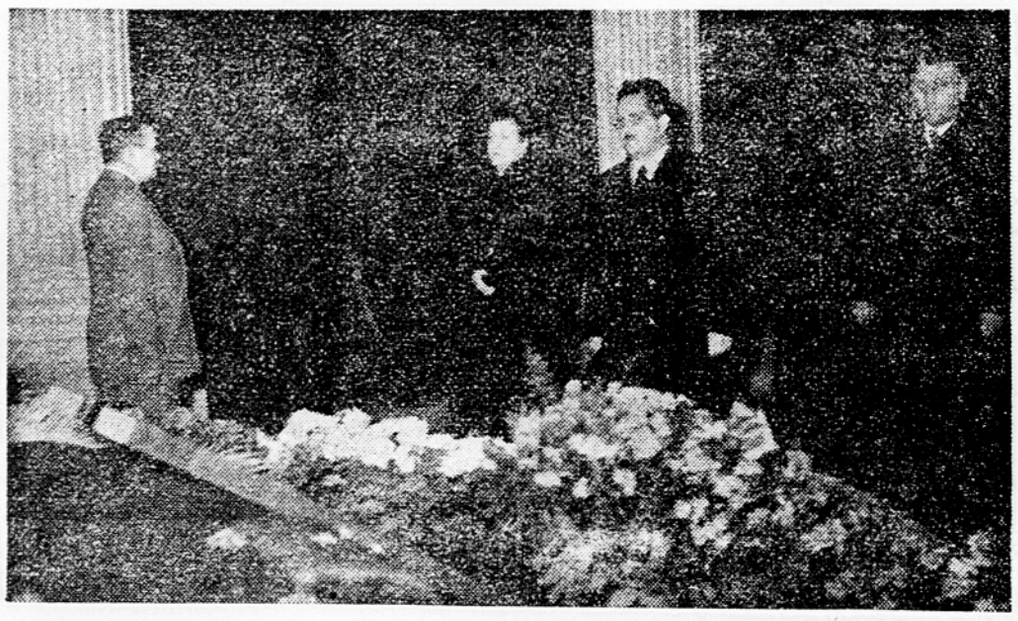

Edvard Kardelj in Aleksander Rankovič ob mrliškem odru Vladimirja Ribnikarja v Domu kulture »Pane Djukica« v Beogradu.

Beograd, 3. dec. Z velikimi častmi so danes v Beogradu pokopali pokojnega ljudskega poslanca zvezne ljudske skupščine direktorja »Politike« Vladislava Ribnikarja.

Nekoliko po 10. uri dopoldne so krsto s pokojnikovim truplom prenesli iz Doma narodnega heroja Pana Djukića.

Poslednjo častno stražo poleg krste pokojnega Ribnikarja so imeli predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijade, podpredsednik Vladimir Simić in Lidija Šentjurc, predsednika obeh zborov zvezne ljudske skupščine Vlada Zečević in Ivan Božičević ter sekretar Mitar Bakić.

Posmrtne ostanke Vladislava Ribnikarja so dvignili s katafalka člani mestnega komiteja Zveze komunistov Beograda, iz poslopja pa so jih prenesli zastopniki zvezne ljudske skupščine in odbora za pogreb z Mošo Pijadom in Rodoljubom Čolakovičem na čelu.

Za lafeto s krsto so šli poleg Jare, sinov Slobodana in Darka ter hčera Milice, Ivane in Vladislave — predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijade, podpredsedniki zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Aleksander Rankovič, Rodoljub Čolakovič, člani zveznega izvršnega sveta, poslanci zvezne ljudske skupščine, člani izvršnega sveta Srbije, ljudski poslanci Srbije, generali JLA, zastopniki mesta Beograda, političnih in družbenih organizacij, zastopniki »Politike« in drugih beograjskih novinarskih kolektivov.

Pred domom »Pane Djukića« se je od pokojnega Vladislava Ribnikarja poslovil član zveznega izvršnega sveta Srbije Draža Marković.

Pogrebni sprevod je zatem krenil po Ulici maršala Tita, mimo špalirja ljudstva, ki se mu je pridruževalo. Na čelu sprevoda so uslužbenci zvezne ljudske skupščine nosili nagrobno piramido, nato pa mnogoštevilne vence. Sledila je častna četa JLA z vojaško godbo, ki je igrala posmrtne koračnice.

Iz Ulice maršala Tita je pogrebni sprevod krenil v Ulico kneza Miloša, ko pa je prispel na Bulevard revolucije, se je ustavil pred poslopjem zvezne ljudske skupščine. Ob krsti se je od pokojnega Ribnikarja poslovil tu predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijade, ki je v svojem govoru poudaril, da je socialistična Jugoslavija izgubila poštenega in zaslužnega državljana, neutrudnega delavca za njen napredek, naše novinarstvo enega izmed najbolj uglednih zastopnikov, Zveza komunistov pa zvestega in vdanega člana ter borca.

Po govoru Moše Pijade je sprevod krenil po Bulevardu revolucije in Rooseveltovi ulici do pokopališča. Ob vhodu na pokopališče se je poslovil od pokojnika v imenu Zveze novinarjev Jugoslavije Stojiljko Stojiljković, ob samem grobu pa v imenu kolektiva »Politike« Ljuba Stojović. Po vseh ulicah, po katerih je šel pogrebni sprevod, so tisoči Beograjčanov izkazovali pokojnemu Vladislavu Ribnikarju zadnjo čast.

Ob spuščanju krste s truplom pokojnega Vladislava Ribnikarja je vojaška godba odigrala posmrtno koračnico, častna četa beograjske garnizije pa je izstrelila častno salvo. Grob Vladislava Ribnikarja so zakrili z mnogoštevilnimi venci in svežim cvetjem.

Zahteve Istiklala

Marok naj bi postal popolnoma neodvisen — Položaj v Maroku še vedno vzbuja zaskrbljenost — Boji se nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo

Pariz, 3. dec. (Tanjug). Največja maroška nacionalistična stranka Istiklal je vnovič zahtevala popolno neodvisnost Maroka. Ta največji severnoafriški protektorat naj bi razglasili za ustavno monarhijo, ki bi imela svobodno izvoljeno skupščino, reprezentativno vlado, svojo vojsko in diplomatsko službo, ki ne bi bila odvisna od francoske vlade. Istiklal zahteva tudi združitev francoskega in španskega dela Maroka v suvereno državo.

Stranka Istiklal je v načelu izrazila pripravljenost sodelovati v reprezentativni vladi Si Bekaja, dokončno pa se bo glede tega odločila, ko bo dobila potrebna jamstva, da bo vlada izvedla strankin program. Na kongresu Istiklala pa je prišla do izraza želja stranke, da sprejme kompromisni predlog Si Bekaja glede razdelitve ministrskih resorov v bodoči vladi.

Splošni položaj v Maroku še vedno vzbuja zaskrbljenost. Ostre borbe na severu države se nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo. Na bojišču, ki se je že razširilo na 160 kilometrov, sodeluje v bojih 20.000 marokanskih nacionalistov in francoskih vojakov. Izgube na obeh straneh so precejšnje.

Novi francoski generalni rezident Andre Dubois je sedaj na inšpekcijskem potovanju po ogroženem področju. V Parizu trdijo, da dobivajo nacionalisti podporo iz španskega dela Maroka, in izražajo mnenje, da bi hotela madridska vlada z razširitvijo vojaškega spopada onemogočiti reforme v španskem delu Maroka.

Plebiscit v Sudanu

V mednarodni komisiji za nadzorstvo nad plebiscitom tudi Jugoslavija

Kairo, 3. dec. (AFP) Zastopniki Velike Britanije in Egipta so danes podpisali sporazum o izvedbi plebiscita v Sudanu, na katerem bo sudanski narod odločil, če bo Sudan postal neodvisna država, ali pa bo sklenil nekako unijo z Egiptom.

Sporazum, ki so ga podpisali v egiptovskem ministrstvu za zunanje zadeve, je pravzaprav spremenjeni anglo-egiptovski sporazum iz leta 1953. Novi sporazum odobrava plebiscit, medtem ko so bile po sporazumu iz leta 1953 določene splošne volitve v ustavodajno skupščino, ki bi imela nalogo odločiti o tem, če se bo Sudan združil z Egiptom, ali pa se bo opredelil za popolno neodvisnost.

Britanija in Egipt sta se sporazumela, da bo skrbela za nadzorstvo nad plebiscitom mednarodna komisija, sestavljena iz zastopnikov Švedske, Norveške, Poljske, Švice, Jugoslavije, Indije in Pakistana. Sestajala se bo vsake tri tedne. Določiti bo morala vrhovnega poveljnika sudanskih oboroženih sil in nadzorovati delo vseh tujih zastopnikov v Sudanu, da bi tako preprečila sleherno zunanje vmešavanje v svobodno glasovanje.

Ko bo objavljen izid plebiscita in volitev za ustavodajno skupščino, bosta imela Velika Britanija in Egipt posvetovanje z zastopniki sudanskega parlamenta in sklenila vse, kar bo potrebno, da bo dokončno ukinjen britansko-egiptovski kondominij nad Sudanom.

Tajni razgovori

med Veliko Britanijo in Grčijo o Cipru — Britanska vlada baje priznala pravico do samoodločbe

London, 3. dec. (Tanjug.) Velika Britanija je imela v zadnjih dneh po svojih zastopnikih tajne razgovore s predstavniki grške vlade za rešitev ciprskega vprašanja. Uradni krogi v Londonu nočejo ničesar povedati o razgovorih, ker menijo, da je bolje, če javnost za sedaj o tem ni obveščena. Kakor pa piše današnji »Times« iz Aten, so na razgovorih nekoliko napredovali. Britanska vlada je baje sprejela zahtevo, da dobi ciprsko prebivalstvo pravico do samoodločbe, ni pa še povedala, kdaj bo moglo izkoristiti to svojo pravico. London je predlagal, da bi ta dan določili na razgovorih zastopnikov izvoljene skupščine Cipra in britanske vlade. Grki se s tem niso strinjali, vendar pa se razgovori o tem še nadaljujejo.

Pričakujejo, da bo britanski minister za kolonije Lennox-Boyd med debato o Cipru, ki se bo začela v ponedeljek v Spodnjem domu, bolj osvetlil potek in uspehe dosedanjih razgovorov med Atenami in Londonom na eni ter guvernerjem Cipra Johnom Hardingom in vodjem ciprskega gibanja za priključitev Cipra Grčiji nadškofom Makariosom na drugi strani.

CLARA LUCE PRI GRONCHIJU

ITALIJA SE POTEGUJE ZA »MALO KATOLIŠKO EVROPO«

Rim, 3. dec. (Tanjug). Predsednik italijanske republike Gronchi je danes sprejel ameriško veleposlanico v Rimu go. Luce. Zvedelo se je, da sta govorila o obisku predsednika Gronchija v ZDA, ki naj bi bil marca prihodnje leto. Ga. Luce je razen tega obvestila Gronchija o politični smeri, ki jo namerava zavzeti ameriška vlada po ženevski konferenci. Za Italijo je zlasti važno, da namerava ameriška vlada v prihodnosti spodbujati in podpirati italijanske korake v Zahodni Evropi. Njeni koraki naj bi bili namenjeni evropski integraciji, v kateri naj bi se nadaljeval razvoj, ki so ga pretrgali neuspehi evropske obrambne skupnosti.

Glede tega pa so v italijanskih strankah, pa tudi v sami vladni koaliciji, zelo različna mnenja. Vodilni katoliški krogi pod vodstvom Fanfanija so ob podpori Vatikana med zahodnoevropskimi katoliškimi strankami že začeli poskuse za obnovo in pospešitev procesa integracije »male katoliške Evrope«. Pri tem so zadeli ob določen odpor naprednih levičarskih sil v krščanski demokratski stranki in drugih meščanskih strankah, ki so mnenja, da bi ta prizadevanja lahko zavrla popuščanje mednarodne napetosti in sporazumevanja med Vzhodom in Zahodom. Enak odpor proti temu je tudi v Segnijevi vladi, kjer se nekateri ministri zavzemajo za boljše odnošaje med ministrskim svetom in levimi strankami.

Razdelilno električno omrežje je preveč preobremenjeno

V povojnih letih je bil napravljen v proizvodnji električne energije znaten napredek. Konec letošnjega leta bodo naše elektrarne proizvedle trikrat več energije kot leta 1946. To je za 50 odstotkov večji prirastek, kot bi bilo to običajno drugje v svetu.

Zgradili smo novo 110.000 voltno omrežje, ki povezuje vse velike elektrarne, velike potrošnike in napajalna mesta z razdelilnim omrežjem. V Sloveniji bosta že konec letošnjega leta ali v začetku prihodnjega leta v prvi fazi dograjeni vodna elektrarna Vuhred z dvema strojema ter termoelektrarna Šoštanj z dvema strojema. Povečana bo tudi termoelektrarna Trbovlje s tretjim strojem. Skupno bo to zneslo 125 megavatov. Letna zmogljivost novih strojev bo okrog 400 do 500 milijonov kilovatnih ur. Energije za vse potrošnike v Sloveniji bo torej dovolj, vsaj za krajši čas, ker bi čez kaki dve leti električne energije lahko spet pričelo primanjkovati zaradi povečanja potrošnje na Hrvatskem in zaradi porabe ostalih velikih potrošnikov. Sicer pa je stanje v prihodnosti odvisno seveda od gradnje novih elektrarn v Sloveniji in Hrvatski. Ni še znano, katero elektrarno bomo pričeli najprej graditi, potrebno pa bi bilo pričeti vsaj z eno izmed elektrarn: Ožbolt, Brestanica, Lobnica ali pa z razširitvijo šoštanjske elektrarne. Jasno je, da bo treba kljub zmanjšanemu tempu gradnje industrije še nadalje graditi nove vire električne energije, ker so potrošne kapacitete industrije večje kot proizvodne možnosti elektrogospodarstva. V pričetku prihodnjega leta bo pred vrati naših mest, trgov in vasi precej več električne energije kot doslej. Vprašanje je le, če bo električna energija zaradi prešibkega razdelilnega električnega omrežja mogla do potrošnikov.

Za lažje razumevanje je potrebnih nekaj pojasnil. Mednarodne izkušnje govore, da se delijo stroški elektrifikacije v tri tretjine. Prva tretjina je potrebna za gradnjo elektrarn, druga tretjina za gradnjo glavnega prenosnega omrežja, zadnja tretjina pa za razdelilno in napajalno električno omrežje. Z velikimi napori smo doslej vlagali sredstva v prvi dve tretjini elektrifikacije. Za vse naenkrat ni bilo dovolj sredstev in tudi industrije nismo imeli, ki bi lahko izdelovala v zadostnih količinah vse potrebščine. Za gradnjo elektrarn in za glavno prenosno omrežje smo porabili 30 do 40 milijard dinarjev. V naslednjih letih pa bi bilo treba vložiti v razdelilno mrežo 15 do 20 milijard sredstev, da bi lahko dosegli harmonično ravnotežje med tehničnimi napravami.

Elektrifikacija mora vedno zadostiti štirim glavnim zahtevam kvalitetne dobave električne energije: dosežena mora biti pravilna frekvenca strojev (50 period na sekundo), količin električne energije mora biti dovolj, na mestu potrošnje mora imeti električni tok ustrezno napetost, dobava energije pa mora biti tudi neprekinjena.

Pravilna frekvenca strojev je odvisna od proizvodnih virov, kar zahteva zadostno gradnjo novih elektrarn ter dobro vzdrževanje obstoječih naprav za proizvodnjo električne energije. Zadostna količina ter ustrezna napetost sta tudi odvisni od proizvodnih virov, vendar je žal pri nas vsak dan večja obremenjenost električnega razdelilnega omrežja vzrok omejeni možnosti plasiranja električne energije. Omrežje je postalo prešibko. Zaradi tega so električni vodniki in transformatorji preobremenjeni, izgube so ogromne. Napetost je prenizka in zato je delo z motorji marsikje nemogoče, isto je s kuhanjem in gretjem, pa tudi luč gori slabo. Vredno je omeniti, da je napetost v glavnem, 110 kilovoltnem omrežju povsem normalna in da pride do prenizke napetosti pri potrošnikih le zaradi preobremenjenega razdelilnega omrežja.

Neprekinjenosti dobave energije ni mogoče doseči, dokler so naprave v razdelilnem omrežju preobremenjene. Preobremenitve povzročajo pregorevanje varovalk v nizkonapetostnem in v visokonapetostnem omrežju. Ustreznih varovalk je na trgu le malo in zato največkrat najdemo varovalke premoščene celo v visokonapetostnem omrežju, to pa povzroča neljube prekinitve pri dobavi električne energije.

Potrebno je priznati, da obratuje zdaj glavno prenosno omrežje z elektrarnami vred zelo dobro in ni več pogostih zastojev kot prejšnja leta. Do izboljšanja je prišlo zaradi pravilnega funkcioniranja zaščitnih naprav, zaradi zankaste povezave daljnovodov in zaradi splošnega izboljšanja važnih naprav. Glavne hibe so zdaj torej v razdelilnem električnem omrežju. Omrežje bo treba spraviti v normalno tehnično stanje, kar pa bo mogoče doseči le z večjimi rekonstrukcijami na visokonapetostnem in nizkonapetostnem omrežju. Potrebnih je več novih razdelilnih transformatorskih postaj, potrebni so novi večji transformatorji ter novi daljnovodi, povečati bo treba tudi prereze tokovodnikov, dvignitj in regulirati prenosno napetost in povsod uvesti standardiziranje napetosti, položiti nove kable in tudi montirati večja stikala ter varovala vseh vrst. Za velike elektrarne in za glavno prenosno omrežje smo doslej rabili velike količine cementa in železa, dosti izolatorjev, težkih naprav in debelih tokovodnikov. Materialna struktura pri novih gradnjah pa se bo precej spremenila. Potrebovalj bomo mnogo stikal za nizko in visoko napetost do 35 kv ter transformatorjev, kablov, tokovodnikov, izolatorjev, drogov in varovalk. Železa in cementa ne bomo več potrebovali toliko. Izpopolnitev omrežja bo terjala dosti več izdelkov naše elektroindustrije kot doslej, predvsem pa več bakra in aluminija. Naša domača elektroindustrija bo s prevelikimi izvozi svojih izdelkov morala prenehati, saj teh izdelkov doma primanjkuje. Tudi bakra bi ne smeli več prekomerno izvažati. Tovarna tokovodnikov in kablov v Svetozarevu bi nujno morala pričeti obratovati s polno zmogljivostjo. Zdaj delajo le z 20 odstotno zmogljivostjo, ker nimajo na razpolago dovolj bakra, pa tudi vseh strojev še nimajo montiranih. Vse tovarne bi v splošnem morale znižati cene. Zadnji čas so uveljavili nenavadno prakso, da prodajajo svoje izdelke v inozemstvo pod ceno — zaradi pridobitve trga — finančno izgubo pa krijejo, kot kaže, na ta način, da zvišujejo cene doma prodanim izdelkom.

Tudi finančna sredstva za povečanje omrežja bo potrebno nekje dobiti. Elektrogospodarstvo iz svojih amortizacijskih sredstev električnega omrežja ne bo moglo povečati, saj je amortizacija namenjena za vzdrževanje ter obnovo obstoječega omrežja. Drugih sredstev za smotrno povečavanje omrežja za zdaj ni. Sedanja prodajna cena za kilovatno uro električnega toka tudi ne dopušča povečanja omrežja. V interesu vsega gospodarstva je, da bi odpravili sedanje neskladno stanje ter določili primerna sredstva za povečanje lokalnega električnega omrežja, da bo mogoče porabiti energijo, ki bo v kratkem v zadostnih količinah na razpolago pred vrati naših mest, trgov in vasi. Zaradi mnogih razlogov bo potrebno spremeniti in izboljšati sedanje stanje električnega omrežja. To zahtevajo požarna varnost, zmanjšanje zastojev v industriji in obrti, izboljšanje zdravja, itd.

Ing. R. Š.

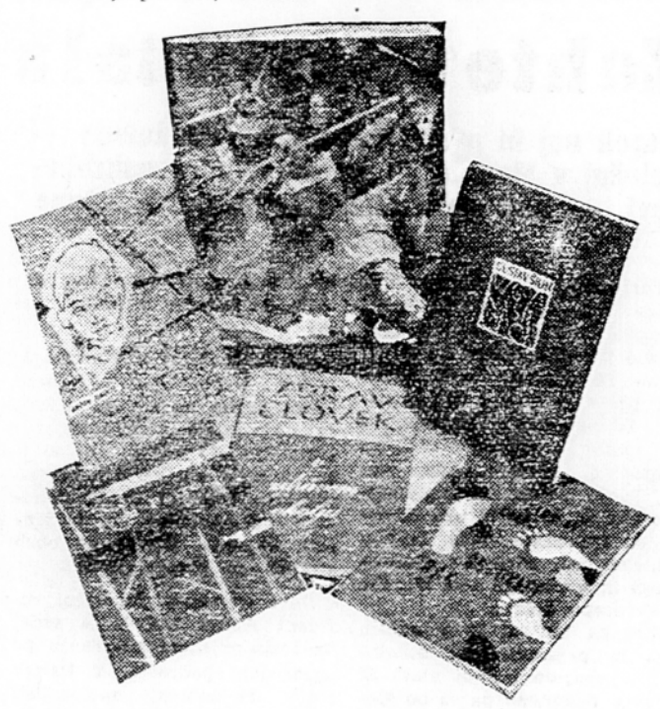

Letošnja zbirka knjig Prešernove družbe

Razgovori o gradnji mostu preko Mure

Zagreb, 3. decembra. Te dni so v Zagrebu končali razgovore s predstavniki Madžarske o prvi fazi gradnje mostu na reki Muri med Goričanami in Letenye. Iz vode bodo najpreje dvignili staro porušeno konstrukcijo in potem pričeli razgovore o gradnji novega mostu. Računajo, da bo most, če se bodo razgovori končali ugodno, dograjen do konca 1957. leta. Potem bi lahko spet uvedli reden avtomobilski promet med Budimpešto, Varaždinom in Zagrebom.

Nova ladijska proga v Slovenskem Primorju

»Jadranska linijska plovba« je uvedla novo progo Umag—Trst—Sesljan, katero vzdržuje motorna ladja »Ivan Cankar«. Nova proga je pomembna za potniški promet, pa tudi pri prevozu hitro pokvarljivega ter kosovnega blaga v Trst.

Izvoz lesa preko hrvatskih KZ

Zadružni sektor Hrvatske vse bolj sodeluje v predelavi ter v izvozu rezanega lesa ter končnih izdelkov. Nedavna razstava na velesejmu v Zagrebu je prikazala delo mnogih KZ, ki predelujejo les.

V prvih osmih mesecih letošnjega leta so kmetijske zadruge izvozile za okrog 600 milijonov deviznih dinarjev lesa ter lesnih končnih izdelkov. Ob koncu leta bo izvoz dosegel milijardo dinarjev. M. B.

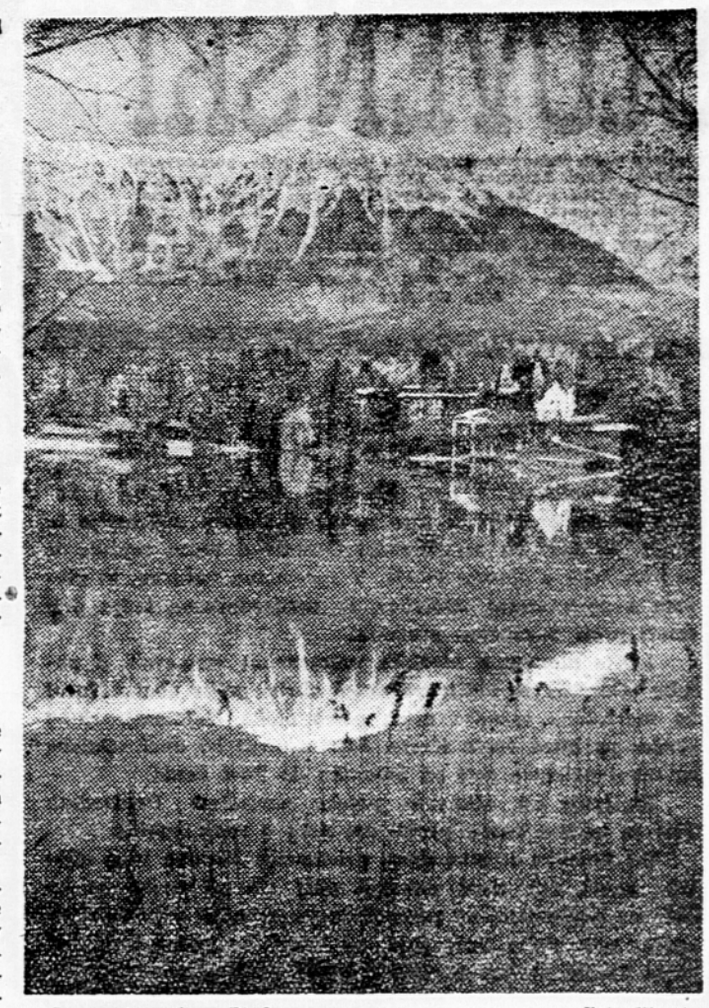

Japonski motiv z Bleda — Foto Vlastja

VČERAJ IN DANES

Spominska plošča padlim borcem v Ptuju

Ptuj, 3. dec. Na pročelju uprave ptujskih zaporov se od 29. novembra t. l. blešči lepa marmornata plošča s posvetilom mestnega odbora Zveze borcev Ptuja v spomin na heroja Jožeta Lacka in druge zapornike, ki so jih med vojno fašistični krvniki v teh zaporih do smrti pobili. Plošča je bila odkrita na Dan republike.

V.

Uvoz papirja za široko potrošnjo

Zagreb, 3. decembra. Povpraševanje po papirju je zlasti v široki potrošnji zelo veliko. Zmogljivosti naših tovarn so premajhne, nekaterih vrst papirja pa tudi še ne izdelujemo in smo zato navezani na uvoz.

Da bi v prihodnjem letu izboljšali situacijo s papirjem so te dni odobrili 48 milijonov deviznih dinarjev za nabavo raznih vrst papirja za široko potrošnjo. Gre predvsem za ovojni papir ter za razne brezlesne, težko propustne ter mastne papirje. Omenjeni uvoz papirja se nanaša na prvo četrtletje prihodnjega leta. M. B.

Uspehi makedonskega založniškega podjetja

Skoplje, 3. dec. S književnim večerom ob sodelovanju najbolj znanih makedonskih pisateljev se je danes začela v Skoplju proslava petletnice založniškega podjetja »Kočo Racin«. V petih letih je to založniško podjetje natisnilo okoli 220 del makedonskih in jugoslovanskih pisateljev, kakor tudi inozemskih avtorjev v skupni nakladi približno 700.000 izvodov. Da bi dela sodobne makedonske književnosti postala bolj dostopna bralcem srbsko-hrvatskega jezikovnega področja, bo podjetje »Kočo Racin« začelo prihodnje leto izdajati izbrana makedonska književna dela v srbsko-hrvatskem jeziku.

Na slavnostnem sestanku delavskega sveta in upravnega odbora podjetja je bila sklenjeno, da bodo vsako leto 13. junija, na dan smrti makedonskega književnika Koče Racina, podeljevali denarne nagrade za najboljša dela sodobne makedonske književnosti.

Predlog za zazidavo Ptuja

Ptuj, 3. dec. Ptujčani pozdravljajo predlog mestnega urbanističnega sveta, naj bi v Ptuju na prostoru, kjer so sedaj prostori podjetja »Kurivopromet« v Masarykovi ulici in kjer je večji nezazidan kompleks, zgradili primeren hotel s sobami za tujce, ki je Ptuju neobhodno potreben. Na tem prostoru bi lahko zgradili večjo vogalno zgradbo. Za hotel je prostor zelo primeren, ker je na lepem kraju in blizu kolodvora. Na predlog istega sveta naj bi bilo med zgradbo podjetja »Petovia-Ptuj« in stanovanjsko hišo zdravnika dr. Kuharja zgrajeno večje stanovanjsko poslopje s poslovnimi prostori za mestno lekarno, ki nima primernih prostorov in se že delj časa poteguje zanje.

V.

Mestna ekonomija v Ptuju pogorela

Ptuj, 3. dec. Dave ob 2.30. uri je izbruhnil požar na velikem gospodarskem poslopju mestne ekonomije v Ptuju, ki ga tudi kljub naporom pripadnikov JLA, ptujskih ter mariborskih gasilcev ni bilo mogoče pogasiti. Pripadniki JLA in gasilci so komaj rešili iz gorečе zgradbe številno govedo in konje. Požar je izbruhnil na več straneh poslopja hkrati, zato ga ni bilo mogoče pogasiti. Po zaslugi bližnjega vojaškega stražarja so bili takoj alarmirani pripadniki JLA ptujski in mariborski gasilci. Čeprav je bila rešena živina, je nastala večmilijonska škoda.

V četrtek zjutraj okoli pol 7. ure je pod istim gospodarskim poslopjem začel goreti voz koruznice. Zaradi hitre intervencije pripadnikov JLA in gasilcev je bil takrat večji požar preprečen. Zakaj je danes ponovno nastal požar, bo ugotovila preiskava. V.

110 milijonov za uvoz semen

Beograd, 3. dec. Zveza kmetijskih zbornic Jugoslavije bo odslej posvečala posebno pozornost proizvodnji semen žita in drugih kmetijskih kultur, ker je mnenja, da je to eden izmed zelo pomembnih činiteljev za napredek kmetijske proizvodnje. V ta namen bo pri Zvezi ustanovljena sekcija za semenarstvo, ki bo sodelovala z državnimi kmetijskimi posestvi in zadružnimi organizacijami. Razen tega bo v prvih nekaj letih pripravila načrte za pridelavo semen za vso državo.

Semena bodo v glavnem pridelovali na zadružnih ekonomijah in na posestvih državnih kmetijskih podjetij, kakor je bilo sklenjeno na sestanku zastopnikov republiških zvez kmetijskih zadrug, kmetijskih zbornic, znanstvenih ustanov in podjetij za promet s semeni, ki je bil v Zvezi kmetijskih zbornic Jugoslavije. Poleg tega je bilo ukrenjeno vse za uspešno kontrolo nad proizvodnjo in prometom s semeni.

Sklepi tega sestanka poudarjajo, da bodo kmetijske zbornice in zadružne organizacije nastopale proti »komercializaciji« podjetij za promet s semeni, ker bi morala delati z ostalimi kmetijskimi ustanovami za povečanje proizvodnje.

Da bi se program proizvodnje semena v prihodnjih letih izvedel, bo Zveza kmetijskih zbornic poleg nagrad pridelovalcem semena zagotovila sredstva za zgraditev skladišč in sušilnic za rezerve semena. Določila bo tudi posebna sredstva za nabavo opreme in strojev za čiščenje semen.

Računajo, da bodo ti ukrepi pripomogli k povečanju pridelave semen, tako da bodo v dveh, treh letih pokrite potrebe iz domače proizvodnje, dokler pa to ne bo uresničeno, bo treba seme nekaterih kmetijskih kultur še nadalje uvažati. Tako bo letošnjo zimo za uvoz semena hibridne koruze, lucerne, živinske pese, konoplje in krompirja na razpolago 110 milijonov dinarjev v devizah.

Odlikovani lovci

Za izredne zasluge in posebno delovanje na področju lovstva je upravni odbor Republiške lovske zveze Slovenije ob desetletnici Republike odlikoval več članov lovske organizacije.

Z Redom za lovske zasluge II. stopnje so bili odlikovani: Dragotin Klobučar, Maribor, dr. Milan Dular, Ljubljana, Janez Zupan, Ljubljana, Elo Garzarolli, Postojna, Adolf Ivanc, Sodražica, Tone Černač, Crna pri Prevaljah, ing. Anton Šivic, Ljubljana, Drago Bižal, Kočevje, Miloš Kelih, Lesce pri Bledu, Franjo Bulc, Mirna na Dolenjskem, Žan Hrovat, Tacen, Alojz Rus, Brdo pri Ljubljani, Ive Majcen, Ljubljana, Ivo Skerlovnik, Slovenjgradec, dr. Jože De Gleria, Bled.

Z Znakom za lovske zasluge so bili odlikovani: Bruno Nussdorfer, Črnuče, Franc Jarc, Ruše, Franc Božank, Sele, Ivan Klobučar, Gradišče, Mirko Lorber, Malečnik, Vinko Huber, Šoštanj, Janez Kankelj, Selca, Janez Pfajfer, Selca, Jože Rader, Murska Sobota, Milan Kemperle, Kamniška Bistrica, Niko Fabjan, Bled, Stanko Bergant, Kokra, Janez Bukovnik, Rupa, Ivan Grajš, Kočevska Reka, Jože Herle, Kamniška Bistrica, Franc Lilof, Gorje, Alojz Kovačič, Kočevje, Arpad Keveš, Oriovščak, Ivan Peterlin, Komenda, Franc Gubanc, Selo, Jože Drobnič, Zelimlje, Lado Svigelj, Kočevje.

Centralni dom slepih v Zagrebu

V Zagrebu bodo prihodnje leto pričeli z gradnjo centralnega doma slepih. Določeno je že gradbišče na vogalu Draškovičeve in Šenoine ulice. V veliki stavbi bo redakcija časopisa slepih »Socialna misao«, prav tako pa tudi centralna knjižnica s časopisi in knjigami v Brailleovi pisavi. V stavbi bo še dvorana za javne prireditve s 400 sedeži.

Popis prebivalcev v Ljubljani

V dneh od 13. do 18. decembra tega leta bo v našem mestu registracija prebivalstva. Ker bo ob tej priliki marsikdo vprašal, kakšna akcija bo to, kolikšno ozemlje bo zajela, čemu je potrebna, kako bo potekala, kdo jo bo izvedel in podobno, bomo odgovorili na nekaj takih vprašanj.

Namen registracije je zbrati podatke o številu prebivalcev in gospodinjstev ter s temi podatki nastaviti register stalnega prebivalstva. Registracija bo zajela prebivalstvo v občinah Bežigrad, Center, Moste, Šiška ter v delu občine Vič in Rudnik — kratko rečeno, zajame se ozemlje bivšega MLO Ljubljane.

Namen te akcije je, kot omenjeno, sestava registra stalnega prebivalstva v omenjenih občinah. Občinam je tak register vsak čas potreben pri opravljanju izvršilnih in upravnih funkcij, ki spadajo po zakonih in predpisih višjih državnih organov v delovno področje občin. Res je sicer, da mnogi podatki, — ki se bodo v registraciji zbirali, — že obstoje, vendar pa je treba vedeti, da so raztreseni pri raznih institucijah, ki jih vsak dan potrebujejo pri svojem delu, razen tega pa so ti podatki že delno zastareli. Pri reševanju problema, kako naj dobe občine potrebne podatke o prebivalstvu, se je izkazala registracija prebivalstva kot najtočnejša, najhitrejša in kot najcenejša rešitev. Upoštevajoč te razloge je sprejel okrajni ljudski odbor v Ljubljani odlok o registraciji prebivalstva v naštetih občinah. Ta odlok je bil objavljen v »Glasniku OLO Ljubljana« z dne 25. oktobra tega leta.

Tako bodo dobile tudi omenjene ljubljanske občine register prebivalstva kot vsakomur dostopno javno listino. Pri tem naj še omenimo, da register prebivalstva obstoji že dobri 2 leti v skoraj vseh občinah LRS — razen v Mariboru in Celju. Registre prebivalstva imajo po svetu v vseh, količkaj organiziranih mestih in zatorej naš register ne pomeni kakšne posebne novosti, marveč le nujno potrebo.

Registracijo pripravljajo in organizirajo okrajna in občinske komisije za registracijo, medtem ko jo bodo neposredno izvedle za to pooblaščene osebe. Te osebe so izbrane v glavnem iz študentske mladine, zaradi česar lahko pričakujemo, da bodo kos svoji nalogi, tako po izobrazbi kakor po prizadevnosti. V tehničnem pogledu je sodeloval pri pripravah za registracijo Zavod za statistiko OLO v Ljubljani, ki ima potrebne izkušnje.

Registracija bo potekala takole: **v dneh 13., 14. in 15. decembra bodo pooblaščene osebe razdelile registracijske obrazce po posameznih gospodinjstvih. Obenem bodo dale tudi ustna in pismena navodila za izpolnjevanje obrazcev. Staršina gospodinjstva ali kakšen drug član bo izpolnil prejete** obrazce po stanju opolnoči **med 15. in 16. decembrom. Pooblaščena oseba bo nato v dneh 16., 17. in 18. decembra obrazce pobrala.** Ob tej priliki bo prekontrolirala obrazce. V primerih, ko staršina gospodinjstva ali kakšen drug član tega ne more storiti, naj vsaj pripravi odgovore na posamezna vprašanja obrazca, tako da jih bo oseba lahko hitro vpisala v registracijske obrazce.

Omenili smo le mimogrede, da se registrira stalno prebivalstvo. Stalni prebivalci omenjenih občin so tisti, ki tu stalno stanujejo. Pri tem ni važno, ali je tak stalni prebivalec ob času registracije v Ljubljani ali pa je odsoten (na dopustu, v zdravilišču, službeno odsoten — to so tako imenovani začasno odsotni prebivalci). Tudi v tem zadnjem primeru se take osebe registrirajo, kakor če bi bile doma. Enako se smatrajo za stalne prebivalce tudi osebe na odsluženju vojaškega roka, na orožnih vajah ali pri prestajanju zaporne kazni. Vse te osebe se registrirajo v njihovih gospodinjstvih kot stalno prisotne. Ne bodo pa se registrirale osebe, ki bodo v času registracije začasno prisotne v omenjenih občinah (n. pr. osebe po službenih opravkih, po privatnih poslih, turisti, osebe na zdravljenju in podobno, medtem ko je njihovo stalno bivališče izven naštetih občin. Ker ni točne meje med stalnim prebivalstvom, bo registran tudi del prebivalstva, ki se v splošnem smatra za začasno prisotnega. Tu so študenti, katerih matična gospodinjstva so izven omenjenih občin ter sezonski delavci pri istem pogoju.

Vsa pojasnila bodo prebivalstvu omenjenih občin na razpolago pri občinskih registrskih komisijah. Sedeži in telefonske številke teh komisij bodo objavljene v časopisih.

P. V.

Tržna inšpekcija zasavskega okraja uspešno dela

Tržna inšpekcija zasavskega okraja je zadnje čase posvetila več pozornosti poslovanju socialističnih gostišč, ki poslujejo z izgubo ali pa kljub najvišjim cenam ustvarjajo neznatne dobičke. Pri pregledih je ugotovila, da socialistična gostišča ne poslujejo tako uspešno kot zasebna predvsem zato, ker so v njih ljudje, ki na gostišče, v katerem so zaposleni, ne gledajo kot na družbeno gostišče, temveč kot na nekaj, iz česar je treba izvleči čim več koristi zase. Neko gostišče v Brežicah, ki je sicer izkazovalo neznaten dobiček in nobenega primanjkljaja, je dejansko imelo več sto tisoč dinarjev primanjkljaja. V nekem drugem gostišču je poslovodja prodajal žganje in vino za svoj račun. Jasno je, da gostišče ne more uspešno poslovati, če si poslovodja prizadeva, kako bi sam čim več zaslužil, medtem ko mu je razvoj socialističnega gostišča deveta briga. Tudi pregled v Mokricah je pokazal, da gostišče lahko uspešno posluje, kadar gre za osebne koristi.

Odgovorni ljudje v podjetjih in ustanovah večkrat razpravljajo o vzrokih neuspešnega poslovanja socialističnih gostinskih obratov. Žal jih največkrat iščejo tam, kjer jih ni. Ugotovitve tržne inšpekcije kažejo, da so vzroki ne toliko v velikih družbenih dajatvah, kot v nerealnem prometu, ki ga ta gostišča prikazujejo. Če katero socialistično gostišče ni šlo, so marsikdaj poslovodjo nagradili s tem, da so mu izdali dovoljenje za zasebno gostišče, namesto, da bi ga kaznovali za malomarno in neodgovorno poslovanje. Tudi v tem je vzrok, da nekatera socialistična gostišča ne poslujejo uspešno.

Tržna inšpekcija je uvedla poročila o presežkih in manjkih, ki jih morajo pošiljati vse trgovine, gostišča in obrtni obrati (mesnice). Analiza teh poročil je pokazala, da podjetja zelo neodgovorno sklepajo o ugotovljenih presežkih in manjkih. Navadno poslovodju odpišejo manjko, češ, da se mu je večkrat pokvarilo blago, da mu ni bil priznan kalo in podobno, namesto da bi poiskali ali vsaj poskušali poiskati vzroke kako so nastali presežki ali primanjkljaji. Tržna inšpekcija je izvršila več pregledov trgovin in gostišč, kjer so bili ugotovljeni manjki. Pri pregledu je ugotovila, da so primanjkljaji nastali zaradi malomarnega poslovanja uslužbencev, ki so površno prevzemali blago, ki niso vodili blagovne knjige itd. V nekaterih primerih je ugotovila, da so primanjkljaji nastali že pred letom, pa so jih poslovodji prikrivali in vlekli iz inventure v inventuro. To so lahko delali zahvaljujoč dejstvu, da so popisne komisije površno opravljale svoj posel, da ni bilo nobene kontrole od strani uprav itd. Primanjkljaji so bili v začetku neznatni, nato pa so se iz meseca v mesec večali. Mnoge poslovodje zavede tudi mišljenje, da bodo pri manjkljaj v teku naslednjega tromesečja »dobili noter«.

Tržna inšpekcija je kontrolirala tudi, kako trgovine in pekarne vplačujejo prispevek v sklad za pospeševanje oromera in predelavo kmetijskih pridelkov. Ugotovila je, da so nekateri zasebni peki imeli zelo slab odnos do te obveznosti, čeprav ta prispevek dejansko plačajo potrošniki. V nekaterih trgovinah je ugotovila da so petrolej prodajali draže, kot pa je predpisana cena. V Mesrni pekarni v Krškem je ugotovila, da so med belo moko mešali črno in iz take mešanice pekli »bele« žemlje. Veliko pozornost je tržna inšpekcija posvetila tudi trgovinam z lesom. Nekatere zadruge namreč še vedno trgujejo z lesom v nasprotju s predpisi. Hlodovino in ostale gozdne sortimente odkupujejo od kogarkoli in prodajajo komurkoli, čeprav imajo dovoljenje. Državnega sekretariata za gospodarstvo LRS, da lahko odkupujejo hlodovino in gozdne sortimente od svojih članov, prodajajo pa samo podjetjem, ki so pooblaščena za primarno predelavo lesa, oziroma podjetjem, ki so pooblaščena za nakup ostalih gozdnih sortimentov. Kontrola nad tem, kako podjetja izvajajo nove predpise o odkupu kmetijskih proizvodov, je ugotovila, da se odkup sicer usmerja preko kmetijskih zadrug, da pa je med temi še mnogo takih, ki niso sposobna zajeti vseh presežkov na svojem območju. V zadrugah (nekaterih) se tudi uveljavlja tendenca, da odkupna podjetja sploh ne morejo nakupovati kmetijskih proizvodov neposredno od proizvajalcev, a če to delajo, da morajo zadrugi plačati maržo ali provizijo itd. Nekatere zadruge tudi ne težijo k temu, da bi znižale razliko med odkupno in prodajno ceno. To so kajpak redki primeri, ki bistveno ne zmanišujejo prednosti odkupa preko kmetijskih zadrug.

—nc

Razpis

ZA TEČAJ POLITIČNE ŠOLE PRI CK ZKS

(od 1. februarja do 30. junija 1956)

Tečaj je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki že delajo v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih oblasti, v sindikatih, društvih itd., in si žele razširiti in poglobiti politično znanje.

Prijave za sprejem v šolo pošljite na upravo Politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 37/II trakt do 31. decembra 1955, hkrati pa tudi na svoj občinski komite.

V prijavah navedite osebne podatke, podatke o dokončanih šolah in tečajih, o stažu in funkcijah v političnih organizacijah o osnovnem poklicu in zaposlitvi in o višini mesečnih prejemkov.

Šola ima internat, ki je namenjen predvsem tovarišem in tovarišicam izven Ljubljane. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem ali okrajnem komiteju ZKS svojega področja.

Slovenski Poročevalec

UREJUJEJO:

SERGEJ VOSNJAK (glavni in odgovorni urednik)
FRANCEK DRENOVEC (notranja politika)
ALEKSANDER JAVORNIK (gospodarstvo)
JUSAN BENKO (zunanja politika)
MILAN SEGA (kultura)
STANE LIPAR (šport)
Za oglase odgovarja
BORIS KRMAC

OB ROBU dogodkov

Kreatura?

Note, ki so jih izročili predstavniki zahodnih velesil sovjetskim oblastem v Berlinu, so najlepši dokaz napetosti, ki se ponovno razvija na področju Nemčije. Protest je odgovor na nedavni incident v Vzhodnem Berlinu, ko so vzhodnonemški policaji zaustavili ameriški vojaški avtomobil, v katerem sta bila tudi dva člana ameriškega predstavniškega doma. Ko je poveljnik ameriške cone Berlina, general Dasher, protestiral pri sovjetskem komandantu, mu je le-ta odgovoril, da je Berlin prestolnica suverene Vzhodne Nemčije in da je treba tudi v primeru takšnega incidenta upoštevati vzhodnonemške zakone o odnosih med Vzhodno Nemčijo in Berlinom.

Temu je, razumljivo, sledil povišan krvni pritisk. Berlin ima status, ki ga sovjetske oblasti ne smejo menjati, izjava Dibrova ni v skladu s štiristranskim sporazumom in da je bil incident hudo vmešavanje v svobodo zavezniškega prometa v Berlinu. Pojavili so se celo glasovi, da bodo zahodne velesile same zasedle ves Berlin, če se sovjetske čete umaknejo, ker bi zato imele vsa »pravna pooblastila«.

Toda krvni pritisk je nemara po nepotrebnem tako visok. Saj doslej je bilo v Berlinu že dovolj incidentov, ne da bi bilo vprašanje berlinskega statusa resno ogroženo, in tudi sedaj je več kot dvomljivo, da bi sovjetske oblasti zares hotele spreminjati status in tako povzročiti hudo krizo, enako morda samo tisti iz časov zračnega mostu in berlinske blokade.

Zanimivo je namreč, da je bil incident v Berlinu le nekaj dni pred začetkom splošne zunanjepolitične razprave v zahodnonemškem Bundestagu. Nemara je bil glavni namen incidenta vendarle samo, da bi zahodnonemško vlado opozorili na sovjetsko tezo o suvereni Vzhodni Nemčiji, s katero naj bi se Bonn povezal in skušal približati dan ponovne združitve.

Če je bil to namen izjave sovjetskega generala, potem je Bonn nanjo odgovoril vse prej kot ugodno. Zahodnonemški Bundestag je namreč sprejel vladno resolucijo o zunanji politiki, ki je zelo slab znak za zbliževanje med vzhodno in zahodno Nemčijo. O resoluciji je govoril zunanji minister von Brentano, ki je znan po svojem neprijaznem stališču napram Vzhodu. Njegov govor, ki so ga poslanci Adenauerjeve koalicije pozdravljali, opozicijski pa niso protestirali, je tako polu žolča kot malokateri govor v zadnjem času. »S svobodnimi volitvami bi (Sovjetska zveza) prekinila sedanjo napetost in dala svobodo ljudstvu, ki šteje 17 milijonov, da bi likvidiral pankowsko kreaturo (!) ...«, »Molotov je iskreno priznal, da v sovjetskem imperiju ni svobode misli«, »Zvezna vlada nikdar ne bo sedla za isto mizo s predstavniki tega (vzhodnonemškega) režima ...« »agrarna reforma in socializacija Vzhodne Nemčije je perverzno pretvarjanje demokracije, ki je njen namen odvzeti človeku svobodo ...«, »Molotov naj ve, da če mu je uspelo skleniti sporazum s Hitlerjem in Ribentroppom mu to nikdar ne bo uspelo niti pri Zvezni republiki, niti kasneje pri združeni Nemčiji.«

V isti sapi pa tudi: »Prepričati jih moramo (ves svet), da ima nemško ljudstvo samo eno željo — služiti stvari miru in svobode ...«

Takšen je bil govor, v tem smislu je sestavljena deklaracija, in takšno je sprejel Bundestag. Komentar k temu ne bi bil niti potreben, saj so že sama dejstva dovolj zgovorna.

Gledano z nevtralnega, toda dobronamernega stališča je pač res, da je možno marsikaj povedati o sistemu v Vzhodni Nemčiji — prav tako pa tudi o položaju v Zahodni Nemčiji. Združitev Nemčije je prej in slej odvisna od sporazuma med velesilami in dokler so stališča velesil takšna, kakršna so prišla do izraza na zadnji konferenci v Ženevi, dotlej so izrazi kot »kreature«, »suženjstvo« in podobno, popolnoma odveč, če ne celo v popolnem nasprotju z interesi Nemcev obeh pripadnosti in Evrope.

A. Furlan

DELO ODBOROV GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Sprejem novih članic zdaj glavni problem OZN

Resolucija o odložitvi debate o maroškem vprašanju — Plemensko razlikovanje v Južnoafriški uniji — Boj za izvolitev še enega člana Varnostnega sveta — Vedno večja pripravljenost za skupinski sprejem novih članic v OZN

New York, 3. dec. (AFP). Generalna skupščina OZN bo začela danes na plenarni seji razpravljati o več sklepih, ki so jih sprejeli njeni odbori in drugi organi. Najprej bo morala odobriti resolucijo političnega odbora o odložitvi debate o maroškem vprašanju. Nato bo proučila dve vprašanji o atomski energiji. Prvo je vprašanje konference vseh držav članic OZN o dokončnem besedilu statuta mednarodne agencije za atomsko energijo. Resolucijo v tem smislu je soglasno sprejel politični odbor. Drugo vprašanje se nanaša na posledice atomskega izžarevanja in ustanovitev odbora znanstvenikov, ki naj bi zbiral podatke o tem problemu.

Generalna skupščina mora odobriti tudi resolucijo, ki ob tožuje Južnoafriško unijo plemenskega razlikovanja. Resolucija zahteva podaljšanje mandata anketne komisije OZN, ki preiskuje plemensko razlikovanje v Južni Afriki. Skupščina mora potrditi tudi resolucijo o nadaljnji pomoči arabskim beguncem iz Palestine ter priporočilo skrbniškega odbora, da bi prišla jugozahodna Afrika pod skrbništvo OZN.

Volitve za še enega člana Varnostnega sveta bodo v začetku prihodnjega tedna. Plenum Generalne skupščine je zadnjič glasoval pred tremi tedni, ko sta se za to mesto borili Jugoslavija, kompromisni evropski kandidat, in Filipini, ki jih podpirajo ZDA in delegacije Latinske Amerike. V enaindvajsetih glasovanjih noben kandidat ni dobil dvetretjinske večine, zato se nadaljnje glasovanje odložili. Po splošnem mnenju so zadnja glasovanja pokazala, da se filipinske postojanke majejo, zaradi česar so mnogi diplomati sklepali, da bo ta država umaknila kandidaturo za evropsko mesto v Varnostnem svetu.

Vodja sovjetske delegacije v OZN Vasilij Kuznecov je izjavil včeraj, da je sovjetska delegacija storila vse, da bi omogočila rešitev sprejema novih članov v OZN že na sedanjem zasedanju Generalne skupščine. Dejal je, da se navzlic temu, da dve državi »nista posebno po volji Sovjetski zvezi«, vendarle strinja s sprejemom le-teh v Združene narode, upoštevajoč pri tem načelo univerzalnosti OZN. — Ko je dejal, da je vprašanje razorožitve najvažnejše vprašanje dnevnega reda Generalne skupščine, je Kuznecov pripomnil, da bi morali uvesti nadzorstvo nad razorožitvijo, ne pa nadzorstvo nad oboroževalno tekmo.

V debati o sprejemu novih članov v posebnem političnem odboru je Čangkajškov delegat ponovno nastopil proti sprejemu Zunanje Mongolije. Dejal je, da bo njegova delegacija glasovala za vse »nekomunistične države«, nikoli pa ne za skupinsko sprejemanje novih članov.

Novozelandski delegat Laslie Monroe je dejal, da je sedaj prvič v zgodovini OZN dana možnost, da reši vprašanje sprejema novih članov. Nov neuspeh glede tega bi imel daljnosežne politične posledice. Burmanski delegat James Berington je na stališče Čangkajškovega delegata dejal, da si ni mogoče misliti, »da bi neka članica Varnostnega sveta prevzela nase tako veliko odgovornost, da bi državam kandidatkam zaprla vrata v Združene narode«. Iraški delegat pa je izrazil mnenje, da bi morali končno odločitev o sprejemu novih članov prepustiti Generalni skupščini in ne Varnostnemu svetu.

Administrativni in proračunski odbor OZN je včeraj odobril 3,920.000 dolarjev za stroške evropskega urada OZN v Ženevi za leto 1956. Kakih 50.000 dolarjev bodo porabili za nove instalacije za simultano prevajanje v palači Združenih narodov.

VAŽEN GOSPODARSKI SPORAZUM

Pariz, 3. dec. (Tanjug). Francoska in zahodnonemška vlada sta sklenili ustanoviti skupno družbo za upravljanje jeklarn »Röchling« v Posarju. Spor glede lastništva nad temi jeklarnami v katerih izdelajo na leto okrog 800 tisoč ton jekla, je bil resna ovira na poti pomirjenja med Francijo in Zahodno Nemčijo.

V Parizu pravijo, da uspešen zaključek pogajanj o tej zadevi dokazuje željo obeh vlad, nadaljevati politiko pomirjenja, ki je doživela po sarskem referendumu hudo preizkušnjo. Sklepajo tudi, da sta državi pokazali pripravljenost, ob varovanju francoskih gospodarskih koristi na tem bogatem industrijskem področju in navezavi tesnejših političnih zvez med Posarjem in Zahodno Nemčijo, najti podlago za novo ureditev posarskega vprašanja. V Parizu so prepričani, da bo ta sporazum v kratkem omogočil nove razgovore med Francijo in Zahodno Nemčijo o prihodnosti Posarja.

Ulbricht namestnik predsednika vlade

Berlin, 3. dec. (AFP). Predsedstvo vlade Vzhodne Nemčije je sporočilo, da je prvi sekretar enotne socialistične stranke prvega namestnika predsednika vlade. Doslej je bil podpredsednik vlade.

Imenovanje je bilo sprejeto na seji predsedstva vlade 24. novembra, na kateri so sprejeli tudi ukrepe za zboljšanje poslovanja državne uprave. Predsednik komisije za državni proračun Bruno Leuschner je imenovan za podpredsednika vlade bo pa hkrati opravljal tudi svoje dosedanjo delo.

Francija v strahu za trg

Po Diemovem mnenju Francija ne bi smela trgovati s Ho Ši Minhom — Južni Vietnam važno tržišče za Francijo

Pariz, 3. dec. (Tanjug.) **V Parizu poudarjajo danes, da bi se utegnili trgovinski razgovori med Francijo in Južnim Vietnamom popolnoma ustaviti, če bo predsednik Ngo Din Dijem vztrajal na stališču, da med državama niso mogoči nikaki finančni, gospodarski ali vojaški sporazumi, dokler Francija ne bo izrazila svojega stališča do »komunističnih držav«, posebno pa Severnega Vietnama.**

V francoskih gospodarskih krogih zategadelj ne skrivajo zaskrbljenosti, saj je bila Indokina največje izvozno tržišče Francije. Francoska vlada je sedaj poslala sajgonski vladi noto, v kateri odločno zahteva, naj Južni Vietnam takoj razveljavi sklep z dne 30. oktobra o enostranski razvezi trgovinskega sporazuma med državama. Vsa trgovinska zamenjava med Francijo in Južnim Vietnamom je spričo tega zastala. Če Sajgon ne bo ugodno odgovoril na francosko zahtevo, bo grozila Franciji nevarnost, da bi izgubila to gospodarsko področje, ki je sicer v okviru njene gospodarske unije. V tem primeru bi bilo vse francosko blago podvrženo carinskim taksam, kar praktično pomeni, da Francija na tem tržišču ne bo zmogla konkurenčnega boja z ostalimi državami, posebno ne z ZDA in Japonsko. Večino francoskega izvoza so sestavljali izdelki tekstilne, živilske in težke industrije.

V pariških političnih krogih trdijo, da skuša predsednik sajgonske vlade Dijem s tem ukiniti tudi poslednje ekonomske postojanke Francije na indokitajskem polotoku. Poslabšanje zvez te države s Francijo je posledica »nedovoljene in pretirane« zahteve Ngo Din Dijema, da mora Francija »pretrgati vse stike s Ho Ši Minhom,« pravijo v Parizu. Francoski minister Pinay glede na vse to ne bo odpotoval v Sajgon, kakor je prvotno nameraval.

Huda železniška nesreča

London, 3. dec. (AFP). Sinoči se je pripetila v predmestju Londona huda železniška nesreča, v kateri se je ubilo 10 ljudi, ranjenih pa je 50. Električni vlak, ki je odpeljal iz Londona nekoliko po polnoči, je trčil z nekim tovornim vlakom in se takoj vžgal. Požar je pozneje zajel tudi vozove tovornega vlaka.

To je bila v zadnjih 24 urah že tretja nesreča v južnem predmestju Londona. Razen tega je bila 20. novembra v Veliki Britaniji tudi železniška katastrofa, v kateri je izgubilo življenje 20 ljudi, ranjenih pa je bilo 106 potnikov.

TELEGRAMI

NEW DELHI, 3. dec. (AP). — Brazilski veleposlanik v New Delhiju je sporočil, da je Brazilija pripravljena sprejeti vse bivše korejske vojne ujetnike v Indiji, ki čakajo na vrnitev v neko nevtralno državo. Ti ujetniki, ki jih je 62, so Korejci in Kitajci, ki se nočejo vrniti domov, nočejo pa tudi ostati na Koreji.

BRAUNSCHWEIG, 3. dec. (AFP). V zadnjih štirih dneh so odkrili na železniških progah v Braunschweigu sedem poskusov sabotaže. Neznani ljudje postavljajo na proge umetne ovire ali pa blokirajo kretnice in signale. Podobne pojave so opazili tudi v Schleswig-Holsteinu.

HELSINKI, 3. dec. (AP). Sovjetska zveza in Finska sta podpisali trgovinski sporazum za zamenjavo v vrednosti nad 250 milijonov dolarjev.

ADIS ABABA, 3. dec. (AFP). Minister za kmetijstvo v bonnski vladi dr. Ludwig Erhardt je v spremstvu treh sodelavcev prispel v Adis Ababo, kjer bo imel razgovore za razširitev gospodarskih zvez s to državo. Prvič po vojni je zastopnik zahodnonemške vlade prispel na uradni obisk v Etiopijo.

WASHINGTON, 3. dec. (AP). — Ameriška uprava za mednarodno sodelovanje je odobrila Južni Koreji pomoč 21 milijonov dolarjev za nabavo surovin, opreme za električne centrale ter umetnih gnojil.

LONDON, 3. dec. (Reuter). Iz Moskve poročajo, da je bilo na Kitajskem pretekla 17 ljudi, pripadnikov Čangkajškove vohunske organizacije, ki je delovala v raznih kitajskih pokrajinah.

AFL – CIO, 16 milijonov članov

New York, 3. dec. (AFP). Delegati kongresa industrijskih organizacij (CIO) so včeraj potrdili predlog o združitvi njihove federacije z ameriško federacijo dela (AFL). Na ta način bo nastala enotna sindikalna konfederacija s približno 16 milijoni članov. Imenovala se bo Ameriška federacija dela in kongres industrijskih organizacij (AFL — CIO). Predsednik konfederacije bo sedanji predsednik AFL George Menay.

Skrb za socialno zavarovanje

Mexico City, 3. dec. (AFP). Generalna skupščina mednarodnega združenja za socialno zavarovanje v Mexico Cityju je sklenila priporočiti vsem državam članicam ukrepe za pomoč ... je resolucijo, katere določbe ščitijo koristi brezposelnih in ustanov za socialno zavarovanje. Resolucija predlaga ukrepe za reorganizacijo zavarovanja za primer brezposelnosti. Denarna podpora v teh primerih mora biti zajamčena in zlorabe preprečene. Organi zavarovanj naj bi tesno sodelovali z ustanovami za posredovanje dela, uživalci podpore, ki bi odklonili zaposlitev, pa naj izgube pravico do podpore.

NOVICE V SLIKI

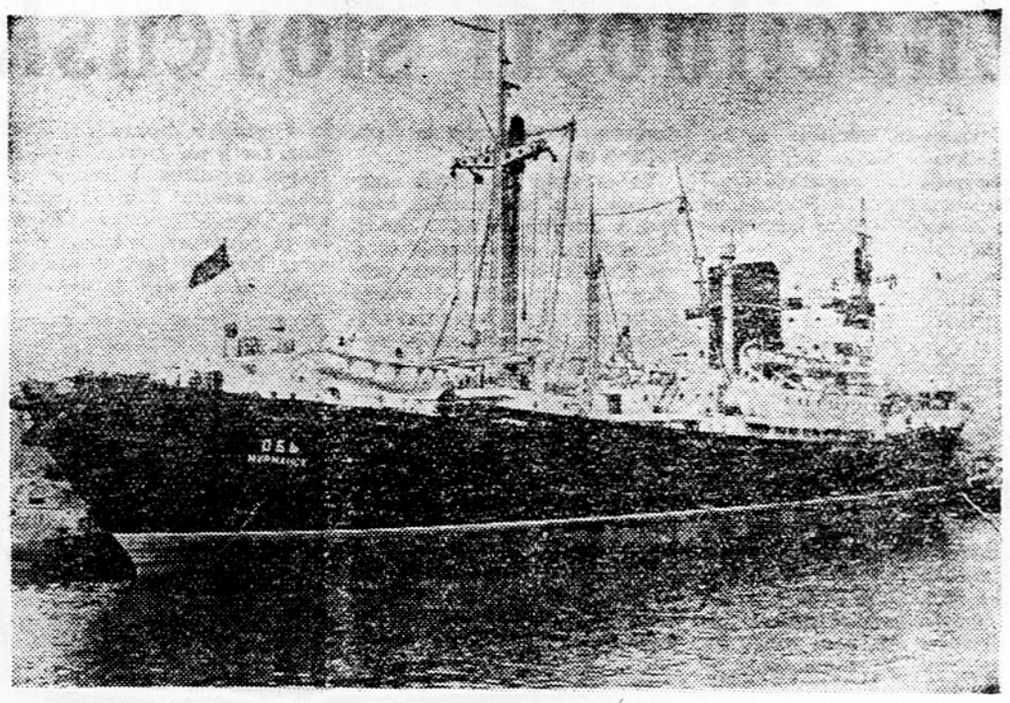

Sovjetska antarktična odprava bo konec leta odplula z ladjo »Ob«, ki je bila specialno grajena v nizozemskih ladjedelnicah za vožnjo po severni polarni poti in jo bodo sedaj uporabili kot matično ladjo. Znanstveni izsledki, ki jih bodo zbrali na kopnem in v vodah južnega polarnega morja, bodo priprave za »tretje mednarodno geofizikalno leto«, ki se bo začelo leta 1957. Na sliki ladja »Ob«.

Stiki med Etiopijo in FLRJ

Uradni stiki med Jugoslavijo in Etiopijo so se začeli šele po drugi svetovni vojni. Prvo prijateljsko sodelovanje so navezali delegati obeh držav na zasedanjih OZN.

Oktobra 1951 je jugoslovanska misija dobre volje, ki jo je vodil dr. Jože Vilfan, pomočnik ministra za zunanje zadeve, obiskala Etiopijo. Člane misije je v Adis Ababi sprejel cesar Haile Selassie, imeli pa so tudi razgovore z visokimi etiopskimi funkcionarji o razvoju sodelovanja med državama.

Četrtega marca 1952 so bili uvedeni redni diplomatski stiki med Jugoslavijo in Etiopijo. Z izmenjavo not med jugoslovanskim poslaništvom in etiopskim veleposlaništvom v Kairu sta se vladi sporazumeli, da bosta poslali svoji diplomatski misiji na stopnji poslaništev.

Oktobra 1952 je bilo odprto jugoslovansko poslaništvo v Adis Ababi. Prvi jugoslovanski poslanik v Etiopiji Milan Ristić je 31. oktobra izročil poverilnice cesarju Haile Selassiju.

Julija 1953 je imela jugoslovanska gospodarska delegacija pod vodstvom člana zveznega izvršnega sveta Franca Leskoška v Adis Ababi razgovore o razširitvi trgovinske zamenjave in sploh nadaljnjem utrjevanju ekonomskih zvez. Takrat so izdelali besedilo sporazuma o trgovinskem in gospodarskem sodelovanju.

Avgusta 1953 je prispela v Jugoslavijo etiopska misija dobre volje pod vodstvom veleposlanika Ata Yilma Deresa.

Enaindvajsetega avgusta 1953 je bil podpisan jugoslovansko-etiopski sporazum o trgovinski zamenjavi in gospodarskem sodelovanju.

Januarja 1954 so v Adis Ababi ustanovili mešano uvozno-izvozno družbo »Jugoetiopija« v smislu določb sporazuma o trgovini in gospodarskem sodelovanju.

Februarja 1954 je prispel v Adis Ababi osebni odposlanec predsednika republike Tita generalni polkovnik Peko Dapčević in 11. februarja izročil cesarju Haile Selassiju Red jugoslovanske velike zvezde, s katerim ga je odlikoval predsednik republike za izredne zasluge v razvijanju in utrjevanju miroljubnega sodelovanja in prijateljskih zvez med državama. Cesarjeva sinova in druge osebnosti so prav tako dobili najvišja jugoslovanska odlikovanja. Generalni polkovnik Dapčević je takrat sporočil cesarju Etiopije povabilo predsednika Tita, naj obišče Jugoslavijo.

Aprila 1954 je imel generalni ravnatelj etiopske mornarice Zaude Gubre Selassie pogajanja z zvezno upravo za pomorstvo o jugoslovanski strokovni pomoči pomorstvu Etiopije.

Aprila in maja 1954 je etiopska vojaška delegacija petih višjih častnikov ki jih je vodil brigadni general Mereu Mengeša, obiskala vojaške ustanove in šole in si ogledala industrijska podjetja v raznih krajih države.

1. maja so odprli etiopsko poslaništvo v Beogradu. Prvi etiopski poslanik v Jugoslaviji Amdemikael Dessalegn je 10. junija izročil predsedniku republike poverilnice.

Od 20. do 25. julija 1954 je bil na povabilo predsednika republike Tita v Jugoslaviji na obisku etiopski cesar Haile Selassie. Razen Beograda je obiskal Zagreb, Reko, Brione in Split. Kakor je bilo poudarjeno v skupnem uradnem sporočilu, so prišle pri tej priložnosti do izraza globoke prijateljske zveze in čedalje tesnejši stiki med državama. V razgovorih med etiopskim cesarjem in jugoslovanskim predstavnikom, ki sta jih imela 25. julija na Brionih, je bila ugotovljena popolna istovetnost pogledov na vsa vprašanja, o katerih sta razpravljala. V duhu popolne prisrčnosti in medsebojnega razumevanja so bila proučena vprašanja, ki zanimajo obe državi. Sklenjeno je bilo, da se bo razširilo in utrdilo sodelovanje na vseh področjih, posebno pa na gospodarskem in kulturnem področju. Razen tega je bilo sklenjeno, da se diplomatski predstavništvi obeh držav povišata na stopnjo veleposlaništev.

Osemindvajsetega maja 1955 sta bili poslaništvi povišani v veleposlaništvi.

Petindvajsetega julija 1955 je cesarju Haile Selassiju izročil poverilnice prvi jugoslovanski veleposlanik v Etiopiji Dušan Kveder.

Novembra 1955 se je jugoslovanski veleposlanik v Adis Ababi kot posebni odposlanec predsednika Tita udeležil slovesnosti ob 25-letnici kronanja cesarja Haile Selassija.

Od kulturnih manifestacij je treba pondariti velik uspeh razstave fotografij o jugoslovanski ljudski armadi, ki je bila v Adis Ababi od 31. januarja do 7. februarja 1955. Prav tako je vzbudila pozornost jugoslovanska udeležba na proslavi etiopskega Rdečega križa. Na velesejmu v začetku novembra letošnjega leta, ki je bil v Adis Ababi ob 25-letnici kronanja cesarja, so odprli jugoslovanski paviljon.

Navezane so bile tudi športne zveze med obema državama. Januarja 1954 je nogometno moštvo beograjske Crvene zvezde gostovalo v Adis Ababi, julija istega leta pa je nogometna reprezentanca Etiopije odigrala v Beogradu svojo prvo tekmo.

(Jugopres)

Parlament v Adis Ababi

ATENE, 3. dec. (AP). Sovjetski veleposlanik v Atenah Sergejev je včeraj obiskal grškega ministra za zunanje zadeve Teotokisa in prosil naj bi Grčija podprla kolektivni sprejem 18 novih držav v Združene narode. Teotokis je obljubil, da bo o tem razmišljal.

HELSINKI, 3. dec. (AFP). Sovjetska zveza bo uradno izročila Parikkalo Finski verjetno med 19. in 20. decembrom.

Napredek Chinov

Pred seboj imam knjigo, ki opisuje kazenske ekspedicije proti Chinom, ki živijo v severni Burmi. Po priključitvi zgornje Burme v letu 1886 je britanska indijska vlada pošiljala leto za letom čete v te kraje. Ko se je približalo hladno obdobje, so se prebijali skozi goste gozdove bataljoni kraljevskih strelcev, madraških saperjev in gurk, da bi pokorili enega izmed mnogih chinskih plemen: Siyine in Kanhowe na severu, Hake in Tashone na jugu. To neenako vojevanje je trajalo do leta 1896, ko je britanska oblast zadnjikrat izdala sporočilo, da je bilo chinsko pleme »v celoti poteptano v nepomembnost«.

Ena izmed ironij zgodovine je to, da so sinovi upornikov obvarovali Indijo pred japonsko invazijo s tem, da so se uprli japonskim armadam.

Popolnoma prirodno je, da me je zanimalo, kaj se je zgodilo v chinskem pogorju, odkar je Burma postala samostojna. Burmanska ustava je določila posebno pokrajino za Chine in tako prvič združila vsa plemena. Namesto plemenskih vlad, ki so obstajale pod britansko vladavino, so sedaj voljeni odbori od vaških pa do sveta za chinske zadeve na vrhu. Odpotovala sem v južni del chinskega gorovja, da bi videla, kako se godi Chinom v tem kraju. Šla sem s posebno vzgojno ekipo v vas Mindat.

Zveze s tem krajem so značilne za Burmo: kratko letališče, uporabno samo v suhem obdobju, dolga vožnja z bivolsko vprego. Možje in ženske so prišli iz vasi nasproti. Ženske so bile brez izjeme močno tetovirane. Danes se uveljavlja mnenje, da ta navada loči chinske žene od žena v ostali Burmi in zato vedno bolj izginja.

Emancipacija chinskih žena je prišla spet do izraza na sestanku, ki smo ga imeli v vzgojnem središču v Mindatu. Prvič so se zbrali možje in žene iz vseh vasi, da bi se pogovorili s člani ekipe o svojih problemih. Bili so izredno živahno občinstvo. Prva ženska, ki je spregovorila, je držala sosedo za roko in pogostokrat skrila svoj obraz za drugo roko. Na sebi je imela rdeč longy, rožnat jopič, rdečo ogrlico in rožnat trak v laseh. Bila je močno tetovirana. Zahtevala je več semen za svojo vas. Njena soseda je hotela imeti skakalne vrvi za deklice ter tablice in svinčnike. Naslednji govornik je bil starec, ki je imel v ušesih dolge uhane. »Odpovedali smo se žrtvovanju, kadar so ljudje bolni,« je dejal. »zato nam morate dati skrinjico z zdravili. Ne vem, kaj si boste mislili o moji zahtevi, toda želimo tudi, da bi kdo prišel in nam povedal, katera zdravila moramo jemati.«

Neki drug starec je tudi napravil dober vtis. Na sebi je imel turban iz rdeče brisače, zeleno srajco in rdeč longy. Bil je eden izmed redkih, ki je znal brati in pisati. Zahteve svoje vasi je izpisal na dolg list papirja in jih je prebral tako dostojanstveno, kot da bi stal pred samim kraljem. Hotel je imeti rezervoar za vodo, zdravila, žito in orodje, nekoga, ki bi jim pokazal, kaj naj sejejo in kdaj, ter šolo.

Zahteve so se vrstile. »Hoteli bi imeti širšo cesto.« — »Prosimo, pokažite nam, kako si zgradimo vodovod.« — »Mi hočemo dve sekiri, da bi posekali drevesa na hribu in začeli saditi kavo.«

Sestanek je trajal skoraj tri ure. Zvečer, ko so vaščani odhajali domov, je mlada chinska babica, izučena v Rangunu, pregovorila starejša dekleta in fante, da so nam v magnetofon zapeli nekaj chinskih balad. Otroci so peli s samozavestjo, kakršno imajo samo poklicni pevci ali pa ljudje, ki so popolnoma naravni. Po petju pa mi je neko dekle zaupalo: »Poznala sem fanta, ki me je ljubil, toda jaz ga nisem ljubila. Ukradel mi je ogrlico, jo dal v krsto in jo pokopal. Toda jaz sem še vedno zdrava kljub temu in lepše pojem, kot sem kdaj koli prej.« — Všeč so mi bile tudi povesti, kako so nastali Chini. Nekateri so prepričani, da so padli z neba, drugi mislijo, da so zrastli na bananovcih, toda Chini so prepričani, da so priplezali po velikanski železni palici, ki je povezovala zemljo in nebo.

Ob sončnem vzhodu smo odšli na 30 km dolgo pot v dolino. Ko smo prišli do reke, smo nenadoma srečali dolgo vrsto tovornih mul, za njimi pa skupino Jugoslovanov. Bili so na poti v Mindat in še naprej, da bi proučili, ali je možno zgraditi hidrocentrale v chinskem pogorju. Kajti v letu 1955 Chini nič več ne mislijo o svojih vaseh kot o »majhnih in nepomembnih krajih« niti ne smatrajo, da so »majhen in nemočen narod«. Načrti za chinsko pogorje vsebujejo šole, bolnišnice, predilnice in zadruge, več kmetijskih in živinorejskih strokovnjakov, boljše zveze, in če bo jugoslovanska misija svetovala, tudi elektriko.

(Dorothy Woodman v listu »New Statesman and Nation«)

Značilnosti slovenskega gasilstva

Z razvojem industrije in zadružništva se razvija tudi gasilska organizacija kot najstarejša družbena organizacija v Sloveniji, ki ima za seboj 80 letno humanitarno dejavnost.

Že pred vojno so v Sloveniji zelo cenili vlogo gasilskih društev. V tedanjih družbenih razmerah sta se tedaj dve največji slovenski meščanski stranki borili za vpliv med gasilci. Šlo se je za to, kdo bo imel več gasilskih društev in članov v svojih vrstah. Trudili in borili so se za vsakega gasilca, da bi okrepili strankine postojanke.

V naši socialistični družbi ima gasilstvo posebno važno vlogo, čuvanje imovine vseh ljudi. Gasilska organizacija se je v povojnih desetih letih močno razvila. Pred vojno smo imeli 12.000 gasilcev, sedaj pa imamo okoli 64 tisoč članov v 1324 društvih. Najbolj je razširjeno gasilstvo v severni Sloveniji in je na primer v Prekmurju okrog 265 gasilskih društev. Najmanj gasilskih organizacij je v koprskem okraju, kjer je še čez 200 vasi in naselij, kjer ni gasilskega društva. Spričo tega se sedaj okrajni politični in gasilski voditelji trudijo, da bi se gasilstvo razširilo tudi tu. V gasilskih društvih je mnogo članov, ki že 40 do 50 let delajo aktivno v gasilstvu. Tako imajo v Planini pri Postojni gasilca, ki je že 68 let član društva. Več tisoč gasilcev pa je, ki imajo 20 do 30 let aktivnega dela v gasilstvu. Skratka, v gasilskih organizacijah prevladujejo starejši možje in člani, posebno na podeželju.

Važno vlogo v gasilskih organizacijah ima naša mladina, katere je v društvih čez 6.000 članov. Na zadnjem posvetovanju so si mladi gasilci sestavili pester program dela v društvih, ki obsega na primer: tekmovanje pri vajah, taborjenje, prosvetno delo, priprave za gasilski festival, ki bo prihodnje leto v Mariboru.

Seveda imamo še vse premalo mladine v gasilskih vrstah. Največ jih imajo v kranjskem okraju 12 odstotkov, v Celju 11 odstotkov, v Trbovljah 11 odstotkov vsega članstva, najmanj pa v Kopru, Gorici in Mariboru, kjer je le 8 odstotkov vsega članstva. Zato bodo morala okrajna in občinska gasilska vodstva posvetiti več pozornosti pridobivanju mladih ljudi v gasilske vrste na deželi.

Tudi pionirji se precej dobro uveljavljajo v našem gasilstvu. Skupno je organiziranih 3200 pionirjev. Okrajna gasilska vodstva posvečajo posebno pozornost pionirjem v okrajih: Kranj, kjer jih imajo 650, Celje, Trbovlje, Ljubljana in Murska Sobota. Najmanj pozornosti posvečajo pionirjem v okraju Novo mesto, kjer jih je le 30, Gorici in Kočevju. Potrebno bo več skrbi za pridobivanje pionirjev. Jasno je, da mora biti v gasilski organizaciji človek, ki zna delati s pionirji.

Zelo važno je v gasilstvu vprašanje žena, ki jih je v gasilskih društvih skupno z mladinkami 9.300. V zadnjem letu je prispelo v gasilska društva čez 2.000 žena, kar je pač razveseljiv pojav. Največ organiziranih žena je v okrajnih zvezah: Ptuj 19 odstotkov, Celje 17 odstotkov, Trbovlje 16 odstotkov skupnega članstva. Najmanj žena v gasilskih vrstah je v Gorici 8 odstotkov, Koper 11 odstotkov in Murska Sobota 12 odstotkov skupnega članstva. Na zadnjem posvetovanju žena — gasilk so sprejeli več sklepov za večje vključevanje žena v gasilstvo, prirejanje tečajev, delo v prosveti, vzgojo pionirjev itd.

Posebno žene — gasilke na vasi lahko glede požarne varnosti mnogo vplivajo na svoje otroke, ki prav na deželi povzročijo največ požarov.

Ob novi organizaciji okrajev in občin so bile poleg okrajnih gasilskih zvez ustanovljene tudi občinske gasilske zveze. Okraji in občine dajejo v okviru svojih zmogljivosti določena proračunska sredstva za gasilske domove in opremo. Najmanj gasilske opreme in gasilskih domov imajo v murskosoboškem okraju, v Beli krajini in na Koprskem.

Razni gasilski poveljniki in strojniki bodo morali marsikje izboljšati svoje skrb za čuvanje gasilskih domov in opreme, ker stane oprema precej denarja našo skupnost.

Na gasilskem plenumu 3. aprila v Celju je bil soglasen sklep o kolektivnem pristopu vseh gasilskih organizacij v Socialistično zvezo delovnih ljudi, vendar je še precej gasilcev, ki niso člani SZDL, tako v ljubljanski okolici, Kočevju in Mariboru. Največ je organiziranih v ptujskem okraju 83 in v Murski Soboti 77 odstotkov. Marsikje, posebno na vasi komunisti nimajo volje ne želje za delo v gasilskih društvih, nekateri člani ZK pa tudi zviška gledajo na gasilce, kakor da so gasilci samo za vaje in parade. Tako za člane ZK kakor za vaške, občinske in okrajne forume SZDL je v gasilstvu mnogo hvalevrednega dela saj je to prepotrebna družbena organizacija, kjer se oblikuje naš novi socialistični gasilec. Imamo tudi društvene odbore in gasilska društva, kjer ne dela niti en član ZK, pa tudi članov SZDL je v nekaterih društvih zelo malo. Spričo tega bodo imele organizacije SZDL na svojih področjih precej dela za napredek gasilskih društev.

Počasi se v našem gasilstvu izboljšuje tudi preventivna služba. Tako je bilo letos v devetih mesecih obvarovanega ljudskega premoženja v Sloveniji za 1500 milijonov dinarjev.

Otroci so na deželi povzročili 40 požarov, iz neznanih vzrokov je nastalo 117 požarov in zaradi malomarnosti 121 požarov. V jugoslovanskem merilu pa so gasilci obvarovali za dvanajst milijard dinarjev ljudskega premoženja. Ne mislim navajati, koliko je motork in kako delajo cevi, ker je to izrazito strokovna zadeva, s katero se bavijo razni gasilski strokovnjaki.

Slovensko gasilstvo je povezano v Gasilski zvezi FLRJ v Beogradu, menim pa, da imajo slovenski gasilci premajhne in redke stike z gasilci Srbije, Bosne, Makedonije in Črne gore. S sosednjimi hrvatskimi gasilci so pa že 80 let stare zveze, kar je prišlo precej do izraza na letošnjem gasilskem festivalu v Varaždinu.

Izmed vseh družbenih organizacij lahko rečemo, da hodijo naši gasilci najmanj v tujino, čeprav je jugoslovanska gasilstvo včlanjeno v Mednarodni gasilski zvezi. Tako so bili naši gasilci na mednarodnem gasilskem kongresu 1953. leta v Essenu v Zahodni Nemčiji, 1954. leta pa v Roenu v Franciji. Letos je bil mednarodni gasilski kongres v Zagrebu, leta 1956 bo v Rimu in 1957. leta v Varšavi.

Jugoslovanski, posebno pa slovenski gasilci so imeli do leta 1939 čvrste in prijateljske zveze z gasilci češkoslovaške republike, saj je bil 1930. leta vseslovanski gasilski kongres v Ljubljani, kjer je poleg naših gasilcev nastopilo tudi več tisoč čeških gasilcev na stadionu. Spričo zboljšanja mednarodnih odnosov z vzhodnimi državami bi bilo zaželeno, da bi si sčasoma ogledali gasilske naprave in organizacijo gasilske službe v Rusiji, Češkoslovaški in Poljski, ker naši vodilni gasilci niso skoraj nič seznanjeni, kako se tamkaj razvija gasilstvo od leta 1945 dalje, namreč zadnjih deset let. Prav tako je neznana našim gasilcem organizacija gasilske službe v skandinavskih in severnih državah. Posebno bi bilo zaželeno, da bi sčasoma po nekaj naših gasilcev obiskalo Dansko, Švedsko in Finsko. Ti obiski in izmenjava mnenj bi bili potrebni spričo vedno večje industrializacije naše države in razvoja zadružništva in kmetijstva, ki bo potrebovalo dobro preventivno službo in sploh sodobno požarnovarnostno službo.

Naši gasilci imajo za svojo strokovno izobraževanje šolo za gasilske častnike in podčastnike v Medvodah in eno za gasilske podčastnike v Murski Soboti. Obe šoli delata z uspehom. V mestih in industrijskih središčih je v gasilstvu premalo strokovnjakov, inženirjev, kemikov in tehnikov, ki bi bili potrebni glede na visoke in komplicirane tovarne in mestne stanovanjske stavbe. Več strokovnjakov v gasilska društva, da se bo tudi strokovna raven naših gasilcev dvignila, kar bo pač v korist — čuvanju gospodarskih dobrin v naši deželi.

V letu 1956 bodo gasilci priredili v Mariboru gasilski festival, ki bo po obsegu podoben varaždinskemu. Zadnji gasilski festival je bil leta 1952 v Ljubljani.

Matevž Hace

Skupinski izleti v tujino

V lanskem, zlasti pa v letošnjem letu, smo lahko pogostokrat slišali, kako posamezne gospodarske organizacije in ustanove prirejajo skupinske izlete v inozemstvo na razne razstave, velesejme in oglede mest. Po mnenju odgovornih gospodarskih in upravnih voditeljev v podjetjih in ustanovah so taki izleti namenjeni delavcem in uslužbencem za izpopolnitev njihove strokovne izobrazbe. Žal pa moramo ugotoviti, da so ti skupinski izleti v inozemstvo velikokrat izgubili svoj smoter. Med udeleženci izletov so bili skoraj vedno tudi taki, ki jim ogled neke razstave ali velesejma ni, niti ni mogel pomeniti nikakršne obogatitve strokovnega znanja (n. pr. razni administrativni uslužbenci, pomožno osebje, nekvalificirani delavci). V nekaterih podjetjih so bili celo primeri, da so se na taka potovanja zvrstili že vsi, tja od direktorja pa do poslednjega uslužbenca, ki so ga šele dobro zaposlili. Večinoma pa potujejo na takšne izlete oni, ki sicer nimajo možnosti, da bi za podjetje službeno potovali. S tem se nekako kompenzira prikrajšanost teh uslužbencev in kupuje njihova soglasnost za potovanja službenega pomena.

Zanimiva, čeprav žalostna, je nadalje ugotovitev, da marsikatere izletniške skupine, ki naj bi obiskale po naprej določenem programu n. pr. graški velesejm, izrabijo čas prebit v inozemstvu, izključno za obisk sorodnikov in znancev, za brezplodno kolovratenje po mestu ali pa za nakup raznega industrijskega blaga široke potrošnje. Skratka, velesejma niti od blizu ne vidijo. Denar za nakup raznega blaga si navadno »prištedijo« tako, da v tujem mestu ali na potovanju živijo takorekoč ob kruhu in vodi in pa, da prenočujejo v prosti naravi ali v kakšni kolodvorski čakalnici. Nekateri med njimi, »iznadljivejši« dobijo nekaj denarja tudi od izkupička prodanega blaga, ki ga prinesejo iz domovine (žganje, gnjati, salame, surovo maslo in cigarete), in z vnovčenjem pretihotapljene tuje valute.

Stroške za skupinske izlete v inozemstvo so krila v največji meri podjetja, oziroma ustanove. Ponekod so udeležencem takih izletov plačali le prevozne stroške in stroške v zvezi z nabavo potnega dovoljenja, nekatera podjetja pa so bila celo tako »širokogrudna«, da so krila celotne stroške takih izletov. Razen tega so pristojna vodstva gospodarskih organizacij in ustanov odobrila udeležencem takih potovanj v inozemstvo tudi izredni plačani dopust.

Po navodilih Narodne banke v decembru 1954 ima vsak državljan, ki potuje po zasebnem poslu v inozemstvu z individualnim ali skupinskim potnim listom, pravico kupiti letno 10 dolarjev iz centralnega deviznega fonda. Kljub temu so prenekateri ljudje tudi štirikrat letno izkoristili možnost nakupa deviz iz centralnega deviznega fonda, ki je namenjen za privatna potovanja naših državljanov v inozemstvo.

Navajamo nekaj značilnih primerov skupinskih izletov v v inozemstvo.

Tovarna usnja v Kamniku je v letu 1953 in 1954 organizirala skupinski izlet na velesejma v Milanu in Trstu, ki se ga je vsakokrat udeležilo 45 članov kolektiva. Celotne stroške je nosilo podjetje. Letošnjega oktobra pa je 34 članov kolektiva, ki niso bili prej v Milanu ali Trstu, potovalo na dunajski velesejem. Izjemo v tem pogledu so storili le za direktorja, sekretarja podjetja in še nekaj ostalih. Podjetje je vsakemu izletniku prispevalo za kritje stroškov 5.000 dinarjev. Čeprav so bili med njimi večinoma nekvalificirani delavci so v prošnjah zatrjevali, da je ogled dunajskega velesejma potreben za njihovo strokovno izpopolnitev. Za vse štiri dni, ko so bili na velesejmu, so dobili izredni plačani dopust.

Po prihodu na Dunaj so se člani kolektiva kamniške usnjarne, natovorjeni z gnjatjo, salamo, steklenicami žganja in cigaretami razkropili po gostinskih lokali in prodajali svoje blago. Mnogi so imeli s seboj tudi razne izdelke usnjene galanterije, nekateri kar dve aktovki, ker so vedeli, da bo šlo to blago ugodno v promet. Med izletniki so bili tudi taki, ki so zamenjavali pretihotapljene dolarje.

V letošnjem letu je papirnica Vevče v razdobju enega meseca organizirala kar dva skupinska izleta v Avstrijo. Udeležilo se jih je 58 oseb. Izleta je odobril upravni odbor tovarne, ki je dal za en izlet vsa potrebna denarna sredstva, za drugi izlet pa je plačal prevozne stroške.

Zelo zanimiv je bil med drugim razlog, zakaj je papirnica v Vevčah organizirala en tak izlet v Avstrijo. Na tamkajšnjih cestah so namreč hoteli preizkusiti avtobus, ki je prišel iz generalnega popravila. Vozniku tega avtobusa je upravni odbor tovarne tudi izstavil potrdilo, da službeno potuje, ker drugače ne bi mogel na pot (izkoristil je namreč že kvoto deviz za zasebna potovanja v inozemstvo).

Trgovski podjetji »Tromostovje« in »Rožnik« v Ljubljani sta poslali v okviru Putnikovega izleta na graški velesejem 15 prodajalk. Plačali sta jim tudi vse stroške potovanja. Odločitev o potovanju svojih uslužbenk so na seji delavskega sveta podjetja »Tromostovje« utemeljevali med drugim s tem, da tudi ostala podjetja pošiljajo svoje ljudi v inozemstvo in da bi bilo zato nespametno, če jih ne bi še oni.

Iz trgovskega podjetja »Kovina« v Ljubljani je potovalo v inozemstvo na stroške podjetja že 20 uslužbencev. Samo na dunajski velesejem v letošnji jeseni je šlo pet oseb, od teh je bila ena trgovska pomočnica, ostale štiri pa so bile iz uprave. V tem podjetju prevladuje med uslužbenci mnenje, da bodo sčasoma vsi prišli na vrsto za potovanje v inozemstvo in da jim bo podjetje krilo vse stroške potovanja. Kakor pravijo, so o tem v podjetju sklepali.

Gradbeno podjetje Gradis je za desetletnico svoje ustanovitve organiziralo za 43 članov kolektiva izlet v Avstrijo. Potovali so predvsem strokovno izpopolnjeni uslužbenci. Stroške izleta je plačalo podjetje (razen nabave deviz za 6.000 din). Vsi so tudi dobili štiri dni izrednega plačanega dopusta.

Med organizatorji izletov v Italijo in Avstrijo so bile tudi podružnice NB v Ljubljani. Podružnica NB 606 je letos priredila kar dva izleta v inozemstvo. Zanimivo je, da je več uslužbencev NB dvakrat ali celo trikrat koristilo devizna sredstva, čeprav bi morali vedeti, da niso do tega upravičeni (po okrožnici NB).

Tovarna »Iskra« je skupaj s podjetjem »Telekomunikacije« in Inštitutom za elektrozveze organizirala avtobusni izlet na neko razstavo in ogled več tovarn v Zahodni Nemčiji. Ko je prišel avtobus na jugoslovansko-avstrijsko državno mejo so pri pregledu carinski organi ugotovili ogromne količine prehrane, zlasti salame, ribjih konserv in keksov. Malo je čudno, zakaj so imeli za nekajdnevno bivanje v inozemstvu toliko zaloge.

Trgovinska zbornica je nameravala skupaj s kolektivom »Gospodarskega vestnika« prirediti izlet v Trst za 47 oseb. V prošnji za izdajo potnega dovoljenja so kot razlog potovanja navedli, da bodo imeli razgovore s forumi, s katerimi imajo poslovne stike. Naj omenimo, da je bilo med izletniki tudi več oseb (pomožno osebje), ki po svojih strokovnih kvalifikacijah niso bile zmožne voditi nikakršnih razgovorov. Zanimivo je tudi, da organizatorji izleta niso mogli dati nobenega pojasnila na vprašanje, zakaj je potrebno, da potuje 47 oseb. Ker je bilo 17 prosilcem (na odgovornejših položajih) odklonjeno potno dovoljenje (zaradi izkoriščanja letošnje kvote deviz), se naenkrat tudi za ostale ni pokazala potreba po potovanju in razgovorih v Trstu. Med temi tridesetimi je bila večina takih, ki doslej še sploh niso potovali v inozemstvo, predvsem ne službeno in predstavljajo nižji kader o trgovinski zbornici. Prvotno so govorili, da nosijo vse stroške izleta izletniki sami, kasneje pa se je zvedelo, da plača prevoz in vse stroške v zvezi z nabavo dokumentov sindikalna podružnica.

Iz naštetih in podobnih primerov lahko zaključimo, da so take vrste skupinskih izletov v inozemstvo vse prej kakor v skladu z našo splošno gospodarsko politiko. Razen tega povzročajo taki izleti tudi moralno-politično škodo.

Ne bi bilo prav, če bi načelno odklanjali vsakršne skupinske izlete, zlasti strokovnega pomena, ki jih organizirajo podjetja in ustanove na razne velesejme, razstave in podobno; gre pa zato, da organi delavskega samoupravljanja, odgovorni voditelji v podjetjih in ustanovah, resneje presodijo upravičenost in smotrnost raznih skupinskih potovanj in izletov v inozemstvo. Bolj kakor doslej bi se pa lahko organizatorji takih skupinskih izletkov v gospodarskih organizacijah in ustanovih orientirali na razne gospodarske prireditve in oglede prirodnih in kulturnih znamenitosti itd. v naši domovini.

B. Zavadnik

ODGOVORI NA VPRAŠANJA

H. L. C.

Vprašanje: Ali in na kakšen način lahko pridobijo tuji državljani v naši državi lastnino na zemljiščih in stavbah?

Odgovor: V smislu predpisov zakona o prometu z zemljišči in stavbami lahko pridobivajo tuji državljani v FLRJ zemljišča in stavbe ter lahko z njimi razpolagajo enako kot naši državljani le na podlagi dedovanja, vendar še to le ob pogoju vzajemnosti, t. j. če lahko tudi naši državljani pridobivajo v zadevni tuji državi nepremičnine z dedovanjem, ter če pridobivanje in razpolaganje s takimi nepremičninami v meddržavnih pogodbah ni drugače urejeno.

G. R. G. — Rigonce

Vprašanje: Kako se predpisuje dohodnina od kmetskega posestva, ki je last treh solastnikov, ki ne žive skupaj in tudi gospodarijo vsak zase?

Odgovor: Samo enemu od solastnikov, praviloma družinskemu poglavarju, se predpiše dohodnina od kmetijskega gospodarstva le v primeru, če solastniki žive v skupnem gospodinjstvu. Sicer se predpiše vsakemu solastniku dohodnina zase (prim. 15. čl. uredbe o dohodnini).

N. B. S.

Vprašanje: Pod kakšnimi pogoji se šteje v delovno dobo za starostno pokojnino čas udeležbe v prvi svetovni vojni?

Odgovor: Po čl. 24 uredbe o določanju in o prevedbi pokojnin in invalidnin se šteje čas udeležbe v prvi svetovni vojni v delovno dobo za starostno pokojnino pod pogojem, da je bil zavarovanec neposredno pred nastopom vojaške službe v delovnem razmerju, če pa ni bil, pod pogojem, da je dopolnil v zaposlitvi s polnim rednim delovnim časom najmanj 15-letno delovno dobo.

Kupon

za pravno posvetovalnico S. p. »Odgovori na vprašanja«

REŠITVE Z UGANKARSKE STRANI PRAZNIČNE ŠTEVILKE »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«

Izpolnjevanka: 1 poslanik, 2. divizija, 3. ko-pirati, 4. po-močnik, 5. Vu-zenica, 6. za-četnik, 7. Dolomiti, 8 ka-milica, 9. mo-trenje, 10. Na-Talija. Na označenih poljih: Pikova dama. Anagram: Tedenska tribuna. Sarada: kolonada = kolonada. Piramida: 1. a, 2. na, 3. dan, 4. Andi, 5. dinar, 6. Trdina, 7. odrtina, 8. Dragotin, 9. godnjati, 10. dragotinje.

Skrita križanka. Vod.: 1. krompir, 8. Rateče, 14. rekorder, 16. zatrt, 17. anarhičen, 19. kanu, 20. mentaliteta, 22. od, 23. l. s., 24. Atacama, 25. ole, 26. jasli, 28. Arktika, 30. Anti, -g, 32. avgust, 34. N(ovi) S(ad), 37. talar, 39. Irska, 40. Jesenice, 42. na, 43. Al, 44. enoten, 45. prača, -i, 48. varavke, 50. Ares, 52. čir, 54. ostina, 56. grm, 57. uganiti, 59. Ancona, 61. dogodek, 62. neznan. Navp.: 60. CZ (Cankarjeva založba).

Križanka desno zgoraj. Vod.: 1. Berite naš tisk! 13. odirati, 14. takti, 15. gibala, 16. poker, 17. tvoj, 21. planine, 23. mir, 24. in, 26. repa, 27. tatice, 28. kajkavci, 31. osi, 32. zanamec, 33. oralni, 34. strog, 36. ranjenec, 39. enako, 40. E(dvard) K(ardelj), 41. Atila, 42. Kotor, 43. neo, 45. acid, 46. iver, 48. sekirišče, 54. asi, 55. KS, 57. Ita, 58. imetek, 59. irh, 61. az, 62. ako, 64. izolacija, 66. toča, 68. Mars, 70. Apo, 71. Zemun, 74. izliti, 76. av, 77. Irena, 78. našariti, 80. jereb, 81. enovit, 82. priloga, 88. Iso, 89. »Armenija, 91. lamela, 92. oker, 93. ro, 94. ica, 95. senožet, 96. lani, 97. tarča, 100, tetiva, 101. Solon, 102. korenit, 103. pripovedovati.

Skrite živali: kuna, miš, konj, panter, jež, osel, slon, bober, jelen, oven, mula, koza, bivol, žirafa, medved, maček, polh, krava, zajec, vol, opica, hijena, vidra, pes, kit, lev, kamela, gazela, ris, rovka, gorila.

Kombinacija z imeni: Prvi lik: 1. Maraton, 2. opevati, 3. Janaček, 4. Ciganka, 5. admiral. **Drugi lik:** 1. anion, 2. gmota, 3. krava, 4. delen, 5. ptica, 6. arija, 7. mačka. **Končni rešitvi: Mojca, Amalija. Številčnica:** 1. Numidija, 2. protokol, 3. kolonija, 4. briljant, 5. preludij, 6. Burmanec, 7. obednica. Molière: Don Juan.

REŠITEV NEDELJSKE KRIŽANKE OD 27. NOV. 1955

Rešitve bomo objavljali na krajši način, tako da bodo navedene samo vodoravne besede ter črke z navpično izoliranih polj. S tem so podane tudi vse navpične besede.

Vodoravno: 1. najade, 7. amater, 12. obetati, 14. okani, -e, 15. salon, 16. reduta, 18. kf, 19. osel, 20. soneti, 21. are, 22. rin, 23. kokosi, 24. smer, 25. od, 26. paleta, 27. Zlata, -g, 28 remiza, 29. planet, 30. Veneti, 31. oliven, 32. Tatari, 33. kroket, -a, 35. elita, 36. Erivan, 37. rn, 38. boni, 39. krasen, 40. bat, 41. Ava, 42. zlivam, 43. čerl, 44. ni, 45. olikan, 46. širom, 47. etiketa, 49. Amerigo, 51. citati, 52. anilin. **Navpično:** 48. I(van) T(avčar).

V trenutku me je spreletela misel na mater in jasno sem se spomnil, kako bleda je bila v obraz, ko smo pod mali samotni grm pokopavali bratca. Spomnil sem se njenih suhih, toda okamenelih oči in razumel sem, zakaj ne bi smel obdržati srnjačka. Še sem rekel:

»Saj je žival.« A to ni bil več boj, temveč že privolitev, da ga izgubim.

Ko je Teta rekla: »Tudi živali imajo srce,« sem planil na Jova, ki je mirno stal in naju opazoval med razgovorom, ter zaklical:

»Zakaj ga še zmeraj držiš? Spusti ga že vendar! Naj gre, kamor hoče, in zakaj je sploh prišel k meni,« a boječ se, da se mi ne udero solze, sem naglo obmolknil in trdno stisnil zobe.

Jovo je skomignil z rameni in že hotel razprostreti roke ter spustiti zbegano živalco, ko se je oglasil Jože, ki je tačas cefral vejico:

»Za vraga, kako ste nagli. Preudariti pa ne znate. Najprej je treba pogledati, kje je srna. Najbrž se suče nekje v bližini. Zanesljivo moramo vedeti, da jo bo srnjaček našel.«

Olajšano sem zadihal in hvaležno pogledal Jožeta, ki se mi je nasmehnil. Saj, on me je zmeraj razumel. Omogočil mi je, da bom še malo imel srnjačka, ki sem ga dobil na tako čudežen način in ki sem ga že vzljubil. Vzel sem ga Jovu iz rok in si ga stisnil na prsi. Ni bil težak. Ali pa se mi je samo tako zdelo.

Krenili smo. Teta in jaz na eno, Jovo na drugo, Jože pa na tretjo stran. Molčal sem. Čuden občutek mi je težil

Narisal Savo Kuré

srce. Ali bom izgubil srnjačka? Ali bo našel svojo mater ali pa ga bom lahko odnesel s seboj? Tisti trenutek nisem vedel, kaj bi mi bilo ljubše. Kdaj pa kdaj sta se iz globine gozda oglasila zdaj Jovo zdaj Jože. Odgovarjala jima je Teta, ki se je ves čas ozirala name. Sem in tja ji je rahel nasmeh zaigral na ustih. Kaj premišljuje? Pripogibala se je in z roko odrivala veje podrtega drevja, preiskovala vsako vdolbino in se obračala na desno in na levo. Od časa do časa je obstala in pozorno prisluhnila, ali ni slišati kakšnega šuma. Spet se je oglasil eden od onih dveh. Teta je jezno namrščila obrvi, in kakor da bi se pravkar tega domislila, vznemirjeno rekla:

»S svojim vpitjem bosta gotovo pregnala srnjaka in srno.«

Nedeljska križanka

Vodoravno: 1. nogometni klub 1. zvezne lige; 7. stabilnost, neomajnost; 13. naslovna oseba iz Shakespearove tragedije; 14. svarilo, opozorilo; 16. nemški predlog; 17. naprava za prevoz preko reke; 18. raztrgan po šivu; 19. znano belgijsko morsko kopališče; 20. električno nabit delec atoma; 21. delaven, marljiv; 22. slog; 23. začetnici slovenskega realista (»Testament«); 24. pohleven, udomačen; 25. vrsta živali; 26. pokopališki delavec; 27. poljedelsko orodje, tudi vrh v Kamniških Alpah; 28. železniški ali cestni objekt; 29. domača žival; 31. prvenstvo; 32. plevel v žitu; preneseno: slaba literatura; 33. okrajšava za »primera«; 34. povem, dem; 35. pokrivati; 36. dobe; 37. angleški premier; 38. potujoč vitez, ki je iskal po svetu prigod; 40. razvojna stopnja nekaterih žuželk; tudi glista, kolobarnik; 41. časovne enote; 42. hrib pri Beogradu; 43. naznaniti, sporočiti; 45. čenčanje; 46. ostuden; 47. premagati v šahu.

Navpično: 1. ljudska republika v FLRJ; 2. oseba, ki za kaj jamči; 3. egipčanski sončni bog; 4. šolska ocena; 5. kazalni zaimek; 6. slovenski jezikoslovec v Prešernovi dobi (Jernej); 7. dan v tednu; 8. zdravilna rastlina; 9. okrajšava za našo denarno enoto; 10. oznaka za neznanca; 11. vetrič; 12. klada za sekanje drv; 15. mazaški zdravnik; 18. gozdna rastlina ovijalka; 19. junakinja Nexöjevega romana; 21. spravim v denar; 22. pogodba z negotovim izidom; 24. trda kamenina; 25. skupno ime za preprosta enocelična živa bitja; 26. hribovje (množ.); 27. čitati; 28. premil, zelo ljub (tudi srbsko moško ime); 29. poganjati cime; 30. bezati, suvati; 31. poprek ležeče; 32. pripovedujem; 33. prekoračenje po zraku; 35. podzemeljska shramba; 36. presledek, počitek; 38. mestece v Dalmatinskem Primorju; 39. trska; 41. številnik; 44. začetek abecede; 45. začetnici vojvodinskega komediografa (»Solski nadzornika«).

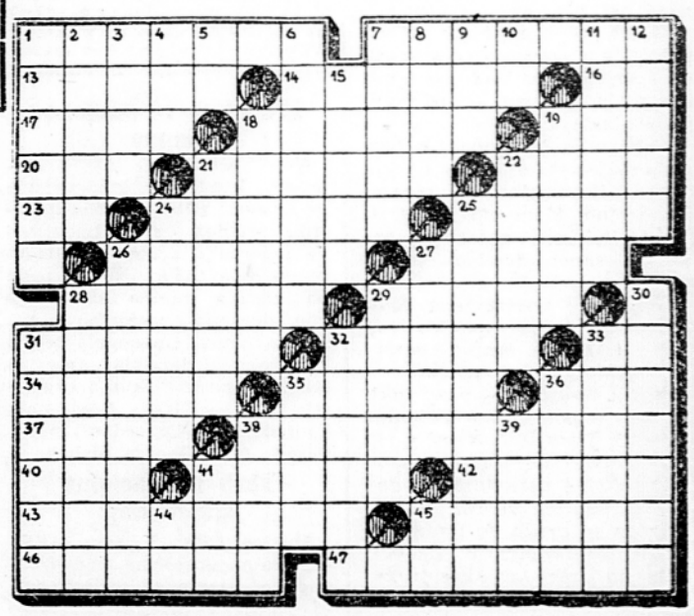

SKICE S SEVERA

Kdo ne pozna Paava Nurmija? — Menda jih je malo, ki o njem nič ne vedo. Malo jih je, ki ob tem imenu ne bi imeli določene predstave. Predstave o Finski, deželi lahke atletike, srednjih in dolgih prog, deželi športa.

A recimo, da je to ime nekomu le tuje. Če je ljubitelj glasbe, potem mu nemara ne bo neznan Jean Sibelius, največji finski komponist. Če pa to ni, ga morebiti privlači politika. Potem mu bo pojem te države, velike po površini, a majhne po prebivalstvu, Juho Kusti Paasikivi, stari državnik, ki že enajst let uspešno krmari finsko republiko. Če pa ... In tako pač vsak po svoje.

In ker je že tako čedna navada, da se po opravljeni poti napiše kaj o tujih krajih in ljudeh, potem morebiti tudi taki drobni popotni zapiski – čeprav brez statistik, diagramov in številk – lahko posredujejo neko predstavo in mnenje. Če ne drugega, vsaj to, da smo daleč vsak sebi in da se zelo malo poznamo.

Ob jasnih dnevih ni modrina neba menda nikjer tako lepa, pestrost barv ob sončnem zahodu nikjer tako popolna, kakor prav v severnih krajih. Tako vsaj trdijo. Zame, ki tega nisem doživel pa velja prav narobe: v temačnih jesenskih dneh menda ni nikjer tako puščobno, kakor prav tam.

Ta puščobnost prizadene prav vse. Tudi Helsinki, mesto, ki ga mnogi tako lirično opisujejo, kot belo mesto severa. Toda v teh poznih jesenskih dnevih, ko nizki oblaki tlačijo kot mora, je tudi tu vse sivo in temačno.

Celo lepa bela pročelja hiš ob glavni obali, zgubljajo svojo deviško barvo.

Helsinki je mlado mesto. In kot večina drugih, ki so se naglo razvijala, je arhitektonsko in stilno neenotno. Enotna in najlepša, zato pa tudi predmet posebne pozornosti, sta le stari senatni trg in njegova bližnja okolica. To je pač delo enega samega arhitekta.

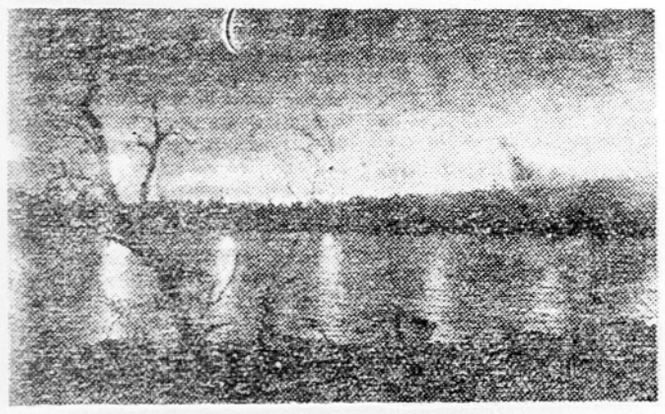

Tudi na Laponskem v severni Finski se od maja do julija sonce ne skrije za horizont. V tem času traja dan dva meseca. V zimskem času pa se podaljša noč za nekaj mesecev, nebo pa sem in tja razsvetljuje čarobni polarni sij. — Slika kaže sončne faze, ko se je njegova pot ob polnoči dotaknila horizonta in se zopet dvignila v novi dan.

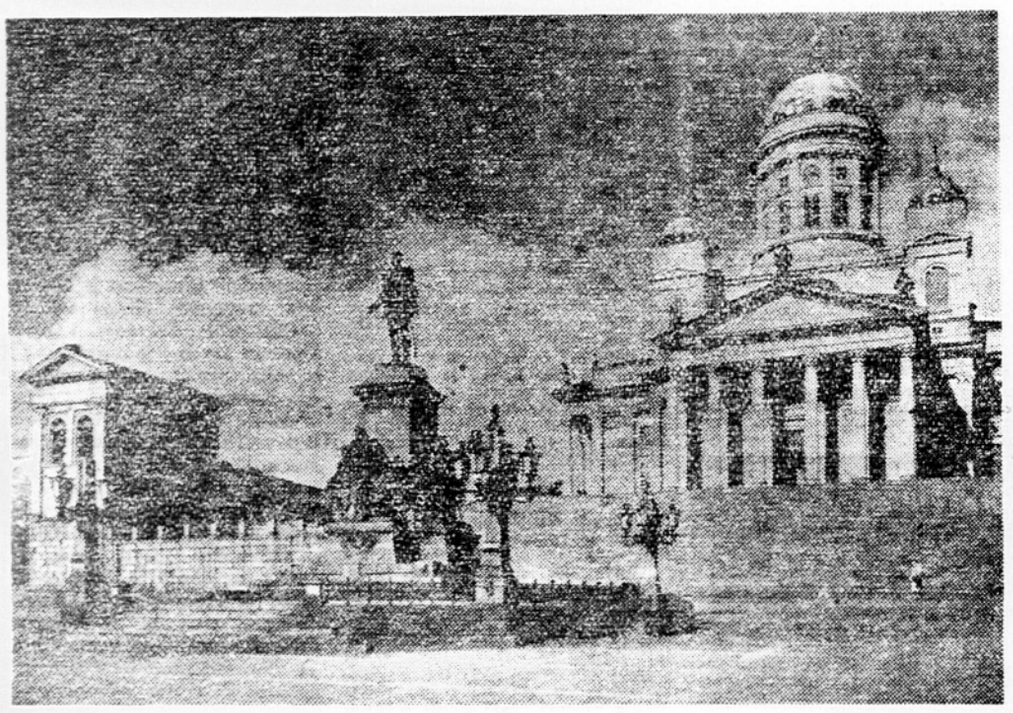

Eden najlepših delov glavnega poslopij, ki obkrožajo Senatni mesta Finske, Helsinki, je Senatni trg s svojimi palačami. Večino trg, so zgradili v prvi polovici devetnajstega stoletja, načrte za nje pa je napravil arhitekt Engel. Trg tvori arhitektonsko zanimivo homogeno in privlačno celoto. Med najvažnejšimi palačami na tem trgu je omeniti univerzo, razna vladna in občinska poslopja in Veliko katedralo, ki jo prikazuje naša slika. V ospredju slike je spomenik Aleksandru II., ki ga Finci smatrajo za najboljšega finskega velikega vojvodo.

Drugače pa stare, sivkaste stavbe in med nje stlačene nove, imenitne zgradbe. Ven iz središča mesta, na periferiji pa stanovanjski bloki, ki dajejo določeni videz uniformiranosti, določen okus kasarništva. To so zvečine stanovanjske zgradbe ARAVA, državne komisije za stanovanjsko izgradnjo. Po njej je država s posojili ob nizki obrestni meri podprla bolj občine, podjetja, ustanove, manj privatnike, pri gradnji tako primanjkujočega stanovanjskega prostora.

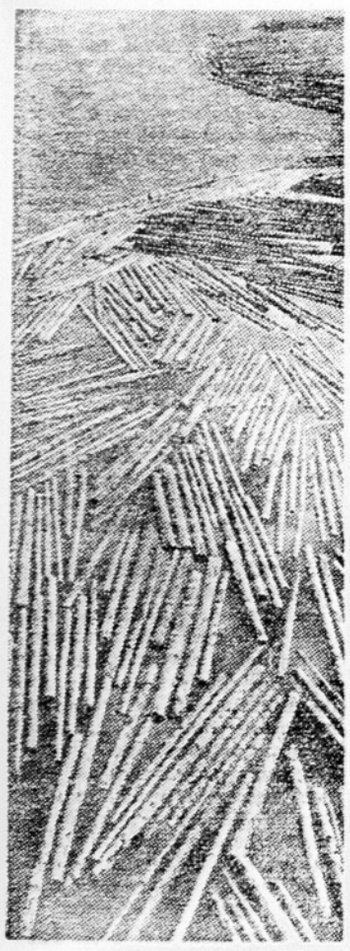

Finska je najbogatejša gozdna dežela v Evropi. Obširen vodni sistem, ki zavzema okrog 5000 km vodnih poti, omogoča lahko splavljanje lesa v industrijske kraje in pristanišča. — Na sliki vidimo zbiranje lesa na jezerski gladini pred transportom.

Te stanovanjske hiše imajo res svoj kasarniški videz. Čeprav,vseeno so za vsakogar privlačne. Njihova posebnost je izredno praktična notranja ureditev stanovanj, opremljenih z vsemi sodobnimi pripomočki. Še bolj kot to pa vabijo pogoji. Saj kupec stanovanja, ki je ob prevzemu plačal 20 odstotkov stroškov izgradnje, ostanek odplačuje v obliki najemnine in čez vrsto let postane njegov lastnik.

To je glavna mikavnost teh ARAVA stanovanj. A za nameček še balkoni v vseh mogočih barvah. V vsakem nadstropju drugačne, rahle barve: rdeče, modre, zelene, rumene,... Ta živopisnost niti ne kazi. Videz je kar čeden. Verjetno tudi spomladi, ko ozelene travne grede in nasadi med posameznimi bloki.

Če to še ni znano, je treba povedati. Finska je dežela z relativno najmanj nepismenih na svetu. A po mojem tudi — dežela z relativno največ zanimanja za knjigo.

Ni ravno nujno biti knjižni molj, da bi se splačalo obiskati helsinške knjigarne. Ta obisk je v vsakem primeru priporočljiv. Še posebno je vreden ogled »Akademske knjigarne«.

V njej je res strahotno obilje knjig. Knjig, revij in časnikov. Knjig v vseh svetovnih jezikih. Beletristika, zgodovina, tehnika, medicina, politika, otroške knjige... Posebni angleški, ruski, francoski in nemški oddelek.

In vsepovsod ne ravno gneča, vendar vedno lep obisk, veliko zanimanje. Ne samo otroci, ki domov grede iz šole, ob posebnih, zanje pripravljenih policah vsak dan zamišljeno vrtajo po nosu in brezplačno prebirajo napeto nadaljevanje te ali one slikanice, stripa ali kako drugo otroku primerno (včasih tudi neprimerno) čtivo. Ne samo žene, ki pri sosednji, zanje pripravljeni mizi stiskajo vkup glave in kritično ocenjujejo ta ali oni model klobuka, obleke, kar je pač objavila mogoče pariška, mogoče stockholmska modna revija, dana jim brezplačno na vpogled. Zanimanje za knjigo vseh vrst je splošno, težnja po izobrazbi je povsod opazna.

Tu sta še dva oddelka. Finske in švedske knjige. Dva oddelka, po izbiri najbolj bogata, saj so to knjige jezikov, ki ju na Finskem obvlada malone vsakdo. Finski in švedski, dva popolnoma enakopravna jezika, z isto domovinsko pravico v šolah in v vsem javnem življenju.

Pravzaprav je bilo moje vprašanje izzivalno. Ni mi ušlo, hote sem ga zastavil, čeprav sem vedel, da je neumestno:

Zakaj se pravzaprav učite švedskega jezika? Zakaj vsepovsod dvojezičnost, dvojezične oznake ulic, dvojezični napisi v vlakih, na avtobusih, zakaj ne samo Helsinki, brez tistega Helsingforsa. Saj je švedska manjšina malenkostna, niti deset odstotkov celotnega prebivalstva je ni. Zakaj se mora zaradi te manjšine, ki je v glavnem osredotočena v obmorskih krajih na jugu, vse prebivalstvo učiti švedščine?

Zdi se mi, da je bil moj partner presenečen nad vprašanjem. A vseeno je zelo hitro odgovoril nanj. Manj je povedal o ustavi, ki že od ustanovitve finske republike daje obema jezikoma popolno enakovrednost, malo več je govoril o tem, da vsakdo tem več velja, čim več ve, najbolj pa je poudarjal samoumevno potrebo tega, čemur bi mi rekli — toleranca, strpnost, medsebojno zbliževanje.

Da je bilo moje vprašanje zgrešeno, je točno. Toda točno je tudi, da ni bilo originalno. Bilo je samo povzetek tega, kar se še dandanes tako često sliši v raznih predelih, kjer so doma manjšine in kjer naj bi bila doma tudi dvojezičnost in medsebojno zbliževanje.

Zato sem bil zelo zadovoljen z odgovorom. Odgovor mojega finskega sobesednika sem namreč vzel kot odgovor na originalno vprašanje.

Ali je redkobesednost vrlina ali slabost? To je sporna zadeva, ki jo vsakdo presoja po lastnem okusu in glede na lastni temperament. Zato naj tudi vsakdo po svoje presodi mnenje, da so Finci šila redkobesedni ljudje. Ne bi sicer podpisal tega, kar

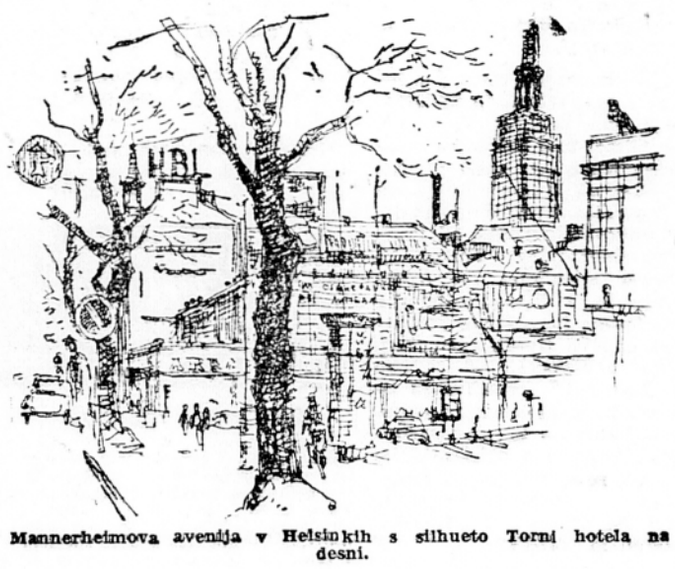

Mannerheimova avenija v Helsinkih s silhueto Torni hotela na desni.

mi je dejal neki priložnostni finski znanec, da so namreč njegovi rojaki mračni, vendar da so skopi, redkih besedi, to bo vsekakor držalo.

Pravijo pa, da je ta redkobesednost samo videz. Videz, pena, od katere ne ostane prav nič, kakor hitro Finec spozna, da ima posla s prijateljem. Če to spoznanje pozneje zapečati še z nekaj čašicami žganja, potem, pravijo, da v urah po polnoči na široko odpre svoje srce.

Toda prijateljstva ni lahko tako naglo skleniti. Še zlasti ne v nekaj kratkih dneh. In zatorej naj ostane mnenje, da so tod, bolj kot drugje na severu, ljudje molčeči, pridržani, redkih besedi. Morebiti še zlasti zadržani, če beseda nanese na politična vprašanja, recimo na odnose te majhne države z velikimi sosedi.

Podnebje, zgodovina, kaj vse je temu doprineslo?

Seveda pa spet tega ne gre jemati pretirano zares. So stvari, o katerih se bo vsak Finec prav rad, brez zadržkov in z nekim določenim ponosom na široko porazgovoril. Posebno bo vsakdo rad pripovedoval, kaj vse so storili v povojnem času, kako uspešno so se spoprijeli s težavami, kakršne so: obnova, karelijski begunci, reparacije.

Že sama obnova je bila trda. Posebno na severu, kjer so umikajoči se Nemci v resnici zapustili za seboj le »požgano zemljo«. Dalje je bila tu skrb za one, ki so zapustili Karelijo in druge kraje odstopljene Sovjetski zvezi. Dobrih 400.000 jih je bilo ali malone desetina vseh Fincev. Njim je bilo potrebno preskrbeti zemljo, jim dati zaposlitev, postaviti streho nad glavo in odšteti odškodnino. Danes so vsi preskrbljeni.

In potem so tu bile še reparacije. 300 milijonov predvojnih dolarjev, plačljivo v blagu v šestih letih. Pozneje je bil rok raztegnjen na osem let, sama številka pa znižana na 226 milijonov. To je olajšalo Finski, da je pred rokom izpolnila svoje obveznosti. Brez vsake tuje pomoči, navezana sama nase je odplačala vse, kar je dolgovala.

Reparacije Finske so znašale toliko, kakor reparacije Madžarske. Grobo preračunano bi dalo to na glavo naslednjo štetvilko: na vsakega Finca je prišlo 80 dolarjev, na vsakega Madžara pa 15. In vendar, majhna Finska je v celoti, pred rokom izplačala, kar je bila dolžna. A Madžarska... Sicer pa ne gre sedaj za kakšno primerjavo.

Zdi se mi samo, da so Finci upravičeno ponosni na vse, kar so storili po vojni. Tudi na to, kako so izplačali reparacije.

Finska je po vsem svetu poznana po svojih saunah. Takih hišic, kot jo vidite na sliki, je na Finskem 350.000 To so sauna-kopališča, kjer na razbeljeno kamenje vlivajo vodo, da se prostor napolni s paro. V vročini in sopari se kopalci preznojijo in s tem izločijo škodljive snovi iz telesa. Ta učinek pospešuje često tudi s šibanjem telesa z vejevjem.

Kaj pa Finska in Jugoslavija? — Če izvzamemo politiko, so tamkaj še najbolj znani naši nogometaši. Nogometna tekma Jugoslavija : ZSSR, Tampere leta 1952, ta jim še danes ne gre iz glave.

Sicer pa: premalo vemo o vas, preslabo vas poznamo, ni vaših filmov, ni vaših knjig.

Dan preden me je pot pripeljala v Helsinki, so v tamošnji največji veleblagovnici, podjetje »Stockman«, odprli jugoslovansko razstavo. Nič posebnega, skromno komercialno razstavo, kakršne ta trgovska hiša prireja večkrat o tistih deželah, s katerimi ima poslovne stike. Posebnost je bila le v tem, da je bila to prva jugoslovanska razstava.

Bilo je torej prvič, da je bilo na policah nekaj več naših proizvodov, da so izložbena okna krasile pirotske preproge, čipke in drugi izdelki domače obrti, da je bila v posebnem prostoru prvega nadstropja urejena skromna, dokaj lična razstava o Jugoslaviji. Potem pa še napisi »Vi presenterar Jugoslavien« (»Predstavljamo Jugoslavijo«) ali »Jugoslavia esittaytyy« (»Jugoslavija se priporoča«), naše zastave in nekaj pisane besede. Nekaj brošur o Jugoslaviji, kolikor jih je bilo pač mogoče v naglici spraviti skupaj.

Otvoritev razstave je bila združena s kratkim ceremonialom. Ugledni povabljenci, spoznavanje in stiski rok, pozdravne besede, skupen ogled, pa novinarske beležnice in fotokamera. Vse, kar k taki zadevi sliši.

Na žalost pa sem prišel štiriindvajset ur prepozno, da bi bil lahko prisostvoval tej slavnostni uverturi. Bolje rečeno, prišel sem celo prepozno, da bi mogel biti priča nadaljnjemu poteku dogodkov.

Računali so, da bo razstava odprta teden dni. Toda dan po

J. K. Paasikivi, predsednik finske republike, je pred dnevi praznoval 85. rojstni dan

otvoritvenem ceremonialu, je je bilo praktično že konec. Kajti zgodilo se je nekaj, česar nemara prireditelji sami niso pričakovali. Ljudje so se postavili v vrsto, v rep — stvar, ki je menda v Helsinkih že leta ne pomnijo — in takorekoč z enim samim zamahom pokupili vse. Prav vse je šlo: filigrani in ribje konzerve, čipke in fileti, bosanske copate in polivinilski izdelki, pirotske preproge, da o usnjenih izdelkih spich ne govorimo. Če se ne motim, je šel tudi tekstil.

V četrtem nadstropju Stockmanove hiše sem se pozneje sestal z g. Otto Seireom. Njegov uradni naslov je »Public Relations Manager« in vsakomur, kdor se zanima za poslovanje veleblagovnice, je na uslugo. Mene je posebno zanimalo, kaj je bil pravzaprav vzrok tako nagle razprodaje: ali nizke cene, ali dobra kvaliteta? Oboje, mi je odgovoril. Bil je zelo zadovoljen in niti kakšnih posebnih želja ali pritožb ni imel. Edino, tako mimogrede, da bi bilo mogoče dobro, če bi se v bodoče pri čipkah povedalo, odkod so: iz Idrije, iz Lepoglave in ne samo iz Jugoslavije.

Še dan ali dva so bili v izložbenih oknih in v razstavni sobi naši izdelki. Toda sedaj že vsi opremljeni z napisi: »Prodano«, »Rezervirano«.

Potem je izginilo še to. Izginilo je tudi tistih nekaj brošur in ostal je samo odmev: premalo vemo o vas, nimamo vaših knjig, ne poznamo vaših filmov.

Razen tega pa je ostala še tale misel: Daleč smo vsak sebi. Ne vemo dosti o njihovi zgodovini, ne poznamo ljudi, njihovega kulturnega razvoja, njihove ekonomike.

Ali poznamo vsaj želje na njihovem trgu? Pravijo, da bi morali to nujno vedeti, če bi se hoteli uveljaviti v zunanji trgovini.

D. BENKO

Ob finski obali je raztresenih okrog 30 tisoč otokov, 60.000 jezer, ki pokriva to deželo, zavzema 9 % celotne površine. Sedemnajst jezer je večjih kot dve sto kvadratnih kilometrov. Jezera so povezana z ozkimi kanali, kratkimi rekami in brzicami v dolgo verigo vodnih poti. — Naša slika kaže največje finsko jezero Saimaa, ki ima površino 4400 kvadratnih kilometrov.

KULTURNI RAZGLEDI

MOST NA SARI

NEKAJ KULTURNIH BELEŽK IZ POSARJA

Posarje ne pomeni samo letno 19 milijonov ton premoga in jekla, zaradi česar so Francozi v sporu z Nemci, ne samo nemških strank in prebivalstva, zaradi katerih so Nemci v sporu s Francozi, ampak tudi skoraj en milijon ljudi s svojim kulturnim življenjem. Zato sem prav onih nekaj dni, ko sem sledil posarskemu plebiscitu, izkoristil hkrati tudi za nekaj bežnih kulturnih beležk.

Sicer pa to kulturno življenje tudi res nosi poteze enega in drugega velikega soseda. Jasno je, da je ta kultura v svoji osnovi nemška, pa vendar — posarski grofje so zbežali pred francosko revolucijo in prav tod je šla napoleonska cesta, in ko sem stal na križišču pred Saarbrücknom, je avtomobilsko križpotje kazalo samo še enkrat toliko kilometrov do Pariza, kot do prvega večjega nemškega mesta Mannheima.

Čeravno je nemški jezik ostal tudi po vojni povsod nedotaknjen ter mu samo na uradnih napisih dela družbo francoščina, se je v napetosti zadnjega časa razumljivo zaostrilo tudi vprašanje nemškega jezika kot nosilca narodne kulture. V posarskih šolah je pouk povsod v nemščini, vendar pa so se otroci poleg tega učili tudi francoščine. Kot edina evropska univerza izbira

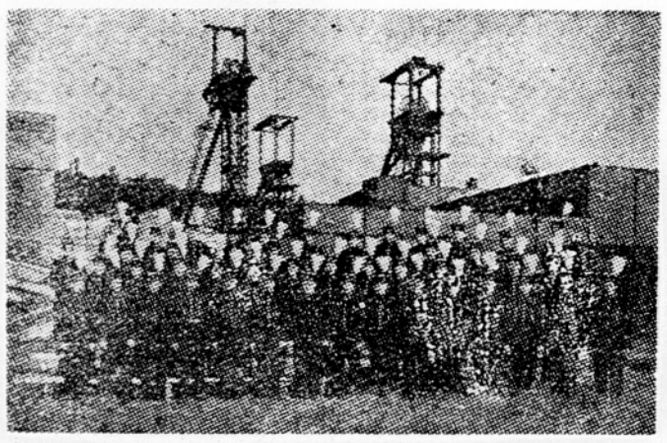

Pevski zbor posarskih rudarjev

ne. Prav okrog tega pa je nastala borba, kajti pronemške stranke in njihovo časopisje so začeli zahtevati, da se francoščina uradno proglasi kot tuj jezik, oziroma da je sploh ni treba, ker je tudi nemščina dovolj svetoven jezik, ki odpira vrata v širšo zahodno kulturo. Nemški Kulturbund, ki so ga pred kratkim ustanovili, si je postavil kot glavno nalogo prav to, da privede posarsko kulturo spet nazaj v nemško območje, oziroma, kot je rečeno v proglasu dobesedno, da ta kultura spet začne tam, kjer je leta 1945 končala. V zahtevi za tako imenovano zavestno nemško kulturo je pronemško gibanje obsodilo dosedanjo netendenčno kulturo prav zaradi tega za tendenčno v sovražnem smislu, kajti po njihovem mnenju je dosedanji kulturi v Posarju po vojni, ki je bila sicer v nemškem jeziku, manjkalo nemškega duha in nedvoumnega nemškega imena.

Požkušal sem mimogrede odkriti to ali ono iz te kulture. Brez dvoma je kulturno življenje v formalnem smislu cvetelo zadnja leta bolj kot dotlej in tudi podpore oblasti za kulturne ustanove so bile toliksne, da mi je posarski znanec, sam pomemben kulturni delavec, s strahom dejal, da verjetno v novih razmerah, oziroma če bi Posarje spet prišlo v okvir Nemčije, takih ugodnosti ne bo več, oziroma da bo Posarje spet zdrknilo na stopnjo nekdanjega provincionalizma. Seveda pa je ta kulturna politika v svojem jedru vendarle bolehala na nerešenem nacionalnem vprašanju.

»Pouk in vzgoja imata namen, da vzgajata mlade ljudi tako, da bodo lahko izpolnili svoje naloge v družini in skupnosti, določa posarska ustava glede šolstva, pri čemer je posebej dovoljeno tudi soodločanje staršev, verske skupnosti pa so priznane za enakovrednega nosilca šolskega pouka. Kot v idejnem oziru prav zaradi nejasnega in prehodnega političnega stanja ob dokaj močnem vplivu verskih organizacij ni bila izrečena neka dokončna beseda, čeprav je bila sicer poudarjena abstraktna formula, da naj šola vodi mladino v združeno Evropo, je bilo pa v gmotnem oziru prav za šolstvo marsikaj storjenega. Obiskal sem novo moderno šolo z lepo gledališko dvorano v predmestju Saarbrücknа. Verjetno sicer vse niso take, a vendar so v deželi, ki nima niti 1 milijon prebivalcev, po vojni odprli več kot 100 novih osnovnih šol. V Posarju imajo sicer razen 588 osnovnih šol z okrog 110.000 učenci še 26 srednjih in višjih šol, 36 strokovnih in tehničkih šol, 4 poljedelske šole in 21 francoskih šol.

Najbolj pa so prišla prizadevanja dosedanjega režima do izraza v novi posarski univerzi. Že leta 1947 so bolnišnici v Homburgu preuredili v medicinski klinični inštitut, naslednje leto pa je bila na temelju francosko-posarskega kulturnega sporazuma ustanovljena nova univerza v Saarbrücknu. Povsem prav je bilo, da so me tja potegnili z avtomobilom, kajti univerza leži že precej zunaj mesta, na jasi sredi gozdiča, kamor se je leta 1938 skrila Hitlerjeva vojašnica. Seveda so razen prostranih starih in zdaj obnovljenih vojaških stavb za visokim kamnitim portalom v zadnjih letih zgradili tudi več novih modernih poslopij, zlasti sodobno univerzitetno knjižnico, v vijoličnorumeni arhitekturi razgibano filozofsko fakulteto in študentsko naselje, medtem ko so nekdanjo dvorano za nacistični vojaški eksercir spremenili v dvorano za študentske kulturne in zabavne prireditve. Verjetno najbolj pomembna ustanova posarske univerze pa je tako imenovani Evropski inštitut, čigar delo še posebej temelji na ideji, ki jo razodeva uvodna preambula posarskega univerzitetnega statuta: »Zemljepisna lega dežele nujno zahteva, da se z vsemi silami trudimo, da bi dosegli boljše vzajemno razumevanje med narodi«. Univerza, katere finančne stroške krije do polovice francoska vlada, je sicer avtonomna, pouk pa je po izbiri v nemščini ali francoščini. Kot edina evropska univerza izbira docente med strokovnjaki različnih narodnosti, tako da so danes med profesorji 104 iz Posarja, po 62 iz Nemčije in Francije, po 4 iz Anglije, Avstrije in Švice ter 3 Belgijci in po 1 Madžar, Španec in Poljak, medtem ko je, kot sem mimogrede izvedel, sekretar Evropskega inštituta — v Franciji naturalizirani Jugoslovan Radivojević. Studenti, ki jih je okrog 2000 raznih narodnosti, so še posebej povezani s študentskimi organizacijami v Marseilleu in v Hamburgu.

Kot je univerza zrasla predvsem po francoski zaslugi, tako je veliko rumeno stavbo saarbrückenskega gledališča, na katerem zdaj odstranjujejo zadnje sledove vojnega bombardiranja, Posarcem pred vojno zgradil »v zahvalo za ohranitev nemštva« Hitler. Moderno urejen pogrezljiv oder ima skupno s stranskima odroma okrog 1000 kvadratnih metrov površine, avditorij pa nad 1000 sedežev. Repertoar obsega dramo, opero, operето, balet in večje koncerte. Kljub tej pestrosti pa gledališče z vso resnostjo opravlja svojo nalogo osrednje gledališke ustanove, saj je šlo preko njegovih desk predvsem veliko klasičnih opernih in dramskih del, predvsem nemške literature, pa tudi iz drugih književnosti, od Wagnerjevih oper do Shakespearovih dram; hkrati pa gledališče daje tudi sodobnejša dela, kot so n. pr. Honneggerjeva opera »Ivana na grmadi« po besedilu francoskega pesnika Claudela, Dellapiccolova opera »Nočni polet« na besedilo francoskega pesnika-letalca Saint-Exupéryja, krstna predstava domačega nemškega pisatelja Schneiderja »Obračun« z versko pobarvano, a sicer zgodovinsko napredno protitotalitarno vsebino, ali pa prvi nemški uprizoritvi francoskega avantgardista Adamova »Sestanek« oziroma Čeha Langerja »Iskre v pepelu«. Lansko sezono je gledališke predstave saarbrückenskega gledališča, vključno sindikalne in šolske, obiskalo 315.555 oseb, oziroma po 941 na predstavo. Prav tiste dni, ko sem se mudil v Saarbrückenu, so imeli na programu Shakespearovo »Zimsko pravljico«, Abrahamovo operето »Havajska roža«, Beethovnovega »Fidelia« in Mascagnijevo »Cavallerio« ter premiero najnovejše drame Christopherja Frya »Tema je svetla dovolj«.

Pred »Evropsko hišo« z zelenobelim propagandnim materialom v zidni omarici pri vhodu, sem naletel tudi na letake ameriškega filma »Princesa na Nilu«. Sicer pa je bilo v onih dneh po posarskih kinematografih dovolj internacionalizma, od francoskih »Mornarjev v Parizu« do nemških »Banditov na Avtobahnu« in tudi za prihodnjo letno sezono je posarsko podjetje za nabavo filmov Saar Film Union napovedalo od skupno 127 filmov 97 nemških in 30 ameriških, med katerimi dobršen del barvnih in cinemascopskih, idejno pa z dokajšnjo ilirino od revijskih do znanega resnega protimilitarističnega nemškega filma o generalu, materah in otrocih.

Razumljivo pa je, da je ta internacionalizem prišel najbolj resnično do izraza tamkaj, kjer je že izrazna oblika mednarodna — v upodabljajoči umetnosti in glasbi. Umetnostnih razstav žal takrat v Saarbrückenu ni bilo, pač pa je bila odprta bogata deželna razstava umetniške fotografije. Prav ta zvrst tehnične likovnosti z močno idejno tematiko se je v Posarju zelo razvila in dosegla mednarodni sloves. Vsekakor — bolj kot slike, ki sem jih videl v Posarju, mi je še danes pred očmi socialno realističen motiv posarskega mojstra Wolfa Dieterja, ki je visela pred leti na mednarodni razstavi v Ljubljani.

Na glasbenem področju sem imel za mentorja menda najboljšega sedanjega muzikologa v Saarbrückenu prof. dr. Müller-Blattaua, simpatičnega starejšega Nemca, ki pa je s svojim širokim strokovnim in tudi siceršnjim obzorjem dvignil zlasti glasbeno prosveto na resnično visoko stopnjo. V prostrani vili na pobočju nad Saarbrückenom je z veliko vztrajnostjo uredil lep deželni konservatorij, ki ga obiskuje čez 250 študentov in kjer so med profesorji znana glasbena imena, kot pianist Gieseking, čelist Gendron ali dirigent Wüst. Posebna privlačnost te ustanove pa je tudi to, da konservatorij sam prireja pogoste koncerte in celo manjše opere, zlasti poleti na vrtni terasi. V univerzi sem povrhu tega vrgel bežno oko tudi na skromni, a zato tem prisrčnejši muzikološki inštitut, ki si prav tako kot konservatorij želi neposrednih stikov s podobnimi ustanovami v Ljubljani.

Glasbeno življenje v Posarju pa ima tudi sicer bogate tradicije, zlasti v ljudskem petju in rudarskih godbah. Rudarski pevski zbor ima že skoraj tristoletno tradicijo. Trije kvalitetni simfonični orkestri v mestu, ki je za eno tretjino manjše od Ljubljane, in cela vrsta ljudskih pevskih zborov po deželi, ki so združeni v tako imenovanem Saar-Sänger-Bundu, to potrjujejo tudi danes. Prav ljudski zbori in ljudske gledališke skupine so nudile široko zaledje kulturnemu centru v Saarbrückenu, ki je sicer v pogledu književne dejavnosti in periodike dokaj skromen, da so začeli izdajati lepo urejevan splošni kulturni obzornik Die Kultur Gemainde. Želja, ki mi jo je izrazil dirigent enega izmed takih ljudskih zborov, češ da bi zelo rad naučil svoj zbor tudi nekaterih jugoslovanskih pesmi in tako pokazal jugoslovansko kulturo posarskim ljudem, s posarskimi pesmimi pa prišel gostovat v Jugoslavijo, pa mi je govorila v praksi o tem, kar običajno abstraktno označujemo kot most med narodi.

Sredi razburkanih dni sem mimogrede šel preko mosta na Sari.

B. Pogačnik

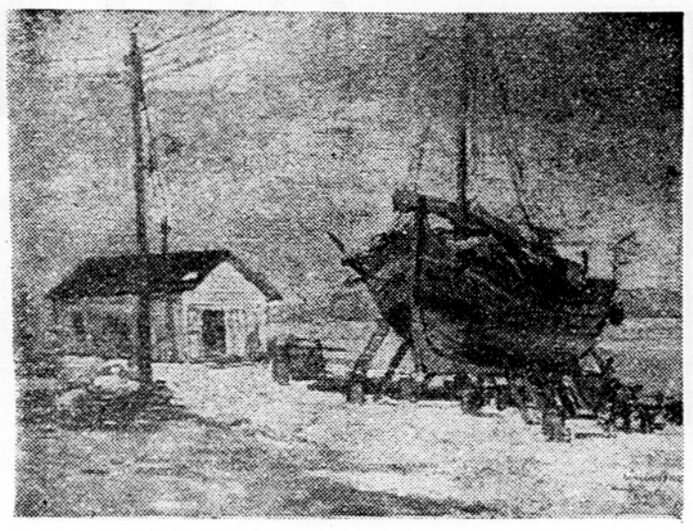

V Kranju je odprta jubilejna razstava našega znanega akvarelista akad. slikarja Ljuba Ravnikarja. Na sliki je njegova podoba »Ob morju«.

GLEDALIŠKI FESTIVAL V TRBOVLJAH

V času od 23. do 28. novembra je bil v Trbovljah v počastitev 10. obletnice osvoboditve in Dneva republike prvi festival trboveljskih dramskih družin, ki ga je priredilo DPD Svoboda — Zasavje pod pokroviteljstvom terenske SZDL. Prvi dan festivala je bila na sporedu uprizoritev Cankarjeve drame »Kralj na Betajnovih«, ki jo je pripravila igralska družina Svobode-Dobrna v režiji Karla Gorjupa. Temu delu je v četrtek zvečer sledila komedija »Hvalevredna vlačuga«, ki so jo izvajali gledališčniki Svobode II iz Zg. Trbovelj v režiji Jože Zagorca, naslednji dan pa je uprizorila Svoboda-Center igro »Ana Christie«. To delo je režiral France Jarc.

Igralci Svobode-Zasavje so sodelovali na prireditvi z igro Cvetka Golarja »Vdova Roščinka«. Režijo tega dela je imel v rokah Silvo Kuster. Premiera je bila v soboto, 26. novembra zvečer.

Gledališki festival, ki je lepo uspel, je zaključila svečana akademija na predvečer Dneva republike. Na njej so sodelovali med drugim tudi člani moškega pevskega zbora Svobode-Zasavje, katerim je bil to prvi javni nastop. **(jk)**

Ob 70-letnici Antona Sovreta

So ljudje, ki ne poznajo starosti; eden takšnih je naš jubilant. Čeprav je večino svojega življenja prebil v družbi grških in latinskih klasikov (in morda prav zaradi tega), svoje obiskovalce še vedno presenеča z neizčrpno delovno energijo, slovensko javnost pa z mladostno svežimi prevodi starih mojstrov. Zato ob njegovem jubileju nekaj besed.

Prof. Sovre se je rodil 4. XII. 1885 v Šavni peči pri Zidanem mostu. Gimnazijo je obiskoval v Celju in v Ljubljani. Na graški in na dunajski univerzi je študiral klasično filologijo ter diplomiral l. 1912. Profesorsko službo je nastopil najprej v Ljubljani, nato v Gorici. Sicer pa je skoraj ves čas od diplome do konca prve svetovne vojne preživel v uniformi, tako da je včasih že kar resno mislil na oficirski poklic. Po končani vojni pa je vendar zapustil Aresov tabor in se vrnil v službo Muz, ki se jim poslej ni več izneveril. Služboval je v Ptuju in v Ljubljani, režim stare Jugoslavije ga je kot zavednega Slovenca kazensko prestavil tudi v Pančevo in v Sremske Karlovce. L. 1938 je postal prosvetni inšpektor, po osvoboditvi pa dramaturg SNG v Ljubljani. Od l. 1946 dalje je vseučiliški profesor na ljubljanski univerzi, od l. 1953 pa redni član Slovenske Akademije znanosti in umetnosti.

Za svojo življenjsko nalogo si je postavil, »naj bi živeli klasični mojstri vsaj v prevodih dalje«. In res! V njegovih prevodih so stari mojstri zaživeli v kar se da domači govorici. Saj bi med živečimi prevajalci, pa tudi med izvirnimi pisatelji težko našli večjega mojstra slovenske besede, kot je prof. Sovre. Ko je nastopil profesorsko službo v Ptuju, je po lastnem pripovedovanju začel strastno prebirati slovenske knjige, vse, kar je kdaj tiskanega izšlo. In tako je združil v sebi najrazličnejše odlike klasikov slovenske besedne umetnosti ter si sestavil orkester svojega jezika, v katerem kongenialno odmevajo Homerjevi epski heksametri in lirični spevi grških tragikov, kramljave zgodbe Herodotove in Platonovi filozofski dialogi, resnoba Plutarhova in jedka zbadljivost renesančnih pisateljev. V začetniških prevodih (Kralj Oidipus, Bratski spor, Sokratov zagovor, Amor in Psyche) je njegov slog še nabrekel, baročen, skoraj rokokojski. Kasneje se vse bolj izčiščuje in doseže v prevodu Avguštinovih Izpovedi klasično eleganco in monumentalnost. Nič manjšega mojstra kot v prozi se ni izkazal v verzih; zlasti v heksametru bi mu težko našel vrstnika med Slovenci. In čeprav se čudno sliši, vendar je res: Ilijada in Odiseja, Herodot in Plutarh so v Sovretovi slovenski preobleki postali pravi »bestsellerji« našega knjižnega trga. To vsekakor lepo priznanje ne samo za visoko kulturno raven našega delovnega človeka, ampak v prvi vrsti tudi za Sovretovo prevajalsko umetnost.

Njegovo največje delo so »Stari Grki«, obsežna, poljudno pisana in okusno opremljena zgodovina stare Helade, ki jo je žal zadela mračna usoda okupatorjevega barbarstva: knjiga je namreč izšla tik pred okupacijo in nacisti so skoraj vso naklado odvedli v stope za papirno kašo... Želeti bi bilo, da bi ta zanimiva knjiga v novi izdaji zagledala luč sveta in da bi sledila še druga, namreč zgodovina starega Rima.

Prof. Sovre je doma na vseh področjih antične znanosti. V sebi združuje tenak posluh in okus z ogromno filološko učenostjo. Enako domač je v vprašanjih literature kakor tudi gramatike, arheologije, bizantologije, antične zgodovine ali tekstne kritike. Njegovo obzorje ni omejeno samo na antično, ampak se razteza tudi na renesančno latinsko in klasično nemško literaturo, kar je dokazal s prevodi »Pisem mračnjakov«, Erazmove »Hvalnice norosti«, Goethejevih »Rimskih elegij«. Poslovenil je celo Poejevo balado »Krokar«.

S tehtnimi prispevki je obogatil tudi razna področja slovenistike, zlasti najbolj zanemarjeno področje — slovensko sintakso (Oziralni odvisnik — sintaktični omnibus).

Pri vsem tem ne smemo prezreti njegovega vzgojnega dela, ki ga je opravljal bodisi kot gimnazijski bodisi kot vseučiliški profesor. Pri njegovih predavanjih je klasični seminar kljub majhnemu številu redkih slušateljev skoraj vedno nabito poln. Nič čudnega! Saj zna z nazorno besedo in živahno pripovedjo slušateljem pričarati vzdušje v atenski narodni skupščini ali na Ptolemajevem kraljevskem dvoru, vdahniti dušo antičnim herojem in državnikom, oživiti konflikte, ki so se odigravali pred dvema tisočletjema.

K sedemdesetletnici prof. Sovretu vsi, ki smo kdaj v njegovih prevodih uživali »drobtine z bogato obložene mize Homerjeve«, zlasti pa njegovi hvaležni učenci od srca čestitamo in želimo, da bi še mnogo zakladov, ki jih pokriva prah stoletij in učene filologije, odkril, in prelil v prijetno zvenečo domačo besedo!

Kajetan Gantar

Zaboreki od vsepovsod

Londonske razstave

Jesenske razstave v Londonu so po navadi zelo mikavne in tudi letošnje leto ni izjema. Prednost med vsemi gre nedvomno veliki Gauguinovi razstavi, ki so jo prenesli v London iz Edinburga (tam je bila odprta v času festivala). »Tate Gallery« je sprejela v svoje okrilje razstavo, kakršne ne bo tako kmalu, zakaj tokrat so prispevali svoje zaklade ducati evropskih in ameriških muzejev. Na tisoče ljudi se gnete vsak dan v razstavnih prostorih, in čeprav so pričakovali velik obisk, je naval še dosti večji, tako da je razstavni katalog — sijajno opremljen — že pošel. Pred dobrimi tridesetimi leti, 1924, je bila v Londonu veliko skromnejša Gauguinova razstava, pa ni bila dobro obiskana. Tedaj sta Gauguina še močno zasenčevala Cézanne in Van Gogh, danes pa je urejevalec razstave Douglas Cooper lahko zapisal, da Gauguinu nekaj dolguje vsak umetnik dvajsetega stoletja.

Galerija Whitechapel je razstavila 170 del štiriintridesetletnega Michaela Ayrtona, zelo vsestranskega človeka, saj je slikar, kipar, odrski risar in pisatelj. Sijajna je vrsta njegovih portretov, otroških postav in italijanskih krajin in ribičev. — Galerija Arts Council ima razstavljenih 80 slik in grafik iz zbirke Gilberta Davisa, morda najboljše zbirke angleških mojstrov iz 18. in 19. stoletja.

V Leicester Galleries lahko obiskovalci občudujejo zgodnje risbe aktov in najnovejše kipe Henryja Moora, ki smo ga pred nedavnim videli tudi pri nas in ki je danes najslavnejši angleški umetnik.

Izmed drugih razstav naj omenimo samo še razstavo »Marcel Proust in njegova doba«. Priredilo jo je francosko poslaništvo v galeriji Wildenstein. Izvrstno urejena razstava kaže ob številnih slovstvenih dokumentih, pismih in rokopisih tudi kipe (Rodinove) in številne slike Proustovih slikarjev-sodobnikov, posebno tistih, ki jih je Proust občudoval. S tem označenjem se izvrstno ujemajo tudi fotografije Pariza iz leta okoli 1900.

Smrt ameriškega dramatika

Pred dnevi je umrl v neki newyorški bolnišnici Robert E. Sherwood, eden izmed vodilnih ameriških dramatikov in svetovno znan napredno misleč pisatelj. Sherwood je trikrat dobil Pulitzerjevo nagrado, najvišje ameriško literarno odlikovanje, za drame, in četrtič za življenjepisno delo »Roosevelt in Hopkins« (1949). Rooseveltovo življenje je Sherwood dobro poznal kot predsednikov bližnji prijatelj in sodelavec — večkrat mu je tudi pomagal pripravljati govore. Tudi sicer je Sherwood močno podpiral Rooseveltove ideje in v dramah svaril rojake pred fašistično nevarnostjo.

Sherwood je bil rojen leta 1896 in se je udeležil prve svetovne vojne kot prostovoljec v kanadski vojski (v ameriško ga niso vzeli, ker je bil prevelik) in bil ranjen na francoskem bojišču. Po vojni je deloval kot urednik in kritik. Prvo igro na Broadwayu (Pot k Rimu, 1927) so igrali samo tri tedne, toda sledila jim je vrsta drugih, ki so bile uspešnejše. Tudi za letošnjo sezono je bila na Broadwayu napovedana njegova igra »Majhna vojna na Manhattanu«, pa je njegova bolezen preprečila uprizoritev.

Isti dan kot Sherwood je umrl v neki drugi newyorški bolnici še en dobitnik Pulitzerjeve nagrade, pisatelj in urednik Bernard de Voto, leto dni mlajši od Sherwooda, avtor številnih del in najboljši poznavalec Marka Twaina. Enako je dobro poznal zgodovino ameriškega zahoda in Pulitzerjevo nagrado je dobil za knjigo »Čez širni Missouri« (1947), del obsežne trilogije o kontinentalni rasti Amerike.

VERHAERENOVA STOLETNICA

Verhaerenov portret, delo njegove žene

Letos poteka sto let, odkar se je rodil znameniti belgijski pesnik in dramatik Emile Verhaeren in Belgijci praznujejo ta jubilej svojega umetnika s tako imenovanim Verhaerenovim letom. Pri mnogih Verhaeronovih pesmih pa verjetno malokdo ve, da je eno izmed njih — daljšo pesnitev z naslovom »Grobar« slavni Belgijec napisal pravzaprav k sliki našega znanega slikarja, mojstra socialnih motivov, Frana Tratnika. Tratnik je takrat — leta 1906 — na Dunaju sodeloval pri znanem naprednem humorističnem listu Gustava Mayerincka »Der liebe Augustin«. Njegova pretresljiva slika grobarja, ki je takrat dojmila Verhaerena, ki je takrat živel v Parizu, da je napisal k Tratnikovi sliki svojo pesem. Ta Verhaerenova pesnitev o grobarju je nato tudi izšla skupno s Tratnikovo sliko v »Avguštinu«.

Enciklopedija v žepni izdaji

Želja po znanju je v našem času zelo velika, o tem pričajo številna leksikalna in enciklopedična dela, ki izhajajo vsepovsod po svetu. Nemški založnik Rowohlt hoče tudi delo te vrste prilagoditi sodobnim možnostim in zahtevam, zato je začel izdajati zbirko, ki naj v »žepni obliki predoči znanje 20. stoletja«. V okviru zbirke žepnih knjig, po obliki enakih njegovi znani zbirki »rororo« (= Rowohlts-Rotation-Romane), naj bi odlični zastopniki raznih znanosti razgrinjali bralcem današnja dognanja in spoznanja. Urednik zbirke je monakovski filozof in vseučiliški profesor Ernesto Grassi. Vsak zvezek bo imel tudi avtorjev življenjepis, register in bibliografijo. Za vsakih 25 zvezkov bo izšel še poseben register, ki bo združil vse posamezne v leksikalno celoto.

Doslej so izšli štirje zvezki te zbirke: Hans Sedlmayer »Revolucija moderne umetnosti« (to delo je bolj polemika proti moderni umetnosti, zakaj avtor je njen nasprotnik); »Sociologija spolnosti«, delo hamburškega sociologa Helmuta Schelskega, ki raziskuje odnose med spolnostjo, moralo in družbo; »Konjunkture in krize« Günterja Schmöldersa, ekonomista, in »Sanje in njihov pomen« (nemški naslov je »Der Traum und seine Be-Deutung«, torej pove več: pomen in razlaga), delo Wernerja Kemperja.

Založnik napoveduje, da bodo v naglem zaporedju sledili naslednji zvezki.

LJUBLJANSKA OPERA NA POTI V SVET

Toda ne jemljite naslova dobesedno! Takoj bom povedal v čem je stvar. Nekega dne se je v Ljubljani zglasil neki Amerikanec, ki pa je prav dobro govoril tudi srbščino. Predstavil se je: »Gerald Severn, organizator snemanj za angleško kompanijo Decca, ki proizvaja gramofonske plošče.« Seveda ni prišel brez priporočil, ki pa so bila dokaj nenavadna — tri opere, ki jih je za isto kompanijo že posnel z Beograjsko opero. Začela so se pogajanja, katerih rezultat je bil, da je v Ljubljano nekaj tednov kasneje prišlo mnogo priprav za snemanje, kot mikrofonov magnetofonov, zvočnikov, ojačevalcev in kar dva zaboja magnetofonskega traku. Prišli so strokovnjaki, med njimi tudi glasbeni direktor »Phillipsa«, g. C. van Loon. Vsa snemanja bo za Decco namreč izvršil Phillips. Določeno je bilo, da se začne s snemanji v nedeljo, 27. novembra.

Ko sem tega jutra naposled le našel telovadnico »Partizana« v Zgornji Šiški, sem že ko sem šel po stopnicah, zaslišal zvoke glasbe in petje zbora. Prav ko sem vstopil v dvorano, je dirigent Samo Hubad prekinil orkester in dejal:

»Zbor, pazite no malo. Zaostajate za orkestrom. Torej, prosim še enkrat.«

Dvorana je bila kaj malo podobna telovadnici. Vse telovadne naprave so bile potisnjene tesno k stenam, medtem pa so se mešali najobčutljivejši mikrofoni, v nadstropje više je vodil debel snop kablov.

Ker razen glasbenikov v dvorani ni bilo nikogar, sem presodil, da bo najbolje, če pogledam, kam vodijo ti kabli. Privedli so me v improviziran tonski studio z vsemi potrebnimi pripravami. Tam sta tudi bila g. van Loon in Severn, ki sta bila zelo zadovoljna s prvimi poizkusnimi posnetki in ugotavljala, da je akustika dvorane izvrstna, »kar pa bi utegnilo škodovati telovadbi, saj bodo vsi hoteli dvorano za podobne namene.«

Najprej sem zvedel, da so v Beogradu doslej posneli že šest oper, tri jugoslovanske skladbe in spored jugoslovanskih pesmi v izvedbi Zbora JNA in ženskega okteta iz Beograda. Tri od doslej posnetih oper so že v prodaji, in sicer Musorgskega »Boris Godunov« in »Hovanščina« ter Borodina »Knez Igor«. Prav tako so že v prodaji tri domače skladbe, »Simfonia Orienta« J. Slavenskega, Lhotkin »Vrag na vasi« in Baranovičevo »Licitarsko srce«.

V ilustracijo bi navedel le nekaj izvlečkov iz mnenj tujega tiska o Beograjski operi. Eden vodilnih ameriških časopisov »New York Herald Tribune« je v svoji umetniški prilogi objavil daljši članek pod naslovom »Ruski klasiki so jugoslovanska specialiteta«. Vrsti pohval našim umetnikom dodaja: »Lahko mirno rečemo, da te plošče odpirajo novo poglavje v zgodovini 'long playing' plošč.« Revija »Housewife« pa piše: »Za operne ljubitelje je posebno čudovita plošča »Kneza Igorja«, ki še posebej izstopa zaradi petja mezzo-sopranistke Melanie Bugarinovič«. Komercialni časopis za trgovce s ploščami »The Monthly Letter« je uvedel posebne oznake za plošče. Plošče, ki so zelo dobre, dobijo eno zvezdico, izvrstne pa dve. »Knez Igor« v izvedbi Beograjske opere je dobil eno zvezdico, ista opera v izvedbi moskovskega Velikega teatra pa nobene, kar pomeni, da se ta plošča ne priporoča. »Hovanščina« in »Licitarsko srce«, pa sta dobila po dve zvezdici.

Razen že omenjenih oper so že posnete in bodo v najkrajšem času v prodaji tudi Čajkovskega »Evgenij Onjegin« in »Pikova dama« ter Glinke »Ivan Susanin«. Vse opere so posnete na tako imenovanih »long playing« ploščah. Te plošče so sicer nekoliko večje od navadnih, zato pa jih zadostuje tri do pet za celo opero. Prva »izdaja« je izšla v okoli 3000 primerkih, ki pa gredo kar dobro v prodajo in bodo po vsej verjetnosti morali kmalu dati v promet novo serijo.

Sedaj pa nazaj v Ljubljano! Tukaj bodo verjetno do 15. decembra končali s snemanjem prvih dveh oper, ki ju za sedaj nameravajo posneti. To sta Musorgskega »Soročinski sejem« in Prokofjeva »Tri oranže«. Prvo dirigira Samo Hubad, drugo pa Bogo Leskovic. Seveda bo nastopila tudi vrsta naših znanih opernih solistov kot V. Bukovčeva, E. Karlovčeva, V. Gerlovičeva, M. Brajnik, J. Lipušček, L. Korošec, D. Merlak in drugi. Vse opere, tako v Beogradu kot pri nas snemajo v originalnem jeziku, to je ruščini. Trenutno so še v teku pogajanja o snemanju »Prodane neveste«, ki bi jo začeli snemati aprila v češčini. Prav tako se razgovarjajo o morebitnem snemanju tudi s Filharmonijo. Razen omenjenih dveh oper pa je z domačim orkestrom pod vodstvom Krešimirja Baranoviča posneli ob 25-letnici smrti znane ruske baletke Ane Pavlove program, sestavljen iz njenih najboljših baletov.

Preden sem se poslovil, je prišel Samo Hubad s partituro v roki in začel poslušati pravkar posneti odlomek. Pri tem si je sproti zaznamoval mesta, ki še niso zadovoljila in jih bo treba še popraviti. Ko bo vse posneto na magnetofonski trak, bodo v tujini opravili še potrebna dela, nato pa se bodo nekega dne po izložbah trgovin s ploščami pojavile tudi take, ki bodo na večbarvnem ovitku nosile napis »Slovene National Theatre, Ljubljana — Opera«. Zato mislim, da naslov članka nikakor ni neupravičen.

Martin Žnideršič

Kmetijske zadruge bodo sestavile svoje kmetijske gospodarske programe

Ne gre pri tem za nekaj povsem novega. Že v prejšnjih letih so nekatere zadruge sestavljale svoj program investicij in program dela kmetijskih odborov. Upravni odbori teh zadrug so dobro pretehtali katerim investicijam in katerim kmetijskim ukrepom dati prednost ter tako čimbolj koristno uporabiti ustvarjene dohodke. V večini primerov so takšne programe tudi obravnavali ter sprejeli občni zbori. Slične, toda obsežnejše orientacijske programe so za leto 1956 sestavile tudi vse okrajne zadružne zveze.

Koristnost takšnega načina pristopanja k delu se je pokazala zlasti v tem, da so imeli zadružniki in organi zadrug orientacijo, kaj hočejo doseči, da so se dobro in vsestransko pripravili za določene naloge in da so glede razdelitve letnega dobička dobro premislili, kam naložiti sredstva, da bo čimveč koristi.

Težko je reči, da so bile ostale zadruge brez programa. Skoraj vsak upravni odbor je sprejemal, seveda največkrat sproti in za krajše obdobje, sklepe za razne investicije in kmetijske pospeševalne akcije. Vendar so pogosto ti sklepi nastali le iz trenutnih potreb, s težnjo, da se ustvarjene dohodke čimprej uporabi, večkrat neracionalno, sklepi so bili odraz stihijskega dela in včasih celo osebnih — koristolovskih interesov.

Prispevek kmetijskih zadrug k izvajanju glavne naloge naše gospodarske politike v prihodnjem obdobju — to je zboljšanja kmetijske proizvodnje, pa je lahko izredno pomemben, če se bodo lotile tega dela sistematično in usmerile svoje sile predvsem tja, kjer bodo največji in najhitrejši rezultati. Torej bo osnovna vsebina kmetijsko gospodarskega programa kako doseči večjo proizvodnjo v kmetijstvu. V tem smislu bo program predvidel utrjevanje in razvijanje raznih gospodarskih dejavnosti in jačanje zadružnih proizvodnih sredstev, s katerimi bo zadruga sposobna pomagati individualnim proizvajalcem, da razvijejo kmetijsko proizvodnjo in sprejemajo sodobne metode kmetijske proizvodnje, nadalje bodo važen del programa zadrug, predvsem njihovih kmetijskih odsekov različni konkretni ukrepi za zboljšanje kmetijske proizvodnje in v zvezi z vsemi temi nalogami pravilna razdelitev že razpoložljivih in novo ustvarjenih lastnih sredstev zadrug.

Če se najprej ustavimo pri investicijah, ki predstavljajo krepitev zadružnih proizvodnih sredstev, obenem pa močno oporo za hitrejše razvijanje proizvodnje na gospodarstvih članov zadrug, bomo našli vrsto možnosti in bo težja le odločitev, kje začeti najprej, da bo korist največja. Za investicije bo prav gotovo uporabljen tudi pretežni del zadružne akumulacije. Večina zadrug ima možnost, da uredi razne kmetijske proizvodne objekte od zadružnega posestva, ki naj postane center napredka kmetijske proizvodnje, pa do trsnic, drevesnic, plemenilnih postaj, steklenjakov, toplih gred, pašnikov, raznih skladišč za semena, silnic itd. Najobsežnejše področje investicij je prav gotovo mehanizacija kmetijstva, kjer bo potrebno doseči bolj vsestransko uvajanje različnih strojev in naprav, utrditi organizacijske oblike koriščenja zadružne mehanizacije in zagotoviti rentabilnost. Zadruge bodo predvidele nabavo raznih pogonskih strojev, strojev za obdelavo zemlje, za setev, za zaščito rastlin, stroje za pospravilo in predelavo pridelkov, prevozna sredstva, namakalne naprave itd. Znatna količina kmetijskih proizvodov gre v izgubo, odnosno ne pride na trg, ker zadruge še ne razpolagajo v dovoljni meri z raznimi obrati za predelavo kot so n. pr. sušilnice, predelovalnice sadja in sočivja, urejene zbiralnice mleka, žganjarne, kleti in podobno. Možnosti so tudi, da zadruge razvijejo razne uslužnostne, odnosno obrtne dejavnosti kot kovaško, kolarsko, mizarsko obrt, domačo obrt in še druge obrti komunalnega značaja. Nekatere zadruge bodo vršile tudi razne druge investicije kot dograditev zadružnega doma, na področju proizvodnje gradbenega materiala (kamnolom, apnenica, manjše opekarne), vodovod, investicije za zboljšanje trgovine itd.

Že v preteklih letih so kmetijske zadruge dosegle uspehe glede zboljšanja kmetijske proizvodnje z nekaterimi dobro izvedenimi kmetijskimi ukrepi. Pokazalo pa se je, da je bil uspeh večji tam, kjer je bil ukrep pravočasno dobro organizacijsko in materialno pripravljen, kjer so bili zadružniki prepričani v koristnost in nujnost tega. Prav gotovo imajo upravni odbori, predvsem pa odbori njihovih strokovnih odsekov široke možnosti, da ob pomoči kmetijskih služb OZZ, GZZ in drugih kmetijskih institucij pokrenejo konkretne akcije za napredek kmetijske proizvodnje. V našem kmetijstvu se skrivajo še ogromne rezerve, ki jih lahko v nekaj letih v veliki meri izkoristimo. Naj navedem le nekaj važnejših ukrepov, ki jih bodo stavile zadruge v svoj program. N. pr. zamenjava semen žit, krompirja itd. Če bi n. pr. uspeli zamenjati vsako peto leto krompir za seme, bi to pomenilo radi večjega donosa na ha v Sloveniji 26.000 vagonov krompirja več ali 2,6 milijard din več dohodkov. To pa lahko dosežemo v nekaj letih s sistematičnim in vztrajnim delom. V zvezi z zboljšanjem semenarstva bodo zadruge stavile v svoj program proizvodnjo raznih semen, sortne in demonstracijske poizkuse in čiščenje semen. Samo čiščenje žitnih semen nam lahko pripomore, da bomo imeli v Sloveniji za 1800 vagonov večji pridelek žit. Zadruge bodo vršile nadalje preizkuse zemlje, to je odvzeme vzorcev zemlje zaradi analize tal, gnojilne poizkuse, škropljenje, zatiranje raznih plevelov, apnenje, manjše drenaže in druge melioracije, uvajale nove stroje itd.

V sadjarstvu in vinogradništvu bo važna naloga zadrug obnova, pa naj bo plantažna ali ohišniška — raztresena. Težnja zadrug bo, da se izvrši obnova po sodobnih načinih. V tej zvezi bodo zadruge pripravile program obnove za določeno področje ali za konkretne nasade. V zvezi z urejanjem starih nasadov bo v programu pomlajevanje dreves, precepljanje, izkrčenje ostarelih dreves, škropljenje, gnojenje, obdelovanje itd. Da se populazira pravilno gnojenje sadovnjakov in vinogradov, bodo vršile zadruge gnojilne poizkuse, prav tako škropilne poizkuse itd.

Velike rezerve se še skrivajo tudi v živinorejski proizvodnji. Nekaj primerov: če povečamo mlečnost za 300 kg letno povprečno na eno kravo, predstavlja to v Sloveniji novih 78 milijonov kg mleka več ali 1,5 milijarde din, če pa v celoti izkoristimo proizvodno sposobnost naših krav, pomeni to 390 milijonov kg mleka več ali 7,8 milijard din več. Z zboljšanjem krmljenja lahko povečamo v Sloveniji letni prirastek goveje živine za 14.6 milijona kg žive teže ali 2,6 milijarde din več. Vsled neurejenih gnojišč gre v izgubo toliko hranljivih snovi, da bi lahko povečali z njimi pridelek krme za 1,5 milijarde din. Samo s tem, da teleta sesajo ali pijejo polnomastno mleko, zgubimo 1680 ton masla, ki bi ga lahko zajeli brez škode za prehrano in razvoj telet. Teh rezerv pa je še več! Živinorejci bodo prav lahko našli naloge za svoj program, dobro bodo pa morali premisliti, katerim nalogam posvetiti največ pažnje, da se bo povečala živinorejska proizvodnja. Na področju selekcije bodo predvidle zadruge sprejemanje živine v rodovnik, razširitev molzne kontrole, nabavo plemenjakov, zamenjavo pasme itd. Važna bo izgradnja gnojišč, silosov, naprava tekališč, ureditev pašnikov, pregonskih pašnikov, zboljšanje načina krmljenja, gnojilni poizkusi na travnikih, zdravstveni pregledi živine itd.

Konkretno delo v različnih kmetijsko pospeševalnih akcijah bo okrepilo kmetijske odseke zadrug, učvrstili se bodo odnosi med članstvom in zadrugo in tudi uspehi v povečanju kmetijske proizvodnje ne morejo izostati. Zadruge bodo delovale predvsem na tistih področjih razvoja kmetijstva, kjer ne zadostuje samo pobuda kmeta, temveč je potrebna organizacijsko-strokovna pomoč zadružne organizacije, ki naj mobilizira lastne sile individualnih proizvajalcev za napredek v svoji proizvodnji. Zadružna sredstva bomo trošili premišljeno le tam, kjer je to nujno potrebno, da pokrenemo v tek lastne sile individualnih proizvajalcev, ki pa so znatne.

N. J.

Malina – rastlina, ki dobro nese

Kmetijska zadruga Gorenje ima kakih 40 arov velik malinjak. Iz njega je prodala v jeseni 30.000 sadik pa 5 din kos, letos pa 1833 kg malin po 115 din za kg. Bruto dohodek za sadike je znašal 150.000 din, za maline pa 210.795 din, skupno torej 360.795 din dohodka. Če bi na teh 40 arov posejali pšenico in bi znašal hektarski donos 20 kvintalov po ceni 28 din za kg, bi pšenica vrgla 22.400 din dohodka.

Pripomniti pa je še treba, da bi bil pridelek malin še večji, če bi bil malinjak, ki se nahaja skoraj v vasi, ograjen. Tako pa imajo vanj dostop kokoši, ki jim maline niso odveč, pa tudi razni nepoklicani dvonožci, ki jim gredo maline v slast, jim niso docela prizanesli. Da so si maline privoščili tudi zbiralci, je pa samo po sebi razumljivo, saj so delali. Celo hmeljarji so pripomnili, da bi bilo bolje saditi maline, kot hmelj. **R. A.**

NA KMETIJSKEM GOSPODARSTVU ČRNCI

Živinoreja in specializirana rastlinska proizvodnja

Poljedelsko-živinorejsko gospodarstvo v Apački kotlini je eno najmočnejših socialističnih obratov te vrste v Sloveniji. Po reorganizaciji KDZ je bilo v sklopu posestva nekaj nad 950 ha obdelovalnih površin. Ustanovili so samostojna delovišča v Črncih, Stogovcih in Lumanoših. Delovišče Vratji vrh se je letos odcepilo in na 200 ha površine so ustanovili KG Trata.

V zadnjem času je glavna skrb črnske direkcije specializirana rastlinska proizvodnja ob istočasnem izboljšanju pogojev za živinorejo. Od sedaj številnih kultur, bodo v bodoče na posestvu pridelovali le bele žitarice in krompir. Več površin pa mislijo zasejati s peso ter s koruzo za silažo. Zato bo potrebno preorati nekaj travniških površin. To jim bo omogočalo, da bodo lahko število goveje živine vskladili s hektarskimi površinami. Na posestvu pride zdaj le 0.40 živinske enote na hektar. Število goveje živine bodo morali od 370 povečati na 950 glav. Pred tem bo seveda treba dograditi hlev v Lumanoših ter pomožne objekte pri bivših zadružnih hlevih, ki so prešli v last posestva v Apačah, Stogovcih, Podgorju, Lutvercih in tako dalje.

Na posestvu odgajajo zelo dobre plemenjake in tako dosti prispevajo k napredku govedoreje tudi v zasebnem sektorju. Pri 190 kravah-mlekaricah so letos dosegli že dokaj visoko molznost — 3.000 litrov. Najboljša krava »Cilka«, kateri petletni povprečen molznosti je 3700 litrov, je na letošnji republiški razstavi dobila tudi prvo nagrado. V vzorno urejenih, pred leti zgrajenih hlevih goje tudi 700 svinj. Največ goje nemško plemenito svinjo, ki se tu najbolje obnese.

Na posestvu se letos postavljajo z visokimi hektarskimi donosi. Pri ječmenu sorte »peragis« so dosegli povprečje 23.1 kvintala na hektar, na delovišču v Črncih celo 33 q. Ozimna pšenica sorte »bankuti« je dala povprečno 18.7 q donosa na ha. Krompirja rane sorte »bömov« so pridelali 140 q na ha, krompirja pozne sorte »merkur« ter srednje pozne sorte »jubel« pa 200 g na hektar. Krmske pese so pridelali 420 q na hektar, pa tudi pri sladkorni pesi, ki so jo letos prvič zasadili je bil hektarski donos kar precejšen in je znašal 210 q.

Strojni park z nad sto stroji omogoča sodobno obdelavo zemlje. Letos so nabavili še dva traktorja, tako da jih imajo zdaj že šest. Svoj strojni park dajejo na razpolago tudi zasebnim kmetom v okolici.

Na posestvu med drugim primanjkuje strokovnega kadra. Dokaj pereče je tudi stanovanjsko vprašanje za zaposlene delavce. V kratkem mislijo napraviti reorganizacijo v sindikalni organizaciji ter ustanoviti tri podružnice po deloviščih, ki so eno od drugega pravzaprav precej oddaljena in predstavljajo zaokrožene gospodarske enote.

Strokovnjaki črnskega posestva tudi dosti pripomorejo k usposabljanju kmečkega naraščaja. Veliko pomoč nudijo kmetijsko gospodarski šoli, ki jo trenutno obiskuje nad petdeset mladincev z vsega področja Apačke kotline.

Kmetijsko gospodarstvo Črnci ter tudi zadružni gospodarski obrat v Žepovcih dokazujeta prednost skupne obdelave ter mehanizacije. Tudi tu ob naši severni meji dosegajo torej že lepe uspehe. Le še poskrbeti bodo morali, da bo v nekaj letih število živine odgovarjalo obdelovalnim površinam posestev. Zlasti pa bo pomembno ob količinskem napredku še vnaprej skrbeti za kvaliteto pri živini. Ta bo morala biti taka, kot danes ali pa se bo morala s temeljito selekcijo še izboljšati.

—jh

Klet vinarske zadruge v Kostanjevici, ki bo kmalu polna letošnjega pridelka. Zmogljivost kleti je 40 vagonov. Ponudba novega pridelka od strani kmetov je zelo velika in ga klet ne bo mogla vsega prevzeti. Kvaliteta letošnjega pridelka je srednja, vendarle bo s skrbnim šolanjem pod vodstvom znanega vinskega strokovnjaka tov. Likarja letošnji cvlček dober tudi za trg. Vinarska zadruga v Kostanjevici je organizirala poseben poizkusen nasad cca pol hektara v Gadovi peči. Nasad je star štiri leta in so letos na njem kljub dvakratni toči pridelali nad 4000 kg prvovrstnega grozdja, kar je lep uspeh. Ugotovili so, da v tem okolišu najbolje uspeva žametna črnina, modra frankinja in rizvan.

V soboški občini bo treba BOLJE GOSPODARITI

Soboška občina predstavlja poleg svoje industrije in obrtne dejavnosti močno agrarno področje. Področje občine obsega 20.798 ha zemlje, od katere je 14.163 ha obdelovalne površine, 5043 ha gozdne, 487 ha močvirij in 1125 ha nerodovitne površine. V občini zavzema obdelovalna površina 70 odst. celotne površine, kar je za 3% boljše kot v okrajnem merilu. Ta površina je razdeljena na 4164 gospodarstev, od katerih jih je 951 nekmetovalcev. V občini prevladuje močan srednji kmet s posestjo nad 3 ha in s sorazmerno maloštevilnimi družinami. Na področju občine sta dve kmetijski gospodarstvi socialističnega sektorja in sicer Rakičan z raztresenimi obrati v Mačkovcih, Lemerju, Petanjcih in soboška ekonomija, ki se dobro in hitro razvija. Pri obeh posestvih je osnovni problem razdrobljenost zemljiških parcel.

Živinoreja je močna gospodarska panoga, saj redijo kmetijska gospodarstva 1166 konj, 6497 molznih krav, 19592 svinj, 50.672 kokoši in nekatere druge živali. Pod molzno kontrolo imajo samo 718 krav. Tovarna mlečnega prahu je letos v desetih mesecih odkupila na področju občine 918.624 l mleka ali povprečno na vsako molzno kravo le okrog 150 litrov, čeprav je bila povprečna cena litru mleka 23 dinarjev. Največja pomanjkljivost za hitrejši razvoj živinoreje je pomanjkanje dobre krme. V občini odmira sadjarstvo zaradi posledic kaparja in nezainteresiranosti posameznih kmetovalcev, ki ne vidijo v tej panogi dovolj rentabilnosti. Podobno je tudi z gozdovi, ki so več ali manj prepuščeni sami sebi. V 15 kmetijskih zadrugah na področju občine je po podatkih zadnjih občinskih zborov včlanjenih 2588 članov oziroma 2328 gospodarstev. Kmetijske zadruge v Gederovcih, Černalavcih in Gradišču životarijo ali pa so dejansko izumrle kot v Rankovcih in Šalamencih, za kateri je občinski ljudski odbor uvedel prisilno upravo. Sorazmerno slabo so včlanjena kmetijska gospodarstva v KZ na področju bivših občin Tišina in Mačkovci. Najmanj jih je včlanjenih v vasi Kuštanovci. Kmetijske zadruge so začele urejati članstvo, vendar so imele lani na koncu leta neplačane deleže v višini okrog pol milijona dinarjev. Kmetijska zadruga v Rankovcih nima lanskoletnega zaključnega računa in še ni imela letnega zbora, kar je edinstven primer v okraju. V Černelavcih so plačali zaostanke deležev iz sredstev kmetijske zadruge, kar vsekakor ni pozitivno vplivalo na razvijanje zadružne zavesti. Pri odkupu kmetijskih pridelkov so zadruge odigrale svojo vlogo. V preveliki vnemi za odkup se je dogajalo, da so se od poslovodje do članov upravnih odborov vsi spremenili v nakupovalce, hodili od hiše do hiše, pri kmetih skoraj prosjačili za kmetijske pridelke ter ustarjali tako psihozo za zvišanje cen. V prvem polletju so kmetijske zadruge soboške občine prodale za 114 milijonov 209 tisoč dinarjev kmetijskih pridelkov in živine ter v istem obdobju za 55 milijonov dinarjev potrošnega blaga. Vse KG razen Gradišča, Kroga in Sobote so prvo polletje zaključile z dobički, ki znašajo skupno 2 milijona dinarjev. Večina upravnih odborov ima položaj zadrug v svojih rokah. To je težko trditi za upravni odbor kmetijske zadruge Gradišče, ki se od svoje izvolitve v februarju še ni sestal.

Na področju občine je 55 mlatilnic. Samo štiri imajo kmetijske zadruge, medtem ko imajo ostale zasebniki. Le-ti z mlatilnicami razvijajo široko dejavnost z žaganjem drv in z ostalimi uslugami. Prav tako je v Pomurju več traktorjev pri zasebnikih kot v kmetijskih zadrugah. Ugotovljeno je, da traktorji prevozijo več gramoza kot preorjejo zemlje. Pri kmetijskih zadrugah v občini dela 12 živinorejskih odsekov, 12 poljedelskih 11 sadjarskih, 5 strojnih, čebelarski odsek in odsek za zaščito rastlin. Letos so vodstva kmetijskih zadrug začela kazati več zanimanja za vzgojo svojega članstva in so pripravljena iz svojih sredstev vzdrževati ljudske univerze. Po drugi strani pa kažejo kmetijske zadruge še vedno premalo zanimanja za kmetijsko nadaljevalno šolo.

K. M.

V CIRKULANAH BODO GRADILI PLEMENILNO POSTAJO

Novi občinski ljudski odbor Borl je sprejel zelo važen sklep o zgraditvi »plemenilne postaje«, veterinarske ambulante. Načrti so že izgotovljeni, prav tako pa je določeno tudi stavbišče v Dolanah ob Dravi pri Borlu. Tu je nekako središče nove občine. Obstoječi plemenilni postaji v Ptuju in Moškanjcih sta oddaljeni 18 do 22 km in zaradi tega ne moreta priti v poštev.

Da je postaja potrebna, je razvidno iz števila živine na tem področju, ki znaša 2497 glav. Zanimanje za to postajo pa kažejo tudi prispevki kmetijskih zadrug v znesku 940 tisoč din, obljubljeni material in prevozi. Zneske za to postajo bosta določili tudi kmetijski zadrugi Bukovci in Zavrč, medtem ko so kmetijsko posestvo Cirkulane, KZ Cirkulane in KZ Kuretinci prispevali zgoraj navedeno svoto.

Postaja bi veliko pripomogla k izboljšanju živinoreje, ker manjka plemenskih bikov, ki so bili ob priliki zdravljenja jalovosti izločeni. Jalovost pa še sedaj ni zatrta in jo povzročajo še naprej razni okuženi in zakotni biki. Veterinar tov. Fèguš, ki je zelo požrtvovalen, ima polne roke dela in bi potreboval pomočnika.

Žirovska ribiška družina je zelo aktivna

Čez žirovski plato teče Poljanska Sora, ki je prav tam kakor ustvarjena za gojitev potočnih postrvi. Ribiči, včlanjeni v žirovski družini, se dobro zavedajo važnosti svojih voda ne le za svoje športne in gospodarske potrebe, marveč tudi za turizem, ki se v tem prelepem kotu Gorenjske vse bolj razvija. Če pa se iz neke vode jemlje, se mora tudi vlagati in zato si je žirovska družina omislila vališče, v katerem bodo valili izključno ikre potočne postrvi, za poribljavanje svojih voda. Zmogljivost nove valilnice je 100.000 iker, kar bo zadostovalo. Matične ribe za osmukanje bo dobavila Sora. Revir žirovske družine obsega okrog 10 km, v njem lovi 19 upravičencev. Izkušnje kažejo, da dajejo salmonidne vode v Sloveniji na 1 km od 5 do 20 kg postrvi letnega prirastka. Na podlagi statističnih podatkov bi Žirovci smeli odloviti 410 komadov, v vodi pa bi ostalo približno 1640 komadov. Tega števila pa v vodi ni. 19 upravičencev ima pravico odloviti v 18 tednih lovne dobe 150 kosov, torej 2850 kosov skupno, kar pa je več kot znaša stalež vseh odraslih salmonidov. Po vpisu v dovolilnice so ujeli vsega 342 postrvi in lipanov. Povprečni odlov znaša na ribiča 57 komadov, za 19 ribičev torej 1083 ali skoraj trikrat več kot bi se smelo z gospodarskega vidika odloviti. Poleg tega je treba računati z izgubo, ki jo povzročajo krivolovci, vidre in drugi škodljivci. Razen tega mora biti Poljanska Sora očiščena klenov, ki so se prekomerno zaredili, in kapljev, ki delajo škodo ikram in ribjemu zarodu. Ribiška družina namerava zaradi dviga postrvjega staleža zmanjšati število tedenskega odlova oziroma prepovedati za določen čas vsak odlov. Medtem se bo ugotovilo stvarno stanje v tej prelepi postrvji vodi, ki šteje že po svoji legi med najlepše na Gorenjskem.

-c

Mednarodna izmenjava semen

Napredno kmetijstvo govori pri pridobivanju boljših kmetijskih rastlin o introdukciji in domestikaciji. Pod tema dvema nazivoma razumemo delo in postopek, ki je potreben za preizkušanje semen in sadik, ki jih dobimo iz drugih dežel. Na osnovi tega pridobivajo nove koristne sorte kmetijskih in povrtninskih rastlin, ki jih je treba aklimatizirati v drugih deželah. Do sedaj so na ta način bile tu in tam uvajane pri nas nove sorte, ni pa bilo sistematičnega dela, niti ni bilo to delo organizirano v širšem obsegu, ker zato ni bilo zagotovljenih deviz in ker ni bilo ustrezajočih nasadov za vzgajanje semena, njegovo preizkušanje in razmnoževanje.

Zavod za kmetijstvo v Zagrebu in Zavod za sadjarstvo Hrvatske sedaj na osnovi zamenjave semen in sadik poizkušata priti do najbolj plodnih sort raznih rastlin. V zvezi s tem bosta oba zavoda pošiljala sličnim zavodom v inozemstvu sadike in semena. V zamenjavo za to, pa bosta od njih dobivala semena in sadike najboljših sort. Na ta način bomo lahko prišli brez trošenja deviz do dobrih sort sadja, kmetijskih rastlin in povrtnin, katere bomo lahko po opravljenih preizkusih začeli razmnoževati in razdeljevati kmetijskim proizvajalcem v naši deželi.

M. B.

Nekaj o mlekarstvu na Danskem

Kadar se govori o lepem razvoju danskega kmetijstva, se ima pri tem često v mislih dansko živinorejo ter mlekarstvo še posebej. Osemdeset odstotkov vseh mlekarn na Danskem je zadružnega značaja. S prodajo mleka tem mlekarnam zaslužijo kmetje 45 do 50 odstotkov vseh svojih dohodkov. Na Danskem, v državi s 4 milijonj 300.000 prebivalcev, je okrog 1300 zadružnih mlekarn, ki predelujejo povprečno po 10.000 litrov mleka dnevno.

Rdeče dansko govedo daje letno 4 do 4500 litrov mleka s 4 odstotki tolšče. Ne bi to govorili o tem, kako so dosegli tako visoko mlečnost pri živini, temveč bi hoteli spregovoriti par besed o tem, kako na Danskem ravnajo z mlekom, da bi prišlo to čimbolj zdravo ter prirodno do mlekarn.

Od aprila meseca pa vse do polovice novembra, ko nastopijo hladnejši, deževni dnevi, je živina podnevi in ponoči na pašnikih. Glavna hrana je torej sveža trava, enkrat dnevno pa živini pokladajo tudi koncentrat. Od novembra meseca do aprila, ko imajo živino v hlevih, so na jedilnem listu: seno, silaža, repa ter dodatki koncentrata (otrobi in drugo). Poleti in pozimi molzejo le dvakrat dnevno. Molža je mehanizirana in imajo vsi kmetovalci za to potrebne stroje. Molzejo zjutraj, (poleti že okrog četrte ure da bi bilo mleko lahko čimprej v mlekarni) ter zvečer. Danski proizvajalec mleka se trudi, da proda v mlekarno kar najboljše mleko. Z ozirom na količino maščobe ter z ozirom na čistočo mleka (število bakterij) mu tudi plačujejo mleko. Cilj vsakega proizvajalca je dati v mlekarno kar največ mleka. Od tega ima dvojno korist. Prvič dobi več denarja za prodano mleko in drugič, dobi več posnetega mleka ter sirotke. Čim več proda mleka, tem več lahko proti plačilu dobi posnetega mleka in sirotke.

Zanimivo da danski kmetje niti za lastno uporabo ne obdrže mleka doma. Tisto količino, ki jo dnevno porabijo, dobe iz mlekarne v zaprtih steklenicah, v katerih je mleko že pasterelizirano. Z zakonom je prepovedano, da bi proizvajalci mleka sami izdelovali maslo in sir. Kvaliteta njihovih izdelkov bi prav gotovo ne bila tako dobra, kot kvaliteta onih izdelkov, ki jih napravijo mlekarne. Vzrok te prepovedi pa je tudi v tem, da 20 odstotkov celotnega danskega izvoza odpade na mlečne izdelke. Ob vsakem drobljenju proizvodnje mlečnih izdelkov, bi kontrolni organi teže kontrolirali proizvodnjo, pa tudi količine, ki jih sicer dajejo v mlekarne, bi se zmanjšale. S tem zakonom proizvajalci niti niso materialno prizadeti, saj so oni deležni dobička svojih mlekarskih zadrug. Maslo, sir ter mleko za potrebe kmečkega gospodinjstva, dovaža voznik, ki vozi v mlekarno namolženo mleko.

Na Danskem imajo tudi posebno zvezo združenih mlekarn, v katero so včlanjeni preko svojih mlekarn vsi proizvajalci mleka. Zveza s svojimi strokovnjaki skrbi za to, da se proizvaja le dobro in zdravo mleko. Živinorejci so spoznali koristi, ki jih imajo od strokovnih nasvetov in zato pogosto zahtevajo, da jih strokovnjaki kolikor se le da pogosto obiskujejo.

Če proizvajalec vseeno proda kislo ali zasirjeno mleko, je najprej kaznovan z opominom, nato pa z denarnimi kaznimi, ki so precej visoke. Zadružna zavest proizvajalcem ne dovoljuje, da bi prodajali slabo ali ponarejeno mleko, ker se zavedajo, da služijo mlečni proizvodi za prehrano ne samo domačemu ljudstvu, temveč v veliki meri tudi reprezentirajo državo v tujini. Samo iz dobrega mleka lahko izdelajo dobre mlečne izdelke in samo dobre mlečne izdelke je mogoče uspešno prodati v inozemstvu.

Tudi pri nas bi si morali glede na dobre pogoje za razvoj mlekarstva proizvajalci prizadevati, da bi prodali kar največ mleka najbližjim mlekarnam, kar bi bilo velikega pomena za dober razvoj prehrambene industrije.

Inž. M. K.

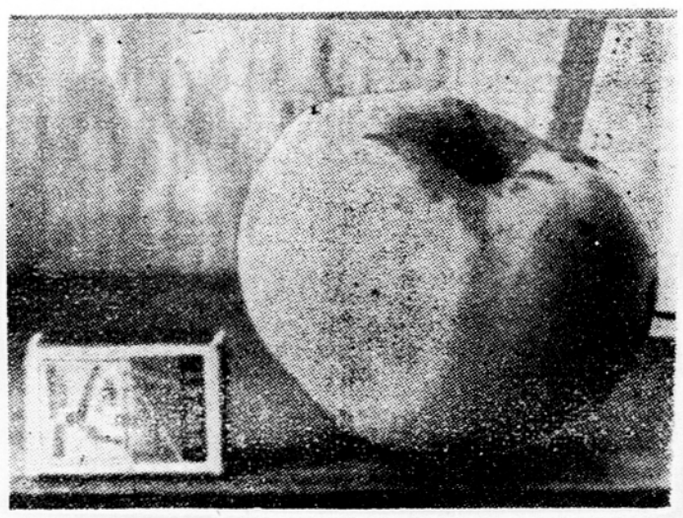

Jabolko, ki je zraslo na vrtu šolskega upravitelja v p. Slavka Crnigoja, Mali Tabor pri Rogaški Slatini, ima obseg 39 cm, premer 13 cm in tehta 507 gramov, to je več kot pol kilograma.

Za dom in družino

Kako se hranimo v menzah

Ob dveh, treh popoldne se vsuje na ulice pisana množica ljudi iz tovarn, uradov, podjetij in se končno razlije po domovih. Ob tem času se napolnijo tudi menze, kjer se hrani veliko število zaposlenih ljudi. Poleg številnih poročenih abonentov, kjer sta v službi oba zakonca, se hrani v menzah tudi mnogo samskih delavcev in nameščencev, ki ne žive v družini. Številni med njimi imajo neurejene stanovanjske razmere, da si ne morejo skuhati doma niti najnujnejših stvari in so prisiljeni, da se hranijo v menzi, velik del pa je kljub menzam še vedno nezadostno in neredno hranjen. Prav prehrana pa je važen pogoj za zdravje in ugodno počutje človeka, kar pa še vedno premalo upoštevamo. Zlasti v naših menzah sta prehrana in kulturna postrežba premnogokrat deležni kaj žibke pozornosti, prav tako pa tudi v raznih obratnih kuhinjah, zavodih itd.

Za to vrsto prehranjevanja kažejo vse premalo zanimanja tudi državni in družbeni organi, a tudi družbene organizacije. Premajhna je tudi ekonomska pomoč, medtem, ko je strokovna kontrola nezadostna. Prav ta pa bi bila zelo potrebna, kajti priprava in razdeljevanje hrane je večidel v rokah nešolanega in nestrokovnega osebja. Večina tega je za to delo nekvalificirana ali pa ima kvalifikacije, pridobljene le z delovno dobo.

V menzah in drugih podobnih obratih so neurejena in neenotna tudi določila o javnih dajatvah, ki jih ti plačujejo, seveda na osnovi večje ali manjše uvidevnosti ljudskih odborov.

Zaradi teh in še drugih pomanjkljivosti so posledice dokaj občutne. Hrana v menzah je enolična, pogosto neokusno pripravljena in nima v sebi potrebne biološke vrednosti. Tudi cene posameznim obrokom so visoke, za kar pa ne tiči vzrok vedno v ekonomskih pogojih, temveč je posledica raznih, tudi zgoraj navedenih pomanjkljivosti v obratu.

Mnogim ljudem pomeni menza edino rešitev vsakodnevne prehrane. Cele družine so vsaj za en obrok dnevno vezane na prehranjevanje izven doma zaposleni starši v menzi, otroci pa v šolski kuhinji. Z ozirom na veliko število zaposlenih ljudi je število menz in podobnih obratov še vedno premajhno in ne more zadovoljiti vseh potreb. Kljub pomanjkanju pa so ponekod taki obrati, katerih zmogljivost je le slabo izkoriščena, to pa — zaradi slabe in predrage hrane.

Prav zaradi tega bi bila kaj ugodna rešitev v bolj praktičnih oblikah prehrane, kot je samopostrežba, odnašanje hrane domov (n. pr. iz obratnih menz), ustanavljanje raznih okrepčevalnic in mlečnih restavracij (n. pr. mlečna restavracija v Kranju, ki s svojo ceneno, a izvrstno postrežbo lahko vsakogar zadovolji).

Temeljitejše in stalno proučevanje prehrane tistih, ki se hranijo izven domačega ognjišča ter organizacije kontrole in stalne pomoči takim obratom bi v izdatni meri pripomogla k temu, da bi bila hrana, ki jo uživa naš delovni človek zares dobra, okusna in kar je mnogo vredno — da bi bila pripravljena vestno in skrbno.

Zakaj se nam zdi domača, še tako priprosta hrana tako dobra? Nedvomno zato, ker je pripravljena z ljubeznijo do tistih, ki jo bodo prišedši iz službe domov z največjim tekom pospravili. Mnogi so prikrajšani za to, zato pa morajo biti prav menze tiste, ki bodo lahko nudile svojim abonentom zdravo, okusno hrano, ki tudi s cenami ne bo presegala njihovih finančnih zmogljivosti.

Iz vrtca na sprehod

DOMA SUŠENO MESO

Ko kupimo klobase opazimo, da se čez nekaj dni začno kvariti. Vzrok temu je lahko, da je shramba premalo zračna ali pa so klobase premalo suhe. Zato je najbolje, da jih še enkrat presušimo v dimu v štedilniku.

Gorišče, to je prostor, kjer kurimo, dobro pometemo in rešetke umijemo. Na to rešetko položimo klobase in slanino ali kar želimo posušiti, lahko tudi dobro nasoljeno sveže meso in slanino. Prostor, kamor pada pepel pa napolnimo z žaganjem, katerega pri vratcih podkurimo s papirjem. Vratca morajo biti vsa zaprta, tudi zapirač nad kotlom (šuber) naj bo le malo odprt. Žaganje bo počasi tlelo in s tem povzročalo dim, ki suši meso. Za sveže meso se mora to sušenje ponoviti. Bolje je, če klobase vise, zato vzamemo tanko močno palico in jo damo počez tik pod ploščo ter nanjo obesimo klobase.

Z. S.

Bela bluza iz popelina, ki jo prijetno poživijajo ovratnik, manšeti in žepki iz črtastega blaga.

O otroških pleteninah

Obstojajo razlike med pletenimi, ki so otroku potrebne in tistimi, ki slepo sledijo navadi. Govorimo o puloverjih in pletenih čepicah.

Puloverjih so otroku precej neprimernejši, kot pletene jopice. Predvsem zato, ker jih otrok teže oblači, oz. slači. Iz razumljive »lenobe« otrok obdrži pulover tudi v toplem prostoru, torej z njim ne uravnava svoje telesne toplote, kar pa je edini namen vseh volnenih pletenin. Poleg tega imajo puloverji pogosto tudi drugo napako, ki pa je posledica trenutne »mode«. So visoko zaprti tako, da otrok glavo komaj stisne skozi visok stoječ ovratnik. Čeprav se ti ovratniki sčasoma raztegnejo, pa vendar ne izgubijo svoje druge, važnejše napake. Kadar je otrok oblečen v pulover s takim ovratnikom se vrat in grlo čezmerno segrejeta kar ima za posledico vrsto nevšečnih obolenj.

Iz vseh navedenih vzrokov so primernejše pletene jopice, katere pri domiselni pletilji dobijo mnogo raznovrstnih oblik.

Vsem očitnejši nesmisel pa so pletene kožuhovinaste ali usnjene in s kožuhovino podložene jopice. Iz nerazumljivega vzroka pa ta tako očiten nesmisel postaja vsesplošna navada tako, da sedaj skoraj že ne poznamo drugačne oblike otroškega pokrivala, kot pleteno, čez ušesa skrbno potisnjeno pleteno čepico. V toplejših septembrskih dneh, sem videla na Golovcu štiri otroke, ki so imeli na glavi čez ušesa spletene volnene čepice, bluzic s kratkimi rokavi in — čevlje v rokah.

Besede o krznenih čepicah so po neštetem, upajmo, odveč. Predvsem kmečkim staršem, ki pokrijejo svojega otroka s pokrivalom tudi v postelji, pa naj velja zdravnikovo zagotovilo, da je čepica v sobi, otrokovemu zdravju vedno škodljiva.

NE VOLNENEGA PERILA

Ker štejemo med pletenine tudi majice in hlačke, moramo opozarjati, da volneno perilo iz zdravstvenih in estetskih ozirov ni priporočljivo. Velja načelo, da naj bo otrok tudi v hladnejših dneh oblečen tako, da si telesno temperaturo lahko uravnava sam. Prav zaradi tega so tudi pletene jopice tako zelo primerne in nepogrešljive. Nemogoče je namreč, da bi si otrok v šoli ali pri igri slačil in oblačil majice in maje, bluzice in stare brezrokavnike, s katerimi tako radi »toplo oblečejo« svojega vedno »nagačenega« otroka. Lahki triko ali tenka flanelasta majica brez rokavov pod toplejšo bluzo in jopco je tudi v hudi zimi dovolj.

Ob pleteninah velja tudi vedno uspešno estetsko načelo, da je lepo vse tisto, kar je preprosto. Dovolj je, če pletenino, ki je gladko pletena okrasimo s skromnim pletenim vzorcem (prav primeren je za to grahast vzorec; prva vrsta menjaje levo in desno, druga vrsta same leve, tretja vrsta desna—leva — torej menjaje s prvo vrsto). Vsi, z roko našiti okraski rož in pentljic pa so največkrat zelo neokusni.

Tudi kroj pletenih jopic in puloverjev ali brezrokavnikov je lahko dober, ali pa smešen. Tako so primerne za dojenčke jopice »z reglan rokavi«, katere začnemo plesti ob vratu. Primerni so tudi ozki kimono rokavi, ki se pa takoj spremenijo v smešno in neprimerno, če so pod pazduho globoki.

D. P.

Por na naši mizi

Ne vem, zakaj naše gospodinje por tako malo cenijo. Dodajajo ga le kot začimbo goveji juhi, a drugače ga malo ali pa sploh ne pripravljajo. Morda ga niso niti poskusile pripraviti v kakšni drugi obliki. In vendar je por skoro edina zelenjadna vrsta, ki ostane sveža in sočna v zemlji čez vso, tudi najhujšo zimo tja do pomladi. Pripisujejo mu tudi več rudninskih snovi, posebno pa železa, kakor čebuli, v katero vrsto tudi spada, le da ima prijetnejši, milejši okus. Zato ga pridevamo raznim jedem kot začimbo.

Kaj vse lahko napravimo iz pora?

Porova juha z dodatkom krompirja, odišavljena z viniskim kisom in paradižnikom nam bo izborno teknila.

Krompirjeva solata, med katero bomo zmešale drobno zrezan por bo zelo okusna, a tudi za oko lepa.

Pripravljamo ga tudi kot beluše. Por očistimo ter odrežemo trde zelene liste (te bomo porabile ali za juho ali pa prikuho), nato ga skuhamo v slani vodi, odcedimo in zabelimo z maslom, na katerem smo prepražile drobtinice.

Okusna je porova omaka. Na masti zarumenimo žlička sladkorja, dodamo na drobne rezance zrezan por, ga prepražimo in malo potresemo z moko. Ko se tudi moka malce prepraži, dodamo še sladko papriko in primerno zalijemo. Na koncu pridenemo še limonov sok ter košček presnega masla.

H govedini bomo postregle porovo prikuho, ki jo napravimo s prežganjem kot druge prikuhe, na koncu ji dodamo še skodelico kisle smetane.

Za sladokusce pa pripravimo por z belim vinom. V ta namen očistimo por vseh trdih zelenih listov ter ga razrežemo na 10 cm dolge kose, ga poparimo in odcedimo. Zložimo ga v primerno kozico ter poljemo z 10 dkg masla in čašo belega vina ter primerno osolimo. V tem ga nato dušimo. Ko je por mehak in je vino izhlapelo, ga zdevamo v drugo posodo. Na ostalem maslu pa prepražimo drobtinice, z njimi zabelimo por in postrežemo.

Zapečen por s krompirjem. Pol kg belega pora zrežemo na rezance in skuhamo. Posebej skuhamo še pol kg krompirja v celem. V skodelici zmešamo eno osminko litra smetane, jo žvrčljamo z dvema jajcema. Na krožnik pa naribamo malo trdega sira. V dobro namazano kozico bomo naložile plast kuhanega in na tanke rezine zrezanega krompirja, nanj natresemo plast pora, potresemo s sirom in poljemo s smetano, tako postopamo, dokler ne porabimo vsega krompirja, pora, sira in smetane. Na vrh damo še košček masla in v pečici lepo rumeno spečemo.

Vidite, drage gospodinje, kaj vse lahko pripravimo iz pora. Naštetih je le nekaj jedi, cenenih in malo dražjih, vse pa so okusne.

Marica

DOJIMO OTROKA!

Prva pravica vsakega otroka je, da ga doji lastna mati. Mnogokje pa otroku to pravico kratijo in zamenjajo dojenje z umetno prehrano, kar ga pa oropa njemu najbolj prilagojene hrane in obenem še drugih dobrobiti, ki mu zih ne more nadomestiti nobena druga stvar. Na Kitajskem, Japonskem in Filipinih, kjer je težko dobiti varno mleko in groze zato otroku diareje, je skoro 100 odstotkov otrok dojenih, kajti matere poznajo vrednost dojenja in vedo tudi, da ima otrok, ki mu tega ne nudijo, slabe izglede, da preživi prvo leto. Tudi naše matere vedo za prednost, ki jih ima dojenje pri zdravju otrok.

Psihološko dobrobit dojenja pa smo začeli spoznavati šele pred nedavnim. Le opazujmo kako ugodno se otrok stisne k materinemu telesu, kako varno se počuti na njenih rokah in kako prijetno v njeni toploti. Tedaj prvič spozna prijetnost varnosti in ljubezni. Čeprav se to zgodi še podzavestno pa ima vendar že vpliv na njegovo poznejše življenje.

Mnogo otroških problemov, kot so sesanje palca, močenje posteljice in težave pri govoru si moderni otroški psihologi razlagajo kot posledico otrokovega občutka nesigurnosti. Od kje drugje naj izhaja otrokov prvi občutek sigurnosti kot od načina, kako ga njegova mati privije k sebi in ga nahrani s hrano, ki mu nikoli ne dela težav? To so prvi doživljaji otroka in od njih zavisi v veliki meri njegov duševni razvoj.

Po rojstvu mora otrok obdržati telesno temperaturo, začeti dihati in opravljati druge funkcije, ki jih je prej opravljala zanj njegova mati. Devet mesecev sta bila mati in otrok tako rekoč isti organizem in medtem, ko se otrok prilagaja na življenje izven matere, naj mati obdrži z njim čim ožji kontakt. Dojenje pa nadaljuje isto vrsto prehrane in obenem tudi fizično bližino tako, da je ločitev postopna in ugodnejša za otroka.

Mleko vsakega sesalca je specifična hrana za njegovega mladiča in to velja tudi za človeškega otroka. Obenem ima mleko ob svojem viru ravno pravo temperaturo in je prosto bakterij. Materino mleko vsebuje v najbolj ugodnem razmerju za rast mladega organizma vse minerale in vitamine poleg ogljikovih hidratov, beljakovin in maščob.

Narava je planirala pravilno za nedonošene kot za v pravilnem terminu rojene otroke. Raziskave so pokazale, da imajo prezgodaj rojeni otroci slabo toleranco za maščobe. Količina maščob pa je nizka v prvem mleku in postopoma narašča v prvem mesecu. Tako ima otrok najboljšo priložnost da se počasi prilagodi na zvišano množino maščobe.

Poleg teh prednosti pa mleko matere tudi varuje otrokovo zdravje z različnimi protitelesi. V mleko se namreč izločajo iz materine krvi protitelesa zoper davico, ošpice in druge bolezni. Iz tega razloga so dojeni otroci manjkrat bolni. Gastrointestinalne infekcije so iz prej omenjenih razlogov redke. Zdi se, da igra materino mleko važno vlogo tudi v preventivi alergij otroka. Tudi ekcemi so manj pogosti pri dojenih otrocih. Dojenje pa koristi tudi materi. Uterus (maternica) se pri doječih prej vrne v normalni položaj in zmanjša do normalne velikosti. Poporodne krvavitve so manj pogoste in prej lahko začne z normalnim življenjem kot sicer.

dr. A. M.

Kakšen je pristen med

Naša naročnica J. T. postavlja vprašanje, kako se loči pristen naravni med od ponarejenega, zmešanega s sladkorjem.

Če hočemo dognati, ali je med pristen ali ponarejen, moramo upoštevati več okolnosti, predvsem pa njegovo barvo, okus, aromo, gostoto kakor tudi kemični sestav. Vnanja svojstva ugotavljamo s čutili, notranje lastnosti pa s kemično analizo.

Med ima lahko vse nianse od belorumene do rdečkaste in temnorjave barve. Pri nas je najbolj običajen mešani cvetlični med, ki je navadno rdečkasto-rumene do rjavkaste barve. Čisti akacijev med, ki je zlasti v inozemstvu zelo cenjen, je n. pr. po barvi zelo podoben gosti sladkorni raztopini, razlikuje pa se od nje po drugih lastnostih. Pri cvetličnih vrstah sklepamo po barvi tudi na okus medu. Na splošno so svetle vrste cvetličnega medu milega, temne vrste pa bolj ostrega okusa. Listna mana smrekov in hojev med pa so temne barve, a izjemoma blagega okusa.

Prav tako sta okus in aroma pri raznih vrstah različna. Zelo izrazit vonj in grenak okus ima med žlahtnega kostanja. Ajdovec ima oster okus in močno diši. Izrazito aromo in okus ima tudi med jesenske rose in repice. Specifično aromo (cvetico) raznih vrst medu sestavljajo eterična olja ter njim slične snovi, ki pri segrevanju medu hitro izhlapevajo.

Po rastlinah, na katerih so čebele nabirale medečino, ločimo predvsem cvetlične in gozdne vrste medu. Kot sortni cvetlični med n. pr. akacijev, lipov, ajdov itd, se praviloma prodaja le tedaj, če je pretežno z rastlin ene vrste.

Tudi po gostoti se razne vrste medu ločijo medsebojno. Na gostoto medu ne vpliva le voda, temveč tudi druge sestavine. Če je med med njimi mnogo sadnega in običajnega trsnega sladkorja, je tekoč, obilica grozdnega sladkorja pa ga gosti.

Po notranjem sestavu se lahko med razlikuje. Največ je v njem raznih sladkorjev. Prav malo je med dragoceno živilo, ki ga sladkorja, veliko pa tako imenovanega invertnega sladkorja. Zato je med dragoceno živilo, ki ga telo takoj vsrka in spremeni v toploto in energijo. Običajni trsni sladkor se mora v človeških prebavilih najprej predelati v enostavnejše oblike, t. j. v grozdni in sadni sladkor. Šele v tej obliki ga more organizem vsrkati.

Vode v medu ne sme biti nad 22%. V kolikor je v njem manj vode, je bolj gost in težak. Če je v medu preveč vode, se rad pokvari. To se rado dogaja čebelarjem, ki točijo med iz nepokritega satja. Nekatere vrste medu so bolj, druge manj trpežne. Dobro se ohrani le med, ki vsebuje 18% vode.

Navedli smo v glavnem nekaj svojstev, kakršne mora imeti pristen med. Če je kmet, od katerega ste kupili med, sam čebelar, je malo verjetno, da bi bil med ponarejen. Ako se iz prednjega ne morete prepričati o pristnosti kupljenega medu, ga lahko pošljete v analizo Centralnemu higienskemu zavodu. Predlog »Pravilnika o nadzorstvu nad živili« navaja podrobnejša določila, kdaj je med pokvarjen ali ponarejen. Da se to dožene, je v mnogih primerih potrebna kemična analiza.

Ing. Rihar Jože

Joško so pomagali

Jožek je prvorojenec. Oče in mati sta bila takrat v tuji hiši kot delavca. Oba sta trdo delala in delo matere je imelo posledice na otroku. Jožek je prišel na svet z dvema hibama: nenormalno veliki ušesi in vdrtino na prsnem košu. Njemu je sledila na svet po komaj dobrih desetih mesecih sestrica, in ob njenem vorodu je mati umrla. Oba sta bila v najnežnejši mladosti oropana skrbne materine roke. Da sta tudi telesno zaostala, čeprav je bila sestrica normalno razvita, je povsem razumljivo. Jožko je prebolel več bolezni, najhujši je bil rahitis. Oče je potem kmalu podedoval dokaj veliko posestvo in se z drugo ženo in otrokoma preselil tja. Otroka sta dobila mačeho, ta pa kmalu nato svojega lastnega otroka...

Duševno dobro razvit in po srcu zelo dober otrok Jožek je v rasti zelo zaostal. Pri devetih letih ga ni bilo niti toliko, kot normalnega šestletnega fantka. Razen ušes seveda, ki so bila nenormalna. Takega ga je nekega dne spomladi letos zagledala [illegible] benka higienskega zavoda. Povedala je o njem v Ljubljani in kmalu prišla ponj ter ga odpeljala na specialni pregled. Tu so rekli, naj bi šel otrok za dva meseca v otroško kolonijo v Savudrijo, da se malo popravi. Ker ima oče dokajšnje posestvo, naj bi nekaj prispeval, tako so sporočili domov. Pa je privihrala v Ljubljano mačeha in rekla ne, ne bomo plačevali zanj, odkod pa. Vzela je otroka in ga odpeljala domov.

Sledil je dopis Higienskega zavoda na tajništvo za zdravstvo in socialno politiko OLO, da je treba pač otroka dati v zavod in na okrevanje. Če ne zlepa, pa z odlokom. Kdo bo plačal, sedaj ni važno. S pametno besedo sta referentka socialnega skrbstva in predsednik sveta dobila pristanek očeta in končno tudi mačehe, da sta otroka vzela in poslala na morje, pozneje pa na kliniko. Otrok je šel z veseljem od doma. »Grem, da mi bodo ušesa popravili, vam pa že pišem kak listek,« je rekel pri odhodu in se veselo vsedel v avtomobil. Očetu je še naročil, naj pride ponj s kolesom, pa naj nikar na pozabi dati na kolo »bučo«, da bo bolj udobno sedel. (Buča, poseben sedež na kolesu za vožnjo otroka.)

Na kliniki v Ljubljani so pred kratkim Jožku v resnici popravili ušesa s plastično operacijo. Ima povsem normalna. Tudi telesno se je okrepil. Moderna medicina in skrb ljudske oblas[illegible] za take otroke, mu bosta s[illegible]šala vrniti to, za kar ga je prikrajšala narava. Zaradi svoje zgovornosti in naravne dobrosrčnosti je postal Jožko ljubljenec na kliniki. Vsi ga imajo radi. Zanj se zelo zanima tudi Higienski zavod v Ljubljani, prav tako tajništvo za zdravstvo in socialno politiko na okraju. Vsi si prizadevajo, da bi postal koristen član družbe. Predlog je, da bi ga dali sedaj v dom invalidne dece. O tem bo sklepal svet za zdravstvo, kajti po uredbi bi moral zanj plačevati oče, ker ima veliko posestvo. On in mačeha pa se branita prispevati, ker je posestvo močno obremenjeno z užitkom in sta za delo na posestvu sama. To je tudi res. Vsekakor je pa otrok potreben družbene skrbi za zdravje in vzgojo, ker bo le tako lahko postal koristen in zadovoljen človek.

(r)

Zdravnik svetuje

P. P., Ljubljana:

Tri leta so že pretekla, odkar so pri vas ugotovili, da imate razjedo na želodcu. Čeprav se držite predpisane diete, vendar se vam težave, posebno bolečine nočejo izboljšati. Radi bi se odločili za operacijo, zdravniki vam svetujejo, da je za operacijo prezgodaj, zato si želite še našega nasveta.

Izpolnjevanje predpisane diete, pa tudi, če se je še tako strogo držite, še nikdar ni dovolj za uspešno zdravljenje razjede na želodcu. Poleg zdravniško predpisane diete in zdravil je potrebno predvsem, da se notranje umirite. Poskušajte odstraniti iz vašega vsakdanjega življenjskega okolja vse dražljaje, ki so neposredni vzrok vaše nervoze in ki posredno vplivajo na trdovratnost, ki jo kaže razjeda na želodcu napram dosedanjemu zdravljenju. Za operativno zdravljenje razjede, pa naj gre za razjedo na želodcu ali na dvanajstniku se v vaših letih odločimo le, če so težave zelo hude, na pr., če gre za hude bolečine ali krvavitve in če bolezni ne moremo zbolšati ne z zdravili, niti ne s spremembo okolja, ali pa, če bolnik živi v razmerah, kjer je vsako uspešno zdravljenje nemogoče.

Res je, da operacija navadno prinese delno olajšanje, vendar pa moramo računati tudi po operaciji z raznimi težavami, ki so posledica odstranitve večjega ali manjšega dela prebavil.

Svetujemo vam, da se, preden se odločite za operacijo, ponovno posvetujete z zdravniki. Zdravila, ki ste jih doslej jemali, ne morejo škodovati organizmu, vendar si pa morate biti na jasnem, da ta zdravila lajšajo težave, nikdar pa ne zdravijo razjede.

P. T., MARIBOR:

Na desni strani levega palca ob sklepu imate že delj časa bulo, ki Vam povzroča bolečine, obenem Vam pa kvari zunanjo obliko vsake obutve. Te vrste spremembo na palcu imenujemo s tujko halux valgus; če gre za vnetje mešička, zdravimo bulo z 20 odstotnim jodovim mazilom, sicer pa z operacijo ali pa z ortopedskimi pomagali. Včasih že s primerni mvložkom tako da dvignemo povprečni lok stopala, ali na ta način, da damo vložek med palec in ostale prste, izboljšamo ali preprečimo nadaljnjo deformacijo. K deformaciji palca največ pripomorejo koničasti čevlji.

Posvetujte se z zdravnikom-ortopedom, ki Vam bo dal navodila tudi za nošenje primernih čevljev.

Dr. D. R.

Kakšen je pristen med

Naša naročnica J. T. postavlja vprašanje, kako se loči pristen naravni med od ponarejenega, zmešanega s sladkorjem.

Če hočemo dognati, ali je med pristen ali ponarejen, moramo upoštevati več okolnosti, predvsem pa njegovo barvo, okus, aromo, gostoto kakor tudi kemični sestav. Vnanja svojstva ugotavljamo s čutili, notranje lastnosti pa s kemično analizo.

Med ima lahko vse nianse od belorumene do rdečkaste in temnorjave barve. Pri nas je najbolj običajen mešani cvetlični med, ki je navadno rdečkasto-rumene do rjavkaste barve. Čisti akacijev med, ki je zlasti v inozemstvu zelo cenjen, je n. pr. po barvi zelo podoben gosti sladkorni raztopini, razlikuje pa se od nje po drugih lastnostih. Pri cvetličnih vrstah sklepamo po barvi tudi na okus medu. Na splošno so svetle vrste cvetličnega medu milega, temne vrste pa bolj ostrega okusa. Listna mana smrekov in hojev med pa so temne barve, a izjemoma blagega okusa.

Prav tako sta okus in aroma pri raznih vrstah različna. Zelo izrazit vonj in grenak okus ima med žlahtnega kostanja. Ajdovec ima oster okus in močno diši. Izrazito aromo in okus ima tudi med jesenske rose in repice. Specifično aromo (cvetico) raznih vrst medu sestavljajo eterična olja ter njim slične snovi, ki pri segrevanju medu hitro izhlapevajo.

Po rastlinah, na katerih so čebele nabirale medečino, ločimo predvsem cvetlične in gozdne vrste medu. Kot sortni cvetlični med n. pr. akacijev, lipov, ajdov itd, se praviloma prodaja le tedaj, če je pretežno z rastlin ene vrste.

Tudi po gostoti se razne vrste medu ločijo medsebojno. Na gostoto medu ne vpliva le voda, temveč tudi druge sestavine. Če je med med njimi mnogo sadnega in običajnega trsnega sladkorja, je tekoč, obilica grozdnega sladkorja pa ga gosti.

Po notranjem sestavu se lahko med razlikuje. Največ je v njem raznih sladkorjev. Prav malo je med dragoceno živilo, ki ga sladkorja, veliko pa tako imenovanega invertnega sladkorja. Zato je med dragoceno živilo, ki ga telo takoj vsrka in spremeni v toploto in energijo. Običajni trsni sladkor se mora v človeških prebavilih najprej predelati v enostavnejše oblike, t. j. v grozdni in sadni sladkor. Šele v tej obliki ga more organizem vsrkati.

Vode v medu ne sme biti nad 22%. V kolikor je v njem manj vode, je bolj gost in težak. Če je v medu preveč vode, se rad pokvari. To se rado dogaja čebelarjem, ki točijo med iz nepokritega satja. Nekatere vrste medu so bolj, druge manj trpežne. Dobro se ohrani le med, ki vsebuje 18% vode.

Navedli smo v glavnem nekaj svojstev, kakršne mora imeti pristen med. Če je kmet, od katerega ste kupili med, sam čebelar, je malo verjetno, da bi bil med ponarejen. Ako se iz prednjega ne morete prepričati o pristnosti kupljenega medu, ga lahko pošljete v analizo Centralnemu higienskemu zavodu. Predlog »Pravilnika o nadzorstvu nad živili« navaja podrobnejša določila, kdaj je med pokvarjen ali ponarejen. Da se to dožene, je v mnogih primerih potrebna kemična analiza.

Ing. Rihar Jože

POJASNILO

Na naši zadnji družinski strani, v številki 29. novembra je tiskarski škrat posegel vmes in povzročil, da je izpadlo ime avtorja članka »Mladina in film«, tov. Franceta Brenka. Zato danes s tem pojasnilom popravljamo to nevšečnost.

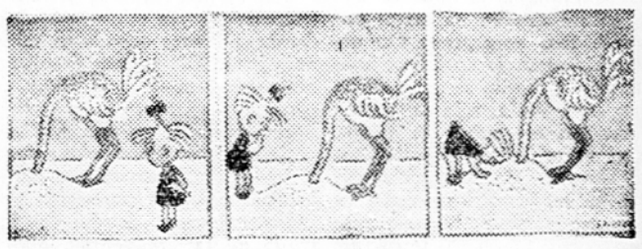

Mala radovednica

PISE: JANEZ TRNOVC

ZA OČETOM

RISE: MIKI MUSTER

190. Bojan, ki se je bil medtem spet zbral, je prvi skočil h Kuniju. Pes je ležal skoraj kakor mrtev na tleh in ves je bil krvav. »Kuni! Moj zlati Kuni, ne pogini mi!« je zaklical tako žalostno, da je pes dvignil glavo in ga hvaležno pogledal. Ko je pristopil še Zoran, sta dečka psa pregledala in ugotovila, da je na več mestih hudo ogrizen in razpraskan. Solze so jima napolnile oči.

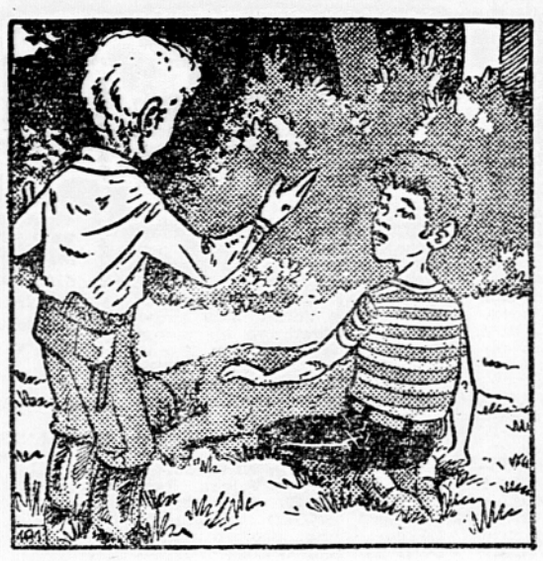

191. »Spraviti ga morava nemudoma v čoln!« je svetoval Zoran. »Samo kako, da ga ne bi preveč bolelo?« je vprašal Bojan. — »Že vem kako,« je dejal Zoran. »Ostani tu pri njem in počakaj, da se vrnem!« Po teh besedah je mlajši brat stekel nazaj proti reki. Starejši je ostal pri hudo ranjenem Kuniju, ga gladil po glavi in ga z najnežnejšimi besedami tolažil. Pes je celo pomigal z repom.

192. Zoran se je vrnil z vesli in s plahto, katero sta nato ovila in napravila zasilna nosila. Bojan je nabral še naročaj listja in trave in vse skupaj razsteljal po nosilih. Nato sta z združenimi močmi dvignila ranjenega Kunija, ga položila na nosila in ga odnesla proti bregu. Pes se niti trenutek ni upiral njunemu početju. Zavedal se je, da mu hočeta pomagati v hudi stiski.

Podjetje AVTOTAKSI, Ljubljana

Slomškova štev. 6

poceni proda

OSEBNI AVTOMOBIL

znamke »MERCEDES«.

Vozilo je popolnoma obnovljeno.

Ogled vsak delavnik od 7.—15. ure v podjetju.

TEKSTILNI INŠTITUT MARIBOR

razpisuje naslednja mesta:

mesto ŠEFA KONSTRUKCIJSKEGA BIROJA
mesto KONSTRUKTERJA
mesto SAMOSTOJNEGA RAČUNOVODJE

Pogoji: Za prvi dve mesti tehniška visoka šola — strojni oddelek, večletna praksa v strojnih konstrukcijah ali kot tehnolog v tekstilni industriji. — Za samostojnega računovodjo trgovska akademija ali srednja ekonomska šola z večletno prakso pri samostojnih računovodskih poslih.

Plača po posebnih predpisih. Službeno mesto **Ljubljana**, za računovodja **Maribor**.

Ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite na upravo Tekstilnega inštituta v Mariboru, poštni predal 130.

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Nedelja, 4. decembra: Barbara

*

Danes se bivši borci in štajersko prebivalstvo spominjajo hudih bojev na Pohorju leta 1942, ko so močni nemški oddelki napadli Pohorski bataljon.

*

4. decembra leta 1943 so bile enote XV. divizije hude boje z nemško kolono, ki je štela okrog 700 mož. Nemci so prodrli iz Novega mesta na postojanke okoli Poganc, pri Težkih vodah in Stranski vasi. V bojih je doživel sovražnik hude izgube.

Državni arhiv LRS prireja ob desetletnici ustanovitve razstavo dokumentarnega arhivskega gradiva pod naslovom »Družbeni odnosi na naših tleh v dobi zgonjega kapitalizma«. Razstava bo odprta v Narodni in univerzitetni knjižnici od 3. do vključno 11. dec. dnevno od 10. do 12. in 16. do 18. ure, ob nedeljah od 9. do 13. ure. Vstop prost.

Za strojne in šole bo preskrbljeno vodstvo po prednodni prijavi v pisarni, telefon 20-002.

Oddelek za kemijo Tehniške fakultete Univerze v Ljubljani vabi vse kemike in svojce k odkritju spominske plošče tovarišem, ki so padli v NOB.

Odkritje bo v sredo, 7. decembra t. l., ob 11. uri dopoldne v avli oddelka, Murnikova 3.

Pridite danes ob 11. uri na Gospodarsko razstavišče v Ljubljani, kjer bo zrebanje gasilske loterije!

Vse inženirje in tehnike obveščamo, da je pri Zveznem zavodu za socialno zavarovanje podvzeta akcija za dokup službenih let iz časa samostojne (privatne) poklicne dejavnosti (pred 15 majem 1945), ki jim doslej niso bila šteta v starostno zavarovanje. Prizadete inženirje in tehnike pozivamo, da se zaradi izpolnitve anketne pole in nadaljnjega ukrepanja prijavijo pri pristojnem republiškem strokovnem društvu inženirjev in tehnikov ali pri Zvezi inženirjev in tehnikov LRS, Ljubljana, Erjavčeva 11. Skrajni rok za prijavo je **8. december 1955.** — Iz pisarne Zveze inženirjev in tehnikov LRS.

Če kupite srečke gasilske loterije samo za 50 din, lahko že danes zadenete premijo 300.000 din.

Društvo diplomiranih fizioterapevtk Slovenije sklicuje dne 17. 12. XII. 1955 prvo letno skupščino. Skupščina bo na Ortopedski kliniki v Ljubljani. Vse članice društva naj se skupščine gotovo udeležijo. — Upravni odbor.

Otroška klinika sporoča, da mora do nadaljnjega zaradi selitve posameznih oddelkov v glavno zgradbo na Vrazovem trgu, omejiti sprejem bolnih otrok le na najnujnejše primere. Prosimo vse zdravnike in terenske sestre, ki napotujejo otroke v Otroško kliniko v Ljubljani, kakor tudi vse starše, da to prehodno stanje v ustanovi upoštevajo z razumevanjem.

Izžrebane dobitke bodo izplačevale vse pošte v Sloveniji.

Elektrotehniško društvo LRS sporoča vsem prijavljencem, da se bo tečaj za kvalificirane delavce v elektrostroki pričel dne 12. decembra 1955 ob 14.30 uri v sindikalnej dvorani Elektro Ljubljana-mesto, Ljubljana, Krekov trg 10-II.

K sodobni stanovanjski kulturi spadajo

GO-KO TABLETE

v toaletnih prostorih

Avto-moto društvo **Radovljica** ima svoj redni občni zbor dne 18. decembra ob 8. uri dopoldne v Mestnem občinskem domu. Za člane obvezno, nečlani vabljeni. Upnik in dolžniki naj uredijo svoje obveznosti do 10. decembra 1955, ker se terjatve po tem roku ne bodo upoštevale. — AMD Radovljica.

Vsepovsod, kjer je potrebna snaga

ZVEZDA

najhitreje vam pomaga.

PUTNIK SLOVENIJA

PUTNIK SLOVENIJA bo organiziral avtobusni izlet na VII. zimske olimpijske igre v CORTINO D'AMPEZZO v Italiji koncem januarja 1956. Zahtevajte programe izleta v vseh poslovalnicah PUTNIK.

PUTNIK v Ljubljani bo organiziral SILVESTROVANJE v priznanem hotelu BELLEVUE v Bohinju. Zahtevajte programe v vseh poslovalnicah PUTNIK.

V prihodnjih dneh bo objavljen program izletov v letu 1956! Zasledujte naše objave v dnevnem časopisju in radiu.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja 4 dec ob 16: dr. Bratko Kreft: Celjski grofje. Izven in za podeželje

Sreda, 7 dec ob 20: Vasja Ocvirk: Tretje ležišče. Red premierski in izven

Petek, 9 dec ob 20: Vasja Ocvirk: Tretje ležišče Izven

Nedelja, 11. dec., ob 16. William Shakespeare: »Othello«. Izven in za podeželje.

DPD »SVOBODA« KRANJ SINDIKALNI DOM

Nedelja, 4. dec. ob 16. in 20: Stepančič-Gregorc: »Oj to leotovo srce«. Opereta v 3 dejanjih.

Prodaja vstopnic od 11 do 12 ure in uro pred pričetkom predstave v sindikalnem domu.

Predstava ob 16 uri je za podeželje. Dirigira avtor.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja, 4. dec., ob 19.30: Moliere: Šola za žene. Komedija v petih dejanjih. Zveze z vlaki ugodne.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Ponedeljek, 5. dec., ob 19.30: Shakespeare: »Othello«. Gostovanje v Žalcu.

PREDAVANJA

Geografsko društvo Slovenije vabi na predavanje o geografskih vtisih iz Vojvodine ob ekskurziji jugoslovanskih geografov. Predavala bosta prof. dr. Roman Savnik in asist. Milan Šifrer. Predavanje bo v sredo, 7. decembra, ob 20. uri v balkonski predavalnici univerze. -P

Pediatrična sekcija SZD vabi na predavanje tov. asist. dr. Marjan Borštnarja: »Izkustva zdravljenja z glutaminsko kislino«. — Predavanje bo v torek, 6. XII. 1955, ob 19. uri v predavalnici Otroške klinike na Vrazovem trgu. -P

Prirodoslovno društvo v Ljubljani bo imelo v mesecu decembru 1955 naslednja poljudnoznanstvena predavanja:

V torek, 6. decembra: **Dr. Vital Manchin:** Dolgoročna vremenska napoved. Z diapozitivi.

V torek, 13. decembra: Akademik prof. dr. ing. Anton Kuhelj: Nove razvojne smeri v letalstvu. Z diapozitivi.

V torek, 20. decembra: Asistent dr. ing. Aleš Strojnik: Kaj je elektronski mikroskop. Z diapozitivi.

Predavanja bodo v prirodoslovni predavalnici na Univerzi, vhod z Gosposke ulice, vsakokrat ob 20. uri. -P

Urbanistično društvo Slovenije, Društvo arhitektov Slovenije in Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov LRS vabijo vse svoje člane in ostale interesente na predavanje ing Leona Skaberneta pod naslovom: »Izgradnja stanovanj na Švedskem«, ki bo v ponedeljek, 5. decembra 1955, ob 20. uri v Klubu kulturnih in znanstvenih delavcev, Wolfova 1-III. Predavanje bo spremljano z diapozitivi. Vabljeni! -P

ŠOLSTVO

OBVESTILO

Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo v Ljubljani razpisuje za študijsko leto 1955-56 na podlagi Temeljnega zakona o štipendijah:

štipendijo v znesku 6000 din mesečno za slušatelja višjih semestrov Geodetskega odseka, prednost imajo absolventi;

štipendijo v znesku 4000 din mesečno za slušatelja nižjih semestrov Geodetskega odseka ter

štipendijo v znesku 3000 din mesečno za dijaka Geometrskega odseka Srednje gradbene šole.

Pismene prošnje z življenjepisom ter opisom dosedanjega študija in dela dostavite Inštitutu za geodezijo in fotogrametrijo do dne 15. XII. 1955. -S

RADIO

SPORED ZA NEDELJO

Poročila: 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.00 in 22.00.

6.00 do 7.00 Vedre in poskočne melodije za prijetno nedeljsko jutro 7.15 Reklame, 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva, 7.35 Jutranja serenada, 8.00 O športu in športnikih; Iz naše smučarske literature, 8.15 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi, 9.00 Otroška predstava — Fr. Feld: »1001« gre na dopust 9.37 Veseli intermezzo, 10.00 Družinski pogovori 10.10 Nedeljski simfonični koncert Franz Schubert: Rozamunda, uvertura, Johannes Brahms: Koncert za violino in orkester, Anton Lajovic: Caprice, 11.15 Oddaja za Beneške Slovence, 11.35 Lahek opoldanski glasbeni spored — vmes ob 12.00 do 12.10 Pogovor s poslušalci, 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame, 13.30 Pol ure za naše vas, 14.00 do 16.00 Želeli ste — poslušajte!, 16.00 Po naši lepi deželi — Dušan Kralj: Bohinj in Bohinjci, 16.30 Promenadni koncert, 17.30 Radijska igra — Rabindranath Tagore: Citra (ponovitev), 18.25 Melodije, ki jih radi poslušate, 19.00 Radijski dnevnik, 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame, 20.00 Večerni operni koncert, 21.00 Kulturni razgledi, 21.15 V svetu ritmov in melodij, 22.15 do 23.00 Nočni koncert sodobne glasbe — Milko Kelemen: Preludij, arija, finale, Bela Bertok: Rapsodija št. 1 za violino in klavir, Bohuslav Martinu: Concerto grosso, 22.15 do 23.00 UKV program: Plesna glasba, 23.00 do 24.00 Oddaja za tujino — na valu 327.1 m (prenos iz Zagreba).

Film Kino

»UNION«: indijski barvasti film »Mangala, hči Indije«. Tednik FN 48. Predstave ob 16, 18.30 in 21. Ob 10 uri matineja istega filma. V gl. vlogi: Dilip Kumar.

»KOMUNA«: amer. barvasti film »Moulin Rouge«. Brez tednika. Predstave ob 16, 18.15 in 20.30. Ob 10 uri matineja istega filma. V gl. vlogi: Jose Ferer in Zsa-Zsa Gabor.

»SLOGA«: amer. barvasti film »Peter Pan«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 uri matineja istega filma. Danes zadnjikrat.

»VIC«: amer. barvasti film »Do zadnjega«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjikrat. V gl. vlogi: Richard Widmark.

»SOČA«: franc. barvasti film »Rdeče in črno«. I. del. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. V gl. vlogi: Danielle Darrieux in Gerard Philipe.

Prodaja vstopnic v vseh petih kinematografih od 9 do 11 ter od 14 dalje.

»SISKA«: nemški film »Osebna tajnica«. V gl. vlogi: Sonja Ziemann, Rudolf Prack in Paul Hörbiger. Režija: Paul Martin. Predstave ob 16, 18 in 20.

»TRIGLAV«: nemški film »Osebna tajnica«. V gl. vlogi: Sonja Ziemann, Rudolf Prack in Paul Hörbiger. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10 do 11 in od 15 dalje.

»LITOSTROJ«: franc. film »Sužnji«, ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

ŠENTVID »SVOBODA«: ameriški film »Možje«, ob 15, 17 in 19.

VEVČE: italijanski film »Na ostrini meča«.

ZADOBROVA: jugoslovanski film »Ešalon dr. M.«.

DOMŽALE: ruski barvasti film »Dobri prijatelji«, ob 15, 17 in 19.

JARŠE »INDUPLATI«: ameriški barvasti film »Gola ostroga«, ob 16 in 18.

BLED: ameriški barvasti film »Na gladki površini«, ob 14, 16, 18 in 20.

NOVO MESTO »KRKA«: ameriški barvasti film »Pas za pištolo«.

KRANJ »STORŽIČ«: ob 10.15 premiera ameriškega filma »Greh noči«, ob 14 ameriški barvasti film »Južno od Sahare«, ob 16, 18 in 20 ameriški barvasti film »Rapsodija«.

KRANJ »SVOBODA«: ameriški film »Greh noči«, ob 15, 17 in 19. Ob 21 premiera ameriškega barvastega filma »Bledoličnikov sin«.

JESENICE »RADIO«: ameriški barvasti film »Kapetan Keri«, ob 16, 18 in 20. Dopoldne ob 10 matineja jugoslovanskega filma »Plavi 9«.

JESENICE »PLAVŽ«: amer. film »Belle Starssova hčerka«, ob 18 in 20. Ob 10.30 matineja jugoslovanskega filma »Plavi 9«.

KOROŠKA BELA: ameriški barvasti film »Kapetan Keri«, ob 17, in 19. Ob 15 popoldne jugoslovanski film »Plavi 9«.

OBVESTILA

Ob koncu II. Mednarodne razstave radia in telekomunikacij so bile izžrebane vstopnice s spodaj navedenimi številkami, ki so zadele lepe dobitke.

Lastnike vstopnic pozivamo, da dvignejo dobitke do 15. XII. 1955 v razstaviščni pisarni Gospodarskega razstavišča, Ljubljana, Titova 50.

825, 191.845, 144.698, 136.711, 893, 136.186, 136.336, 39.214, 140.496, 140.551, 25.545, 144.130, 544, 380, 192.689, 45.627, 161.370, 37.494, 46.872, 161.074, 55.519, 46.286, 25.393, 8, 433, 458, 154.470, 153.376, 159.872, 164.018, 387, 550, 158.232.

RAZPISI

RAZPIS

Svet za urbanizem LR Slovenije in Urbanistični inštitut LR Slovenije razpisujeta

NATEČAJ

za naslednja delovna mesta:

dva inženirja-arhitekta ali gradbenika;

dva diplomirana pravnika;

dva diplomirana ekonomista;

samostojni administrativni uslužbenec;

več dobrih strojepisk.

Za vsa delovna mesta je zaželeno znanje vsaj enega tujega jezika.

Nazivi in plače bodo urejeni po Uredbi o spremembah in dopolnitvah tozadevne uredbe o nazivih in plačah uslužbencev državnih organov.

Za strokovna delovna mesta je predvidena dopolnilna plača.

Prošnje vložite do 18. decembra 1955 na naslov: Svet za urbanizem LRS, Ljubljana, Gregorčičeva 23.

Iz sekretariata Sveta za urbanizem LRS

RAZPIS

Svet za zdravstvo in socialno politiko LRS razpisuje sprejem moških kandidatov v enoletni tečaj za bolničarje pri bolnici za duševne in živčne bolezni v Ljubljani.

Pogoji za sprejem: odslužen vojaški rok, dovršena nižji srednja šola, izjemoma tudi nižja izobrazba, telesno in duševno zdravje.

Kandidati naj vložijo s 30 din kolkovano prošnjo za sprejem (in 20 din v gotovini) na Svet za zdravstvo in socialno politiko LRS, Ljubljana, Župančičeva 3. Priložijo naj s 25 din kolkovane priloge: spričevalo, rojstni list, življenjepis, potrdilo o nekaznovanju, če so bili že v službi tudi potrdilo službenega starešine.

V tečaju se bodo učenci usposabljali za delo v bolnicah za duševne bolezni. Na razpolago so štipendije. Štipendirani tečajniki bodo morali podpisati pogodbo za določeno dobo službovanja v bolnici za duševne bolezni v Idriji ali po potrebi v drugih bolnicah za duševne bolezni. Prošnje vložite do 15. decembra t. l. -R

RAZPIS DELOVNIH MEST

Upravni odbor Zdravstvenega doma Ljubljana-Center razpisuje naslednja delovna mesta:

zdravnika splošne prakse;
medicinske sestre;
2 bolničark.

Prošnje pošljite do 15. decembra 1955 na Upravo Zdravstvenega doma Ljubljana - Center, Miklošičeva 20-I, soba 110. Prav tam dobite tudi vse ostale informacije. -R

RAZPIS

Občinski ljudski odbor Logatec razpisuje službeno mesto

UPRAVNIKA vodovoda občine Logatec.

Pogoji: srednja strokovna usposobljenost in praksa v vodstvu manjšega podjetja te ali sorodne stroke.

Nastop službe 1. januarja 1956. Pravilno kolkovane prošnje z dokazili o strokovni usposobljenosti in o dosedanjem službovanju vlagajte pri Občinskem ljudskem odboru Logatec.

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja pri Občinskem ljudskem odboru Loška dolina razpisuje mesto **referenta uprave za dohodke.**

Pogoj: srednja ekonomska šola, trgovska akademija ali popolna srednja šola s primerno prakso.

Interesenti, ki nimajo predpisane šolske izobrazbe, imajo pa zato usposobljenost v praksi, lahko tudi vlagajo prošnje, ki bodo upoštevane.

Ponudbe z življenjepisom pošljite na Občinski ljudski odbor Loška dolina do 20. decembra 1955. — Komisija za volitve in imenovanja. -R

RAZPIS

Uprava Ml. doma Malči Beličeve - Ljubljana - Vič razpisuje **mesto vzgojitelja(-ice).**

Pogoji: dovršeno učiteljišče ali sorodna šola. Prednost imajo pedagogi z daljšo prakso v sorodni stroki. Nastop službe takoj. -R

ZAHVALE

Vsem, ki ste sočustvovali ob smrti naše preljube mame, stare mame, babice, svakinje in tete

ANE RUDL, roj. SIMONČIČ
vdove po vrtnarju na Vrhniki

se zahvaljujemo za ustna in pismena sožalja, vsem darovalcem cvetja in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi pevcem za poslovilne žalostinke.

Vrhnika, 3. XII. 1955.

Žalujoči ostali.

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki so spremili na zadnji poti našega preljubljenega in nepozabnega papana

ALBINA LIHTENEKER
poštnega inšpektorja v p.

mu poklonili vence in nam izrekli sožalje.

Žalujoči otroci

Vsem, ki ste spremili našo ljubljeno ženo, mamico, hčerko in sestro

LUCIJO ŽAGAR

na njeni zadnji poti, ji poklonili vence ter izrazili sožalje, najlepša hvala. Posebna zahvala uslužbencem podjetja Planica Sport, ženam Spodnjih Gameljn ter gimnazijcem nižje gimnazije Šmartno.

Žalujoči mož z družino ter ostalo sorodstvo.

Spodnje Gameljne, 3. dec. 1955.

Ob bridki izgubi naše drage mame

MARIJE MARKIZETI

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno smo hvaležni primariju dr. Brandšteterju, dr. Višnarju in dr. Tancarju za požrtvovalno zdravljenje, kakor tudi vsemu osebju internega oddelka, ki ji je v hudih urah nudilo svojo pomoč. Nadalje se zahvaljujemo vsem darovalcem vencev, pevskemu zboru DPD »Svobode«, kakor tudi vsem sostanovalcem in sovaščanom, ki so z nami sočustvovali ali nam izkazali kakršnokoli pomoč.

Družina Markizeti

Vsem, ki so pomagali naši ljubljeni teti

ALOJZIJI IRKIČ

v njeni hudi bolezni, jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje in vsem, ki so sočustvovali z nami, se najtopleje zahvaljujemo.

Žalujoča družina.

Ob bridki izgubi naše nepozabne in dobre ljubljene mame

MARJANE DRAŠLER, roj. MAZI

se iskreno zahvaljujemo vsem za vence, duhovniku, dobrim sosedom ter vsem, ki so jo spremili na zadnji poti.

Žalujoči: sinova, hčerke in ostalo sorodstvo.

Borovnica, Dražica.

Zahvala vsem, ki ste na zadnji poti spremili našo ljubljeno mamo

HELENO MREVLJE
roj. Faganeli

Iskrena hvala pevskemu zboru iz Mozirja in ptujskemu zboru za žalostinke ter vsem za izraze sožalja.

Žalujoči mož in otroci z družinami.

Ob bridki izgubi skrbne soproge, predobre mame in stare mame

TEREZIJE SEDEJ

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki ste počastili njen spomin in jo spremili na njeni zadnji poti, hišnim stanovalcem in ostalim za poklonjene vence in cvetje.

Prav posebna zahvala zdravniku tov. dr. Dragu Marušiču za [illegible] in lajšanje njene zadnje ure.

Žalujoča družina Sedejeva.

Ob izgubi naše ljube mame

MARIJE DULAR

se toplo zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti in ji darovali cvetje ter vsem, ki ste nam izrazili sožalje.

Posebno zahvalo izrekamo dr. Leskovic Bogdanu, duhovščini, pevcem in hišnim stanovalcem za pomoč v času njene hude bolezni.

Žalujoči otroci in ostali.

UMRLI

Naznanjamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dobri oče, stari oče, ded, praded

JAKOB JEGLIČ
trgovec in gostilničar v Spodnjih Dupljah

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 5. t. m., ob 19. uri na farnem pokopališču v Dupljah.

Žalujoči: žena, hčerki Justina in Pavla ter ostalo sorodstvo.

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša žena, mati, sestra in stara mati

FRANČIŠKA ERJAVEC

Pogreb bo v nedeljo, 4. XII. 1955, ob 15.30 uri iz Savelj v Stožice.

Žalujoči: mož, hčerka, por. Certanc, mož Milan, vnukinja Vilma in ostalo sorodstvo.

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 89. letu starosti za vedno zapustila naša ljubljena mama, babica

JUSTINA BABIČ, roj. FREJ

Pogreb drage pokojnice bo danes, 4. XII. 1955, v Dobrepolju.

Žalujoči: sin Anton in hčere, Marija, Jožefa, Justina, Terezija z družinami in ostalo sorodstvo. Ljubljana, Cleveland.

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša ljubljena sestra, teta

MARIJA BABŠEK roj. KRIŽAJ

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo 4. decembra ob 15. uri iz Nikolajeve mrliške veže na Žalah.

Ljubljana Rudnik, 3. dec. 1955.

Žalujoče sestre in ostalo sorodstvo.

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo žalostno vest, da je podlegel po dolgi in hudi bolezni naš nepozabni, ljubljeni mož in oče

FRANC JAZBEC
finančni upokojenec

Na zadnji poti ga bomo spremili 5. decembra ob 16. uri na mestno pokopališče v Celju.

Žalujoči: žena Marija, sinova Štefan in Mladen, hčerke Ivanka, Anita in Božena ter ostalo sorodstvo.

Celje, Šentjur, Otočec.

Sporočamo žalostno vest, da je 3. decembra nenadoma preminil tovariš

IVAN FERDO GORJANC
požrtvovalen član in predsednik hišnega sveta

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Hišni svet,
Ljubljana, Črtomirova 19.

Vsem, ki so ob izgubi našega dragega očeta, dedka, brata, tasta, strica in svaka

EDVARDA KARDELJA

sočustvovali z nami, naša iskrena zahvala. Hvala vsem številnim darovalcem cvetja, vsem, ki so ga spremili na zadnji poti ter pevcem KUD Ivan Rob in godbi Ljudske milice. Posebno zahvalo pa smo dolžni dr. Benigarju, dr. Domitroviču, prof. dr. Marinčiču in doc. dr. Mahkoti ter medicinskim sestram Vidi, Minki, Jelki in Sonji, ki so storili vse, kar so mogli, da bi nam čim dlje ohranili našega dragega očeta pri zdravju in življenju.

Ljubljana, 3. decembra 1955.

Pepca, Edo in Bojan z družinami ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Za vso prijateljsko skrb in usluge, ki jih je bil deležen v času svoje kratke bolezni in nepričakovane smrti naš ljubljeni

profesor ANTON LOVŠE
gimnazijski direktor v p.

se po ti poti zahvaljujemo vsem, ki so mu kakorkoli nudili svojo pomoč — doma in na intereni kliniki.

Nešteti izrazi sožalja, številno spremstvo na zadnji poti, poklonjeno cvetje in darovi v dobrodelne namene, vse to nam je v veliko tolažbo kot dokaz izrednega spoštovanja in ljubezni do plemenitega pokojnika.

Za vse vsi prisrčno zahvaljeni.

Ljubljana, 3. decembra 1955.

Žalujoča družina.

MALI OGLASI

STRANKE, ki zahtevajo pismeno naslove malih oglasov ali kakršnekoli informacije, naj priložijo za odgovor znamko za 15 din. V nasprotnem primeru ne bomo odgovarjali.

CENA MALIH OGLASOV: do 10 besed stane beseda 20 din, vsaka nadaljnja 15 din. Za oglas pod šifro oziroma dajanje naslovov (Naslov v ogl. odd.) + 30 din na gornjo ceno. Cena za ženitbene oglase: beseda 30 din. Za nedeljske objave + 20 odstotkov. Za poslani denar v navadnih pismih ne odgovarjamo. Naslovov oglašev, ki so pod šifro, ne izdajamo. — Uprava »Slovenskega poročevalca«.

OPOZORILO! Strankam, ki pismeno prosijo za naslove oglasov, ki so označeni pod kakršnokoli šifro ali oznako, ne bomo odgovarjali. — Za zgoraj omenjene oglase morate poslati ponudbe v oglasni oddelek »Slovenskega poročevalca« in na kuverti označiti šifro in številko oglasa. — Uprava Slovenskega poročevalca.

ZAPOSLITEV

KMETIJSKA ZADRUGA Šempeter v Sav. dol. razpisuje mesti za upravnika s srednjo kmetijsko šolo ter z večletno prakso v kmetijstvu, knjigovodjo z ustrezno šolsko izobrazbo in prakso v knjigovodstvu za kmetijske zadruge. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe z življenjepisom pošljite na naslov: Kmetijska zadruga Šempeter v Sav. dolini. Nastop službe po dogovoru. 22050-1

KMETIJSKA ZADRUGA Polhov Gradec razpisuje službeno mesto upravnika zadruge. Nastop službe s 1. 1. 1956. Pogoji: večletna praksa v kmetijstvu in trgovini, primerna šolska izobrazba in znanje administrativnih in knjigovodskih poslov. Plača po tarifnem pravilniku. Družinsko stanovanje na razpolago v novem zadružnem domu. 22095-1

KNJIGOVODJA, verziran v lekarniškem knjigovodstvu, z večletno prakso, samski, samostojen, obračunava recepte, sestavlja polletna poročila, želi honorarno namestitev v lekarni ali zdravstvenem domu kjerkoli na deželi. Nastop 1. januarja ali pozneje. Ponudbe pod »Sposoben« v ogl. odd. 22146-1

FINANČNI upokojenec, samski, vešč vseh finančnih in administrativnih poslov, želi honorarno namestitev v katerikoli občini na deželi. Nastop 1. januarja ali pozneje. Ponudbe v ogl. odd. pod »Vesten«. 22147-1

Tovarna zamaškov v Ljubljani

zaposli

knjigovodsko moč

za vodenje saldakonta in osnovnih sredstev.

Zelena izobrazba: srednja ekonomska šola ali nižja ekonomska šola s prakso. Ponudbe na Tovarno zamaškov v Ljubljani, Celovška cesta 32.

KMETIJSKA ZADRUGA Borovnica razpisuje mesto poslovodje obrtnega mojstra elektro instalacije ali elektromehanike. Pogoj: mojstrski izpit in najmanj 3-letna praksa. Prednost imajo mlajši moški, samski. Plača po kolektivni pogodbi, dodatki po dogovoru. Nastop službe takoj ali s 1. 1. 1956. Pismene ponudbe z opisom dosedanjega službovanja pošljite na naslov: KZ Borovnica. 22289-1

VEČJE INDUSTRIJSKO PODJETJE sprejme visokokvalificiranega pleskarja, ki bi vodil vse vrste pleskarskih del. Ponudbe pod »Pleskar« v ogl. odd. 22780-1

MESARSKEGA POMOČNIKA, ki je izurjen sekač in nakupovalec živine, sprejme v službo Mesarsko podjetje »ROG« — Trbovlje. 22797-1

Sprejmemo več kvalificiranih delavcev: šivilj in čepičarjev, pravnega referenta ter referenta za prodajo. Nastop takoj ali po dogovoru. »Obrtnik«, Ljubljana, Masarykova 34

KVALIFICIRANE SODARJE sprejmemo. Nastop službe takoj. — Samsko stanovanje preskrbljeno. Vino Gorenjka, Jesenice. 22800-1

TRGOVSKI POMOČNIK išče zaposlitev; vojaščine prost. Naslov: Slovenski poročevalec Novo mesto, pod »Dobra moč«. 22795-1

KOMUNALNA BANKA v Škofji Loki razpisuje tri delovna mesta: dve mesti kreditnih referentov in mesto tajnika. Pogoj: polna sred. šola s končanim izpitom (prednost imajo interesenti z Ekonomskim tehnikom). Plača po uredbi in pravilniku. Zaželen je takojšen nastop službe. Prednost imajo domačini, oziroma interesenti s stanovanjem v Škofji Loki ali bližnji okolici. 22791-1

KLEPARSKEGA in vodovodnega inštalaterja sprejmemo takoj v stalno službo. Šener Edi, kleparstvo, Brestanica. 22790-1

RAČUNOVODJO(-kinjo) in snažilko sprejme Muzej narodne osvoboditve v Ljubljani (poštni predal 170). 22788-1

SPREJMEMO trgovskega poslovodjo (moško moč) za novo trgovino z galanterijskim in modnim blagom. Nastop službe s 1. januarjem 1956. Plača po tarifnem pravilniku. V poštev pridejo le interesenti z daljšo prakso. Ponudbe z življenjepisom poslati upravi trgovskega podjetja »Galeb«, Ljubljana, Čopova ulica štev. 7. 22786-1

Novinska agencija JUGOPRES, Beograd,

Kn. Mihailova 2/X, išče poverjenike za prodajo svojih publikacij in zbiranje oglasov proti proviziji. Poverjenike potrebuje za Kranj, Celje in Maribor.

Prošnje z življenjepisom dostavite najkasneje do 15. decembra 1955.

PISARNIŠKO MOČ za delo v knjigovodstvu sprejmemo. Javite se v »Letov«, letalska tovarna — Ljubljana, Celovška 258. 22772-1

KONJARJA, samca, tudi začetnika sprejme takoj Klub za konjeništvo »Ljubljana«, Cesta v Mestni log 15. 22743-1

SOBOSLIKARSKEGA in pleskarskega pomočnika, samo kvalificiranega, sprejmem. Janežič, Vodovodna cesta 76. 22742-1

KMETIJSKA ZADRUGA Borovnica razpisuje mesto poslovodje odkupne postaje. Pogoj: trgovski poslovodja s prakso pri odkupu in prodaji kmetijskih pridelkov. Prednost imajo mlajše moške moči, samske. Stanovanje za samca preskrbljeno. Plača po kolektivni pogodbi, dodatki po dogovoru. Nastop službe takoj ali s 1. 1. 1956. Pismene ponudbe pošljite na KZ Borovnica z opisom dosedanjega službovanja. 22290-1

Centralna uprava bolnic v Kopru

razpisuje za bolnišnico v Kopru naslednja mesta:

medicinskega laboranta, babice za porodnišnico, medicinske sestre ali babice, ki bi jo štipendirali v 6-mesečnem tečaju za instrumentarke.

KMETIJSKA ZADRUGA Borovnica razpisuje mesto poslovodje obrtnega mojstra kovača in podkovača. Pogoj: mojstrski izpit iz kovaštva in podkovstva in najmanj 3-letna praksa. — Prednost imajo mlajši moški, samski. Plača po kolektivni pogodbi, dodatki po dogovoru. Nastop službe takoj ali s 1. 1. 1956. Pismene ponudbe z opisom dosedanjega službovanja pošljite na naslov: KZ Borovnica. 22291-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — starejšo, z znanjem kuhe, sprejme dvočlanska družina brez otrok, takoj ali po dogovoru. — Plača 4000 do 5000 din. Naslov SP Celje. 22525-1

KVALIFICIRANO KUHARICO in materialnega knjigovodjo(-kinjo) sprejme takoj gostinsko podjetje Gostilna pri »Spanu«, Ljubljana, Malenškova 1. 22536-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — samostojno, z znanjem kuhe, sprejme štiričlanska družina odraslih takoj ali pozneje. Naslov v ogl. odd. 22701-1

STAREJŠO GOSPODINJSKO POMOČNICO k štiričlanski družini iščem. Salamun, Šiška, Novi bloki 18-I. 22782-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — sprejmem takoj. Zglasite se po 15. uri pri Sešek Jože, Gradišče št. 12 (dvorišče). 22681-1

MEDNARODNA SPEDICIJA potrebuje nameščenca, veščega uvozne in izvozne odprave pošiljk ter korespondence s tem v zvezi. Ponudbe v ogl. oddelek pod »Mednarodna špedicija«. 22500-1

RAČUNOVODJO, 2 mesarja in klobasičarja sprejmemo takoj. Ponudbe osebno ali pismeno na Klavnico Rogaška Slatina. 22051-1

IŠČEMO NOČNEGA ČUVAJA, — ključavničarje, avtokleparje in delavce za skladišče. Javite se: »Karoserija«, Ljubljana, Kamniška 25. 22311-1

IZVOZNO UVOZNO PODJETJE v Ljubljani išče stenodaktilografinjo — začetnico. Prednost imajo absolventke Ekonomske srednje šole. Ponudbe pod »Stalna služba« v ogl. oddelek. 22746-1

SPREJMEMO knjigovodsko moč z znanjem strojepisja, takoj ali s 1 januarjem. Sprejmemo tudi honorarnega knjigovodjo za dva meseca. Ponudbe pod »Stalni in honorarni« od ogl. odd. 22764-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — sprejmem k tričlanski družini. Marosek, Blok V, drugi vhod, oritličje, desno, Ljubljana, Šiška. 22815-1

ADMINISTRATIVNO MOČ za komercialno službo in materialno knjigovodstvo sprejme podjetje v Ljubljani (lahko začetnica). — Nastop službe takoj ali po dogovoru. Šolska izobrazba: Trgovski tehnikum ali njemu enaka šola. Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe pod »Vestna« v oglasni oddelek. 22779-1

ČEVLJARSKI MOJSTER, mlajši, priučen krojevalec, išče službo v Ljubljani. Ponudbe v ogl. odd. pod »Čevljarski mojster«. 22724-1

KROJAŠKEGA POMOČNIKA sprejmem. Nastop takoj; ostalo zagotovljeno. Krenos Karel, Zalog 64, p. Ljubljana-Polje. 22715-1

NATAKARICO, mlajšo, neporočeno, zmožno delati samostojno v manjšem gostinskem obratu, sprejmemo takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Zaposlitev v okolici Ljubljane; samsko stanovanje preskrbljeno. Naslov v ogl. odd. 22660-1

MLAJŠA UPOKOJENKA, ki bi vodila gospodinjstvo pri zakonci brez otrok, dobi stanovanje in hrano. Ponudbe pod »Poštena« v ogl. odd. 22685-1

Lekarna v Kopru

išče

FARMACEVTSKEGA POMOČNIKA.

Nastop službe takoj.

MESARSKE POMOČNIKE sprejmemo v službo. Pismene ponudbe z navedbo dosedanjega dela pošljite ali osebno prinesite v Tovarno konzerv Ljubljana-Vič do 15. decembra 1955. 22802-1

PRODAJALCE SREČK sprejmemo. Trubarjeva 76. 22264-1

MIZARSKI MOJSTER želi zaposlitev v okolici Ljubljane. Naslov v ogl. oddelku. 22531-1

KMETIJSKA ZADRUGA Krka razpisuje službeno mesto upravnika zadruge. Pogoji: agronom s triletno prakso, kmetijski tehnik s petletno prakso ali večletno prakso v kmetijstvu. Plača po kolektivni pogodbi. Pismene ponudbe z življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja pošljite na naslov: KZ Krka, Dolenjsko. 22555-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO z znanjem kuhe iščem k štiričlanski družini. Naslov v oglasnem oddelku. 22563-1

TELEFONISTKO sprejmemo takoj. Ponudbe pod »Spretna« v oglasni oddelek. 22583-1

IŠČEM osemurno zaposlitev kot delavka. Naslov v ogl. od. 22618-1

RENOMIRANO kovinsko podjetje v Ljubljani sprejme v službo dva orodjarja. — Plača po tarifnem pravilniku, oziroma po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 22613-1

SPREJMEMO delavca(-ko) za pomožno delo. Modno čevljarstvo »Rožnik«, Rožna dolina, Cesta V, štev. 2, Ljubljana. 22583-1

K PODJETJU — ustanovi, grem za hišnico — čistilko. Pogoj je stanovanje. Ponudbe pod »Sposobna« v ogl. oddelek. 22581-1

BABICA z diplomo in končanim strokovnim izpitom želi zaposlitev v industrijskem kraju ali v okolici; potrebuje družinsko stanovanje. Ponudbe pod »1. januar« v ogl. oddelek. 22601-1

GOSPODINJO k dvema osebama iščem za takoj. Ponudbe pod »Poštena in dobra kuharica« v oglasni oddelek. 22575-1

KNJIGOVODJO(-KINJO) sprejme KZ Šentlovrenc, p. Velika Loka. — Ponudbe na gornji naslov s kratkim življenjepisom in podatki o šolski izobrazbi. Plača po tarifnem pravilniku. 22506-1

SPREJMEM starejšo gospodinjsko pomočnico k štiričlanski družini. Debenjak, Celje, Trg svobode 7. 22816-1

GOSTINSKO PODJETJE »SORA«, Šentvid razpisuje mesto računovodje podjetja. Pogoj: predpisana šolska izobrazba in praksa. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene ponudbe najkasneje do 20. t. m. na upravo podjetja. 22778-1

POTNIK za Srbijo in Makedonijo s sedežem v Nišu. Natančnejša pojasnila dobite: Miodrag Spasić, Niš, Drinčićeva 2-a. 22782-1

ZASLUŽEK

KRPANJE PERILA in popravilo oblek na domu vam opravijo šivilje iz Gospodinjskega biroja, Trubarjeva 8. 22784-2

PISARNIŠKO MOČ za dopoldanske ure sprejmem honorarno. — Masarykova 60. 22751-2

ŠIVILJO vzamem na dom. Hladin, Ljubljana, Resljeva cesta štev. 4-V. 22733-2

UPOKOJENKO za pomoč v gospodinjstvu nekaj ur dnevno sprejmem. Naslov v ogl. oddelku. 22657-2

SPREJMEM starejšo gospodinjo k dvem osebam za nekaj ur dnevno. Ponudbe pod »Starejša« v ogl. odd. 22648-2

SPREJMEM popoldansko honorarno delo v knjigovodstvu ali podobno. Ponudbe pod »Pisarna« v ogl. odd. 22716-2

SADIKE jablan in hrušk, srednjevisoke, žlahtne, 50 kosov, prodam. Škrabčeva ulica 25 — nasproti Studentskega naselja (zaželeno popoldne). 22512-4

MOTOR »Puch« 125 prodam. — Žabjek št. 5, Ljubljana. Ogled vsak dan pri Meserko Francu. 22474-4

PRODAM: železen štedilnik, dežni plašč in blago hubertus. — Glinška 12, spodaj. 22493-4

KOLESI, moško in žensko, zamenjam za radio ali prodam. — Lipar, Emonska 2, Ljubljana. 22496-4

CEVLJARSKI čistilni stroj, brezhiben (avspuhmašina), za 40.000 dinarjev prodam. Jože Smolej, Kranjska gora 133. 22798-4

PREPROGO, lepo, moderno, zeleno »bukle«, 350x250 cm, prodam. Naslov v ogl. odd. 22794-4

VELIK STROJ za rezanje klobas prodam. Ponudbe pošljite na podružnico Slov. poročevalca Maribor pod »756«. 22793-4

ŽENSKO KOLO prodam. Brankova ulica 9-II. levo (ob Linhartovi ulici pred Rižarno). 22789-4

PISALNI STROJ z gigantsko pisavo, ročno blagajno in peč na žaganje ugodno proda »Reklamservis« Ljubljana, Čopova ulica štev. 5. 22783-4

RAČUNSKI STROJ »Alfa«, električni, dobro ohranjen, proda Trgovsko podjetje »Volan«, Ljubljana, Tavčarjeva 7. 22781-4

DVE MOŠKI KOLESI naprodaj. — Zaloška cesta 89. 22775-4

KAVČ, nov (oreh) in šivalni stroj (dolgi čolniček), ugodno prodam. Ulica na Grad 7-a, od 15. do 18. ure. 22771-4

NAPRODAJ DKW 125 ccm, v odličnem stanju. Šiška, Vodnikova cesta 65. 22760-4

UGODNO PRODAM dobro ohranjeno samsko spalnico. Ogled v nedeljo od 10. do 12., ob delavnikih od 15. do 16. ure. Bohinc, Rimska cesta 23, pritličje. 22758-4

PERJE, čiščeno, in moški tričetrtinski plašč, krznen ovratnik, štrapacni, prodam. Večna pot štev. 35. 22757-4

ŠIVALNI STROJ, nov, prodam. — Zaloška cesta 119. 22756-4

KUHINJSKO OPREMO, praktično, lepo, poceni prodam. Zarnikova 15, spodnji zvonec. 22551-4

DOBRO KRAVO, 8 mesecev brejo, prodam. Vižmarje št. 2. 22633-4

NOV KRZNEN PLAŠČ Bisam prodam. Ogled od 3. do 5. ure. Naslov v ogl. odd. 22637-4

RADIO prodam, Kvartuh Franc, Bolnica, Polje. 22656-4

VIOLINO, celinko, kompletno, prodam. — Pamter, Galetova cesta štev. 10. 22713-4

KRAVA z drugim teletom naprodaj. Velikavrh, Tomačevo številka 19. 22714-4

PRODAMO Diesel motor z menjalnikom 75 Ks, intaikten, samo državnim podjetjem. — Ponudbe pod »Fiat« v ogl. odd. 22673-4

SPALNICO v dobrem stanju in jedilnico, kauč, slike, prodam. — Ogled vsak dan od 11.—12. ure. Obnova, Ciril Metodova cesta štev. 13. 22684-4

KZ VELIKA LOKA bo v nedeljo 11. decembra 1955 na javni dražbi prodajala naslednje stroje: motorno škropilnico, 2 sejalnici, mlatilnico, robkač za koruzo in več manjših strojev. 22703-4

ŽELEZNO PEČ, enokrilna vrata in bojler 150 l za štedilnik prodam. Tavčarjeva ulica štev. 6, I. nadstropje. 22707-4

ELEKTRIČNI ŠTEVEC (Landižer, Švica), 2x220 Voltov, 3x20 Amperov, za razsvetljavo ali motor, poceni proda — Henrik Bitenc, Ljubljana, Vižmarje 77. 22711-4

ŠPORTNI FIAT 500 (Topolino) v odličnem stanju naprodaj. Vprašajte: Keber Drago, Opatija, Omladinska 7. 22616-4

CHRYSLER, 5-sedežni, 6-cilindrski, v odličnem stanju, naprodaj. Tomac Drago, Rijeka, Škurinjska Draga 22. 22615-4

MOTORNO KOLO »Zündapp« 250 ccm kardan prodam. Poljane 19 nad Škofjo Loko. 22516-4

JAVNA DRAŽBA najdenih predmetov in presežkov: kovčki, dežniki, obleka, perilo, klobuki itd. bo v torek in sredo, 6. in 7. decembra, pri tovornem skladišču žel. postaje Ljubljana. 22560-4

OTROŠKO POSTELJICO prodam. Vprašati pri Bohinc Jože, Kardeljeva 3-I., Ljubljana. -4

ČEVLJARSKI LEVOROČNI šivalni stroj prodam ali zamenjam za ženski šivalni stroj. Ponudbe v ogl. odd. pod »Dober«. 22722-4

ŠTEDILNIK emajliran, prodam. Remec, Korytkova 7. 22721-4

MOŠKO KOLO, nemško, dirkalno ogrodje in otroški voziček poceni prodam. Stare pravde 6/I, Ljubljana. 22723-4

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK z žimnico za 2.500 din prodam. Vrečar, Gosposka ul. 6, pritličje. 22718-4

FRIZERSKO VAJENKO, pridno — sprejmem. Božič Vladka, Ljubljana, Tavčarjeva 4. 22565-4

KOŽUH, rjav, prodam za 15.000 dinarjev. Naslov v oglasnem oddelku. 22621-4

PRODAM prešit globok otroški voziček. Škufca Resljeva cesta štev. 27-I. 22620-4

ŠTEDILNIK, zidan, s keramičnimi ploščami prodam. Potočnikova ulica štev. 8. 22614-4

Menze, kolektivi, zadruge!

Vojvodjanska agencija

Ljubljana, Tavčarjeva 3,

vam preskrbi zelo poceni mastne prašiče iz Vojvodine, svinjske polovice z debelo slanino ali samo svinjsko meso. Informacije v pisarni, telefonsko ali osebno.

GOSTILNIŠKO KREDENCO, omaro in posteljo prodam. Poljanska cesta št. 10, dvorišče. 22610-4

TRAVNIK, 11.000 m², odlične kvalitete, v Trzinu, oddaljen cca. 100 m od železniške proge, prodam. — Informacije: Ljubljana, Cankarjeva 4-II, stan. 7. 22597-4

ŠKORNJE štev. 41—42, nove, moške, prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 22590-4

PRODAM: kravo, plemensko telico in dva prašiča za pršut. — Štepanska cesta 13. 22586-4

ŠIVALNI STROJ »Singer« prodam. Smartinska c. 100, pritl. 22582-4

KRZNEN PLAŠČ (temnorjav folen) nov, poceni prodam. Gosposvetska c. 13-II, vrata 78. 22580-4

KUHINJSKO OPRAVO, novo, prodam. Vižmarje 35 22576-4

OTROŠKO KOŠARO, športni voziček in globok voziček z vložkom prodam. — Celovška cesta štev. 67. 22577-4

MOTORNO KOLO DKW, 93 ccm, prodam. Zahariaš, Litostrojski blok štev. 18-I. 22593-4

KOZOLEC s petimi okni, kamnitimi podstavki, krit z opeko — ugodno naprodaj pri Rozmanu v Šentvidu 8. 22611-4

ŽENSKO KOLO prodam. Šentvid štev. 14 nad Ljubljano. 22748-4

TRICIKEL ugodno prodam. Tržaška cesta 19, delavnica. 22744-4

CELULOIDNO PUNČKO in košarico prodam Kersnikova ulica 3, II. nadstr., levo. 22741-4

PRODAM novo urejen vinograd v okolici Sevnice. — Pojzve se: Kragl Anton, Sevnica. 22813-4

ŽELEZNIŠKE TRAČNICE (šine) zamenjam za les ali prodam. — Ponudbe pod »Ugodno« v oglasni oddelek. 22738-4

POLTOVORNI AVTO, malo rabljen, nosilnost do 2,5 tone, primeren za slab teren, ugodno naprodaj. Ponudbe pod »Aeromacchi« v ogl. odd. 22735-4

MAGNETOFONSKE TRAKOVE — prodam. Ponudbe pod Kvalitetni v oglasni oddelek. 22761-4

TOVARNA GUMBOV v Kamniku proda štirisedežni osebni avto »Eifel-ford« v brezhibnem stanju, z rezervnim strojem. Poleg tega proda brzorezno jeklo: 107 kg jekla, prem. 65 mm in 108 kg jekla, premer 50 mm. Ogled avtomobila in jekla vsak dan v upravi Tovarne gumbov od 8. do 14. ure. 22792-4

VOJVODJANSKA AGENCIJA — Ljubljana, Tavčarjeva ulica 3, telefon: 21-639, 20-392 in 20-069 ima veliko ponudb za naslednje artikle: koruzna moka, bela moka, mast, vse vrste slanine, vse vrste prašiči, svinjske polovice, neluščena koruza sirkovo seme, cement, betonsko železo, kava, poper, domač riž, sladkor, prirodna slivovka, slive ter smokve. Podrobnejše informacije v naši pisarni. 22309-4

KUPIM

KUPIMO 2 čevljarska levoročna »Singer« stroja in stiskalnico za limanje čevljev. Modno čevljarstvo Rožnik, Rožna dolina c. V, št. 2, Ljubljana. 22584-5

STROJ motornega kolesa do 250 kub. cm kupim, tudi pokvarjenega. Šuštršič, Kozarje, Tržaška 150. 22605-5

KUPIM lepo starinsko zlato brošo. Naslov v ogl. odd. 22626-5

KUPIM stroj za pobiranje zank — popravljanje nogavic. Ponudbe pod »Perlon« v ogl. odd. 22557-5

KMETIJSKA ZADRUGA Ribnica na Pohorju želi kupiti nekaj plemenskih telic in mladega plemenskega bika, zmožnega pripuščanja (vse sivorjave montafonske pasme). Ponudbe na naslov z navedbo teže in cene posameznih živali. — Kmetijska zadruga z o. j., Ribnica na Pohorju. 22524-5

KUPIM lep perzianer plašč za veliko postavo. Ponudbe pod »Lep komad« v ogl. odd. 22663-5

ZIDNO in strešno opeko, Velika Kikinda 272, vsako količino — kupim. Hrenova 10. 22693-5

IŠČEM trofazni števec 380—220 V, 5Amperov, z ničlovodom. Preizkušen 1955. Oblak Jakob, Vrhnika, Tržaška cesta 37. 22702-5

MALO RABLJEN pogrezljiv šivalni stroj kupim. Ponudbe z opisom in ceno v ogl. odd. pod »Takoj«. 22646-5

ZA DKW AVTO kupim kompletni stroj in za Olimpio menjalnik in prednjo opremo. Ponudbe z navedbo cene pod »22763« v ogl. oddelek 22763-5

SREBRO v vseh oblikah kupuje — Rafinerija dragih kovin v Ljubljani, Ilirska 6. 11228-5

SVINEC, star, rabljen, v vsaki količini kupujemo po dnevnih cenah. Cementarna Anhovo, zastopstvo v Ljubljani, Krojaška ulica 6. 20688-5

BAROČNO SPALNICO (orehova korenina) kupim. Ponudbe pod »Garantiram kvalitetno mobilijo« v ogl. oddelek. 22479-5

KONJSKO SENO, dobro in slamo za rezanje kupim. Bidovec, Dolinska steza 6, Šiška. 22492-5

REZKALNI STROJ (frezer), dobro ohranjen, kupimo. Ponudbe na Kmetijsko zadrugo Planina pri Rakeku. 22489-5

KLAVIRSKO HARMONIKO, 24-basno, kupim. Naslov v oglasnem oddelku. 22516-5

PISALNO MIZO kupim. Paljevec Pavla, Pod Ježami štev. 9, Moste-Ljubljana. 22604-5

KUPIMO ameriško glavo, 160 do 120 mm širine. Ponudbe na Kmetijsko zadrugo Begunje pri Lescah. 22812-4

KUPIM vzidljiv štedilnik, nov ali rabljen, desni. Ponudbe na Zveglič Karl, Brezovo, Sevnica. 22814-5

KUPIM pletilni stroj številka 6, novejši tip v dobrem stanju. Ponudbe pod »Pletenje« v ogl. odd. 22769-5

SREBRNE KOVANCE kupim, ponudbe v ogl. odd. pod »10.000«. 22773-5

OTROŠKE IGRAČE, dobro ohranjene, primerne za darilo dedka Mraza, kupim. Ponudbe dnevno od 7. do 14. ure pri vratarju Slov. poročevalca. 22803-5

»SILVA« — gozdno in lesno gospodarstvo AGV fakultete v Ljubljani, Parmova 37/III, kupi osebni avto, 4—5 sedežni, v dobrem stanju. Ponudbe z navedbo cene, znamke in številom prevoženih km pošljite na gornji naslov. 22787-5

V NAJEM

SVETEL manjši lokal oddam. — Naslov v ogl. odd. 22645-8

PISARNIŠKI LOKAL in skladišče, primerno za pohištvo, iščemo. Zadruga tapetnikov, Trubarjeva c. 17, tel. št. 23-015. 22675-8

Največja trgovska organizacija v državi za promet s pohištvom in lesom

»LES — LJUBLJANA«

vabi vsakogar k sodelovanju pri

NAGRADNEM NATEČAJU

za določitev novega imena podjetja.

Vzrok za to spremembo je možnost zamenjave dosedanje firme z naslovi sorodnih podjetij, kakor tudi dejstvo, da dosedanje ime že dolgo ne predstavlja več primerno oznako za vse razsežno poslovanje podjetja.

Novo ime naj ustreza naslednjim pogojem:

1. **Odgovarja naj predmetu poslovanja. Podjetje se bavi: s trgovino na veliko in malo ter z izvozom. Posreduje proizvode slovenske lesne industrije in opravlja nakup rezanega lesa in gozdnih sortimentov na vsem področju FLRJ. Podjetje ima v vseh glavnih mestih in industrijskih centrih v državi svoje prodajalne. Podjetje opremlja stanovanjske prostore, hotele, šole, internate, restavracije, kino dvorane, kulturne domove, zdravstvene objekte, trgovske lokale, ladje, itd. Podjetje prodaja preko svojih 22 prodajalen pohištvo vseh vrst, lesno galanterijo, rezan in tesan les, furnir, vezane in panel plošče, lesonit, parket, ladijski pod, lesno volno, zaboje, sode, montažne lesene hiše, izdelke gradbenega mizarstva, itd.**
2. **Novo ime naj bo kratko, jasno in lahko izgovorljivo tudi inozemcem.**
3. **Ime ne sme biti podobno kakemu že obstoječemu nazivu sorodnega podjetja.**

Rok za sprejemanje predlogov je do vključno 15. decembra 1955, na kar bo komisija sestavljena iz predstavnikov podjetja, oblasti, Trgovinske zbornice LRS in Strokovnega združenja lesno industrijskih podjetij izbrala najboljše predloge.

Za predlog, ki bo v vsem odgovarjal gornjim pogojem ter bo tudi sprejet od Delavskega sveta, je predvidena nagrada v višini

50.000 dinarjev

medtem ko bosta naslednja dva predloga nagrajena s 15.000 oziroma 10.000 din.

Nagrade bodo izplačane takoj po registraciji novega imena, najkasneje pa do 12. februarja 1956. — Kuvertirane predloge naj udeleženci predajo osebno ali pismeno na naslov

»LES — LJUBLJANA«, Ljubljana, Centrala za FLRJ, Parmova 37, odsek za propagando.

V kuverto s predlogom in šifro naj bo priložena zaprta kuverta, označena z isto šifro, v njej pa ime in točen naslov udeleženca. Znanjo kuverto je označiti z napisom »NATEČAJ«. V primeru, da bosta dva avtorja poslala isti predlog za preimenovanje, bo komisija za nagrado upoštevala redosled prispelosti.

NAGRADE — 75.000 DINARJEV

SLIKE za vse legitimacije vam v dveh urah lepo izdela Foto »Pauli«, Trubarjeva št. 38. (bivša Sv. Petra cesta). 21243-2

PRIKROJEVALNI TEČAJ nudi Salon Kucler, Tomšičeva ulica štev. 4. 22472-2

GOSPODINJSKO POMOČNICO — pridno, lahko začetnico, sprejmem k štiričlanski družini. Naslov v ogl. odd. 22534-2

Vajenci

VAJENCA sprejmem. Čepon, mizarstvo, Rakovnik, Galjevica štev. 17-b. 22770-3

PRODAM

PRODAM v Blatni Brezovici njive in travnike. Informacije pri oskrbnici Smuk Mariji, Bevke št. 52. 22617-4

SEDLARSKI ŠIVALNI STROJ znamke »Adler« s priborom za vložke za šivanje z motvozom prodam. Cibašek, Moste 37, pošta Komenda. 22623-4

ŽENSKO KOLO prodam. Godec, Blok IV-4, stopnišče, Celovška cesta, Šiška. 22626-4

RADIO znamke »Umig« naprodaj. Ogled pri vratarju p. Tesar, Linhartova ulica. 22627-4

AVTO 1.500 »Fiat«, potreben malega popravila, prodam. Naslov v ogl. odd. 22564-4

POSNEMALNIK, 200-litrski, brezhiben, prodam. Stokelj Rudolf, Zablje, p. Dobravlje (Gorica). 22566-4

UGODNO PRODAM motorno kolo znamke »Rudge« 350 ccm. — Ogled v nedeljo, 4. 12., v garaži v Polju št. 25, od 8. do 12. ure. 22545-4

DRVA, t. j. štore in veje, poceni prodaja Kmetijsko posestvo Log na Cesti dveh cesarjev 170, Ljubljana-Vič. 22548-4

PRODAM lepo hrastovo posteljo z nočno omarico, otroško posteljico in gugalnega konja. — Naslov v ogl. odd. 22550-4

ČRNA ZIMSKA moška suknja, dobro ohranjena, poceni naprodaj. Naslov v ogl. odd. 22574-4

TOVARNA KOVINSKE GALANTERIJE

Ljubljana

Mariborska 4

proda osebni avto

»MERCEDES 170«

v odličnem stanju.

Motor je generalno obnovljen z originalnimi deli.

ZUNDAPP 250 ccm prodam. Poizvedbe pri Cerar, Poljanska 15-II. stopnišče spodaj! 22655-4

KUHINJSKO OPRAVO, lepo, novo, poceni prodam. Ogled: Pleskar, Zaloška 6 (poleg Splošne bolnice). 22652-4

ZREBICO, staro 5 mesecev, ter žensko in moško kolo prodam. Zgornja Hrušica 3. 22649-4

PRODAM dobro ohranjen krznen plašč »Polarna lisica«. — Klemenc, Ljubljana, Šmartinska 3. 22647-4

MAGNETOFON (kovček), ameriški, na žico, prodam. Naslov v ogl. odd. 22644-4

ORIGINALNO MOTORNO KOLO 50 ccm prodam. Kavčičeva 51, Zelena jama. 22643-4

NOV TRICIKEL poceni prodam. Ulica Milana Majcna 16, Šiška. 22642-4

PRODAM okroglo železno peč. — Janc Ivan, Poljanska 69. 22640-4

KRASEN ČEŠKI SERVIS (Karlsbad) za 6 oseb, kompleten, prodam. Ogled od 15. do 17. ure. Naslov v ogl. odd. 22638-4

NOVO MOŠKO SUKNJO marengo prodam. Naslov v ogl. oddelku. 22706-4

ČRNO SUKNJO za srednjo postavo prodam. Bohoričeva ulica 4. 22704-4

DOBER RADIO z gramofonom prodam. Ogled popoldne ob 5. do 7. ure. Rožna dolina c. V. št. 5. 22698-4

ŠIVALNI STROJ z dolgim čolničkom prodam. Bor Josip, Stari trg 6. 22697-4

PISALNO MIZO in staro pohištvo zelo poceni prodam. Naslov v ogl. odd. 22694-4

SMREKOVE DESKE, suhe, in pocinkane cevi 2½ cole prodam. Hrenova 10. 22692-4

GRAMOFON z avtomatsko izmenjavo 10 plošč prodam. Ogled v nedeljo od 11. do 13. ure. Koman, Wolfova 10a-II. 22688-4

ŠIVALNI STROJ, pogrezljiv, z okroglim čolničkom, prodam. — Prešernova št. 50, visoko pritličje levo. 22686-4

RADIO 4+1 prodam. Prešernova 9, hišnik. 22680-4

KOTEL za žganjekuho, tudi brzoparilnik, kompleten s kačo, naprodaj. Mala čolnarska 17. 22676-4

RES LEP bizam plašč, nov, za visoko postavo, prodam. Naslov v ogl. odd. 22671-4

ŠIVALNI STROJ, pogrezljiv, šiva naprej in nazaj, odličen, nemški, prodam. Strossmayerjeva 16, pritličje desno. 22670-4

»SINGER« šivalni stroj, pogrezljiv, prodam. Pred Škofljo 7. 22669-4

PEČ, šamotno, in peč na žaganje, novo, prodam. Galjevica št. 238. 22668-4

LEP PIANINO prodam. Ponudbe s ceno v ogl. oddelek pod »Dunajska mehanika«. 22650-4

MAGNETOFON prodam. Ponudbe v ogl. odd. pod »Gotovina«. 22654-4

SESTILO, odlično, prodam. Ponudbe pod »50« v ogl. oddelek 22665-4

RADIO, petcevni, prodam. Topniška 15-I., desno. 22661-4

GRAMOFONSKO OMARO s 60 ploščami svetovnih pevcev, arij in orkestrov prodam. Ogled od 3.—6. ure. Naslov v ogl. oddelku. 22639-4

KRZNENO JOPO (kanadska mutrija) in črno obleko, novo, predvojni kamgarn, prodam. Krojaški salon, Beethovnova 9. 22725-4

RADIO IMCA, 7-cevni, servis za 12 oseb, češki porcelan, čajni Rosenthal in kitajski, ter večjo zbirko leposlovnih knjig domačih pisateljev in prevodov ugodno prodam. Ponudbe pod »Ugodna prilika« v ogl. odd. 22559-4

KRASNO ALOJO, oleander, gašperček, pisalno mizo, dve ločenci peči in zimsko suknjo poceni prodam. Naslov v ogl. odd. 22719-4

»SINGER« šivalni stroj, pogrezljiv, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 22710-4

KUHINJSKO KREDENCO, dobro ohranjeno, prodam. Dolenjska cesta 80-a. 22502-4

BETONSKO ŽELEZO, 5, 6 in 8 mm in razni gradbeni material prodam. Naslov v ogl. odd. 22332-4

ELEKTRIČNI GRAMOFON z omaro in ploščami prodam. Sattnerjeva ulica 2. 22495-4

MOTORNO KOLO »Norton« 500 ccm, prodam ali zamenjam za lažjega. Domžale, Ljubljanska cesta 80. 22491-4

BREJO SVINJO prodam. — Mehle Franc, Paradišče, Šmarje-Sap, Dolenjsko. 22481-4

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK

POSESTI

HIŠO, enostanovanjsko, vseljivo, in dve njivi v Kamni Gorici — Gorenjsko, primerno za upokojenca, poceni prodam. Informacije pri Kralj, kovač, Kamna Gorica. Naslov lastnika v podružnici SP Kranj. 22571-7

POSESTVO 1.5 ha s hišo in gospodarskim poslopjem v Slov. goricah prodam ali zamenjam za enostanovanjsko hišo v ljubljanski ali celjski okolici. Naslov v ogl. odd. 22455-7

LOKAL za živilsko stroko prodam. Ponudbe pod »Lokal« v oglasni oddelek 22708-7

LOKAL za lahko obrt, event. tudi stanovanje, prodam. Ponudbe pod »Ugodno« v oglasni oddelek Slov. poročevalca. 22709-7

ENODRUŽINSKO HIŠO v Ljubljani z velikim vrtom, vseljivo spomladi, prodam. Ponudbe v ogl. odd. pod »1.600.000« 22677-7

PRODAM ali zamenjam 3 in polsobno stanovanje v centru. Selitev takoj. Vprašajte: »Obnova«, Cirl-Metodova 13. 22683-7

PRODAM sončno komfortno dvosobno stanovanje v Sp. Šiški. — Naslov v ogl. odd. 22672-7

PARCELO, zazidljivo, 725 m², prodam v Stožicah. Naslov v ogl. oddelku. 22653-7

TRISOBNO STANOVANJE v dvostanovanjski vili prodam. Ponudbe pod »Vseljivo brez zamenjave — 2 milijona« v ogl. odd. 22651-7

PRODAM komfortno 2-sobno stanovanje s kabinetom in komfortno garsonjero. Vse blizu ljubljanskega kolodvora. Naslov v ogl. odd. 22653-7

PRODAM HIŠO, dvostanovanjsko, z gospodarskim poslopjem, sadnim in zelenjadnim vrtom, oddaljeno od Ljubljane 12 km. Hiša je v bližini železniške postaje. Naslov v ogl. odd. 22750-7

VILO — hišico ob morju kupim. Ponudbe pod »Slovensko Primorje« v ogl. oddelek. 22473-7

PRODAMO 2.5 ha obdelovalne zemlje pri Žalah. Tavčarjeva ulica štev. 10-I. 22544-7

MANJŠE POSESTVO v bližini kolodvora Rimske Toplice prodam. Ponudbe pod »Ugodna prilika« v ogl. odd. 22533-7

DVOSTANOVANJSKO HIŠO z gospodarskimi poslopji v Loški dolini ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 22553-7

LOKAL v Ljubljani kupim. Ponudbe pod »Ljubljana« v oglasni oddelek 22629-7

VEČJO PARCELO pod Brdom prodam. Poizve se v Podutiški cesti štev. 28. 22598-7

KAKRŠNEKOLI večje prostore za delavnico vzamem v najem ali kupim. Ponudbe v ogl. odd. pod »Cimbolj center«. 22767-7

ENO ALI DVODRUŽINSKO vilo z vrtom (ne glede na višino kupnine) kupim v lepem predelu Ljubljane povratnik iz Amerike. Ponudbe pod »Resno-hitro« v ogl. odd. 22804-7

ENO ALI DVODRUŽINSKO hišo do 2.000.000 dinarjev kjerkoli v Ljubljani kupim. Ponudbe pod »Gotovina-Ljubljana« v ogl. odd. 22805-7

ENOSOBNO STANOVANJE z vsemi pritiklinami v Sp. Šiški prodam za 300.000 din. Naslov v ogl. odd. 22806-7

ENODRUŽINSKO HIŠO prodam z zamenjavo stanovanja. Galjevica 34. 22753-7

POSREDOVALNA PISARNA ZA PROMET S PREMIČNINAMI IN NEPREMIČNINAMI. Ljubljana, Tavčarjeva ul. št. 6, proda:

enodružinsko hišo v Krakovem, z vrtom, za 900.000 din,
enosobno stanovanje v šeststanovanjski hiši v Sp. Šiški z vsemi pritiklinami za 300.000 din,
trgovski lokal, obstoječ iz 4 poslovnih prostorov v najstrožjem centru Ljubljane in s skladišči za 1,500.000 din,
gostilniško hišo v Sp. Šiški, v kleti velike vinske kleti, na dvorišču avtogaraža z gostilniškim vrtom in baliniščem, lepi gostilniški lokali in dve udobni stanovanji. Hiša je pripravna razen privatnika tudi za vinarske zadruge. Cena 4,000.000 din.
Del tristanovanjske hiše, oz. vile — komfortno štirisobno stanovanje za 2,500.000 pod Rožnikom.
Gospodarsko poslopje z večjim zemljiščem v Gameljnah, vso podkleteno z velikimi kletnimi prostori, v prizemlju obširni prostori, pripravno za vsako obrt, za 1,200.000.
Komfortno dvosobno stanovanje v bližini Tabora za 700.000.
Eno tretjno hiše na najlepšem kraju v Trnovem z zelo udobnimi komfortnimi stanovanji za 1,300.000.
Komfortno dvosobno stanovanje v zelo moderni hiši, z vsemi stanovanjskimi pritiklinami in vrtom v centru mesta Ljubljane za 1,400.000.
Enosobno stanovanje s predsobo in kopalnico v centru mesta Ljubljane za 700.000.
Garsonjero s kabinetom v centru mesta Ljubljane za 800.000.
Trisobno komfortno stanovanje v najstrožjem centru Ljubljane, bližina gl. pošte, za 1,600.000.

Poleg navedenih nepremičnin ima pisarna v prodaji veliko drugih hiš, delov hiš, stanovanj in parcel ter posestva v poljubnih krajih mesta Ljubljane.
Interesenti za nakup in prodajo, poslužujte se našega podjetja! 22807-7

STANOVANJA

DVOSOBNO STANOVANJE zamenjam na Viru 87 pri Domžalah za enako v Ljubljani ali v okolici. Naslov v ogl. oddelku. 22606-9

PO DOGOVORU plača študent tehnike z vasi za kakršnokoli stanovanje — prazno ali opremljeno. Cenjene ponudbe oddajte v ogl. odd. pod »Elektrotehnik«. 22619-9

DVEMA RESNIMA študentkama nudim stanovanje. Ponudbe pod »Za Novo leto« v ogl. oddelek. 22613-9

SOBO v centru Portoroža, posebni vhod, zamenjam za enako v Ljubljani. Ponudbe pod »December« v ogl. odd. 22533-9

ZAMENJAM opremljeno sobo, sončno, posebni vhod, podpritličje, Šiška, za enako v mestu. Ponudbe pod »Zamenjava« v ogl. odd. 22501-9

ZAMENJAM sobo na Brodu 42, p. Šentvid, za enako v Mengšu ali bližnji okolici. Poizve se v Loki št. 35, p. Mengeš. 22482-9

PRAZNO SOBO za dobro nagrado iščem; dam tudi posojilo. Ponudbe pod »Plačam naprej« v ogl. odd. 22154-9

MIRNA URADNICA išče večjo sobo v središču Ljubljane. Ponudbe v ogl. odd. pod »Plačam največjo najemnino in nagrado« 22274-9

VELIKO PRAZNO SOBO zamenjam v centru mesta za podobno sobo v okolici Ljubljane. Ogled vsak dan od 2. do 3. ure popoldne Gosposvetska 8-III 22635-9

SOBO in hrano dam za dopoldansko pomoč. Ivković, Veterinarska bolnišnica. 22679-9

SOBO išče publicist; da nagrado. Šel bi tudi k mirni družini ali v skupno gospodinjstvo z intelektualko do 33 let, brez otrok, lahko izven Ljubljane. Ponudbe pod »Delovni interesi« v oglasni oddelek. 22634-9

PRAZNO SOBO pri Remizi, s souporabo kopalnice, oddam samski osebi. Ponudbe v ogl. odd. pod »Začasno«. 22678-9

MANJŠO SOBO s centralno kurjavo in lastnim vhodom zamenjam za malo večjo na periferiji mesta. Ponudbe pod »Zamenjam« v ogl. odd. 22696-9

PROSTORNO enosobno kletno stanovanje zamenjam. Ponudbe pod »Enako ali večje« v ogl. odd. 22699-9

LEPO ENOSOBNO stanovanje s kabinetom zamenjam za dvosobno. Ponudbe v ogl. odd. pod »Po dogovoru«. 22667-9

2 LOČENI SOBI zamenjam za enosobno stanovanje. Ponudbe v ogl odd. pod »December«. 22664-9

ENOSOBNO STANOVANJE zamenjam. Ponudbe pod »Takoj« v oglasni oddelek. 22488-9

KLAVIR oddam v najem za prazno ali deloma opremljeno sobico. Poizvedbe ob nedeljah pri Lekan, Rozmanova (Škofja) ulica štev. 1 22484-9

OPREMLJENO SOBO oddam za pomoč v gospodinjstvu Stožice štev. 222, Novo naselje. 22476-9

ENOSOBNO komfortno stanovanje zamenjam za enosobno s kabinetom. Ponudbe pod »Ugodno« v ogl. oddelek 22549-9

SOBO oddam. Ponudbe pod »Center« v ogl. odd. 22537-9

KMEČKI DEKLETI iščeta stanovanje; pomagata v gospodinjstvu. Naslov v ogl odd. 22532-9

ZAMENJAM dvosobno stanovanje v Celju za enako v Zrečah. Naslov v podružnici Slov. poročevalca Celje. 22526-9

OPREMLJENO SOBO oddam ženski osebi. Ponudbe pod »Sredina« v ogl. oddelek. 22554-9

OBRTNIK srednjih let, samski, išče prazno ali opremljeno sobo, po možnosti z oskrbo. Ponudbe pod »34« v oglasni oddelek SP. 22603-9

KABINET iščem; pomagam dopoldne. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 22732-9

ABSOLVENT TEHNIKE nujno išče skromno sobico. Ponudbe pod »Miren« v ogl. odd. 22738-9

ŠTUDENTKI, ki bi poučevali hčerko za I gimnazijo, dam stanovanje. Ponudbe v ogl. odd. pod »Dopoldan«. 22749-9

SOBO 5 x 5 zamenjam za enako ali dva manjša prostora. Ponudbe pod »Ljubljana« v ogl. odd. 22755-9

ŠIVILJA IŠČE SOBICO; za uslugo šiva ali pomaga pri gospodinjstvu. Ponudbe v ogl. odd. pod »Mirna in poštena«. 22762-9

ŠIVILJA IŠČE opremljeno sobo ali gre kot sostanovalka. Za usluge vam šiva v prostem času. Ponudbe pod »Soba nujno« v ogl. odd. 22768-9

SOBO, veliko opremljeno, blizu mesta, oddam samcu, ki nudi klavir ali pianino za uporabo. Naslov v ogl. odd. 22737-9

KOMFORTNO DVOSOBNO STANOVANJE zamenjam v Kranju za Maribor, Slovensko Bistrico, Konjice, Celje ali Poljčane. Ponudbe pod »Lepo« v podružnico SP Kranj. 22315-9

IŠČEM SOSTANOVALKO k bolni materi. Za opravljeno delo plačam. Ponudbe pod »Takoj« v oglasni oddelek.

IZGUBLJENO

ROKAVICA — jelenova, moška, leva, je bila izgubljena. Nagrada. Naslov v cvetličarni, Gosposvetska 13, tel. 32-931. 22543-10

NA VLAKU Jesenice—Ljubljana je bila 27. 11. zamenjana rjava aktovka. Najditelj na jo vrne pri Guzelj Franc, Suha 76 v Škofji Loki. 22469-10

URO, izgubljeno od Name skozi Tivoli, vrnite za nagrado v Skrabčevo 6. 22636-10

RAZNO

25-LETNI osamljenec želi za ženitev spoznati dobrosrčno tovarišico. Samo resne ponudbe s sliko v ogl. odd. pod »Bodočnost«. 22540-11

LOČENEC, star 40 let, želi spoznati tovarišico zaradi ženitve. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ženitev«. 22511-11

ŽENSKA 40 let, z malim posestvom, želi spoznati moškega (vdovca, upokojenca ali samca) od 45—55 let z lastnim stanovanjem. Ponudbe pod »Mirno življenje« na podružnico Slov. poročevalca« Jesenice. 22301-11

TOVARIŠICA dobrosrčna, s hišo in stričkom, želi poročiti mlajšega inteligentnega tovariša. — Resne ponudbe s sliko, naslovom in podatki v oglasni odd. pod »Tajnost zasigurana«. 22712-11

TOVARIŠICA, samska, simpatična, gre za gospodinjo k osamljencu ali vdovcu nad 45 let. Ponudbe pod »Dogovor« v oglasni oddelek SP. 22666-11

SHRANJENO je bilo od 24. na 25. v Ljubljani ali Šiški rdeče pleskano žensko kolo, zaklenjeno, s črno taško. Prosim, naj se ga prijavi pri NM v Šiški. 22603-11

NAJDITELJA obročka od zlate zapestne ure vljudno prosim, naj ga vrne za večjo nagrado njegove vrednosti v ogl. odd. 22705-11

DNE 26. novembra zvečer sem izgubila denarnico z majhno vsoto gotovine in poročnim prstanom od Stritarjeve ulice do Vrhovci. Vič. Najditelj dobi nagrado. Vrnite: DZS Čopova štev 3, pri blagajni. 22689-11

OBRTNI MOJSTER z lastno hišo na periferiji Ljubljane želi znanja z resno gospodinjo, po možnosti izobraženo, staro 26—35 let. Ponudbe pod »Srečna bodočnost« v ogl. oddelek 22695-11

ZARADI ŽENITVE želim spoznati resno in simpatično žensko do 40 let starosti. Popolne ponudbe v ogl. odd. pod »Lep dom«.

OSEBNA UPOKOJENKA želi skupno gospodinjstvo. Ponudbe pod »Dobra« v ogl. odd. 22734-11

PES foksterier s črnim hrbtom in znamko št. 45 se je zatekel. — Sporočila prosi Rainer, Tržaška 69. 22687-11

IZGUBIL se je pes, kosmat, majhen, bel, s črnimi lisami. Sliši na ime Nero. Ušel iz Ribniške, Moste. Javite na naslov: Dalmatinova 4, Ljubljana, pri vratarju. 22748-11

STRNIŠNIK ANGELA, Strnišnik Jože in Zupan Ivan, vsi iz Brezja, izjavljamo, da smo Lavrin Marijo iz Brezja po nedolžnem osumili tatvine in se ji zahvaljujemo, da je odstopila od tožbe 22808-11

OTROKA do enega leta sprejmem v varstvo. Naslov v oglasnem oddelku. 22587-11

DEKLE želi spoznati intelektualca od 30—35 let. Ponudbe pod »Lepa bodočnost« v oglasni oddelek. 22546-11

IZJAVLJAM, da so besede, ki sem jih govorila o Rafaelu Kaduncu, Bled, Rečica 30, neresnične. — Ivana Por Bled 22799-11

DOBRAVC Stari trg 17, pobira zanke v enem dnevu ter barva usnjene plašče! 22774-11

PREKLICUJEM dve naročilnici, izgosani z G O P »Stavbar« — Medvode 22766-11

RESEN INTELIGENT želi spoznati zaradi ženitve resno, mirno in pošteno tovarišico do 27 let. — Ponudbe v ogl. oddelek pod »Diskretno«. 22059-11

IŠČEMO MLAJŠO MOČ
za pomoč v knjigovodstvu — začetnico
Naslov v oglasnem oddelku »9188-A«

Razpisujemo mesto
HIŠNIKA,
ki zna upravljati centralno kurjavo in dvigalo ter manjša vodovodna in elektroinstalacijska popravila. Stanovanje zagotovljeno. Natančnejši pogoji so na vpogled pri tov. Mauriču, Ljubljana, Beethovnova 14-III. — Pismene ponudbe z navedbo dosedanje zaposlitve pošljite na
HIŠNI SVET, Beethovnova 14.

Večje industrijsko podjetje v Ljubljani
sprejme
PISARNIŠKO MOČ ZA TAJNIŠTVO
Pogoj: popolna srednja šola ali dovršen ekonomski tehnikum. — Plača po tarifnem pravilniku.
Ponudbe pošljite pod »Izobrazba« v oglas. oddelek 9196-A

»AVTOBUSNI PROMET« - CELJE
razpisuje delovna mesta za:
3 AVTOBUSNE ŠOFERJE, visokokvalificirane ali kvalificirane;
2 AVTOBUSNA SPREVODNIKA, polkvalificirana;
USLUŽBENCA ZA EVIDENCO GUM IN GORIVA, nižja strokovna kvalifikacija.
Ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela pošljite na podjetje do 15. t. m.

Zdravstveni dom Krško
razpisuje po sklepu upravnega odbora
mesto VODJE ZOBNE AMBULANTE
(stomatolog ali dentist) in
mesto ZOBARJA (dentista)
Pogoji: daljša praksa v zobozdravstveni službi. — Plača po dogovoru. Komfortno stanovanje za poročenega ali samca zagotovljeno. — Ponudbe s krajšim življenjepisom in podatki o dosedanji zaposlitvi pošljite do 31. decembra 1955 na naslov:
Zdravstveni dom Krško.

Tekstilna industrija „UKRINA“ v Derventi
prodaja naslednja osnovna sredstva:
PLOČEVINAST DIMNIK
velikosti 12.000 × 700 × 3 mm
STOJEČ PARNI STROJ
100 KM, 250 o/min, visoko in nizkotlačni, s kondenzacijo
STIKALNO PLOŠČO
marmorno, polje z vgrajenim voltmetrom 0–500 V, ampermetrom 150 A, ampermetrom 0–20 A, trivzvodno stikalo 60 A, vtikalo 100 A in mehanizem za upravljanje regulatorja napetosti
VENTILATOR
10.000 m³, 950 obratov, 5.8 KM, za temperaturo 275° C, ležaji na vodno hlajenje
ŠTEVEC za vroče pline »Simens«, 6-barvni
ISTOSMERNI GENERATOR
115 V 87 kW, 960 o/min
ŠTIRI GLOBINSKE SESALKE
za vrtine »Borloh 3.5«, 18 stopnjaste, kapaciteta 1200 l/min na 180 m
APARAT ZA KOMBINIRANO BARVANJE »Haspel«
70 POPOLNIH AVTOMATOV »HRDINA«
POGONSKE JERMENICE raznih velikosti
Zelo ugodne cene. Interesenti naj se obrnejo na naslov:
TEKSTILNA INDUSTRIJA »UKRINA«
v DERVENTI, telefon 9

ŠE NEKAJ

SODELAVCE JE OGOLJUFAL

Stefan Kržanko iz Vučje gomile v Prekmurju je bil zaposlen kot gradbeni delavec pri gradbenem podjetju v Ljubljani. V treh mesecih in pol je močno izkoristil zaupanje sodelavcev, od katerih si je izposodil okrog 40.950 din. Izdajal se je za doktorja in je opravičeval svojo takratno zaposlitev, češ, da je kaznovan in da ne sme opravljati svojega pravega poklica. Vsak mesec si je izposodil okrog 11.700 din, redne plače pa je imel le 9.200 din. Tako si je od nekega delavca izposodil 3.000 din, češ da potrebuje denar za pot domov in da mu ga bo naslednjega prvega vrnil, drugemu delavcu je natvezil, da denar nujno potrebuje, da ima dolarje, ki jih bo zamenjal, in posojilo v najkrajšem času vrnil. Ta mu je izročil enkrat 3.000 din, drugič pa 8.000 din. Od S. A. je prejel nov nahrbtnik in dva lesena sodčka v vrednosti 6.550 din, ker mu je natvezil, da mu bo od doma prinesel žganje, potem pa se je izgovarjal, da mu žganja ni prinesel zaradi trošarinskih predpisov. Od delavke S. S. je prejel 4.000 din, drugič 3.000 din in v tretjem primeru 2.000 din, ker ji je dejal, da ji bo preskrbel stanovanje in da potrebuje denar za razvezo zakona. Ko je zopet potreboval denar, je zaprosil za posojilo M. Z., ki mu je izročil 3.400 din v dobri veri, da mu jih bo Kržanko kmalu vrnil, kakor je obljubil. Prav tako je oškodoval tudi G. A. za 2.000 din in K. P. za 1.000 din. J. L. mu je na obljubo izročil uro, vredno 4.000 din, potem ko mu je Kržanko zročil 3.000 din češ da mu bo ostalih 1.000 din dal še isti večer. Tega pa kakor ostalih obljub ni izpolnil.

Okrožno sodišče v Ljubljani ga je spoznalo za krivega obrtne goljufije in ga je glede na to, ker je šele pred letom dni prestal kazen zaradi prevare in ponarejanja listin, obsodilo na dve leti in šest mesecev strogega zapora. J.

PREVIDNOSTI NI NIKOLI PREVEČ

V nedeljo proti večeru se je peljal po glavni cesti v smeri Bistrice na Gorenjskem s kolesom vinjen kolesar Jakob Marinček. Za njim se je pripeljal motorist, ki je hotel kolesarja prehiteti. In ker je vozil ta po sredi ceste in brez luči, ga je prehiteval motorist po desni strani in pri tem zadel ob kolesarja, tako da sta oba padla. Pri nezgodi je bil kolesar huje in motorist lažje poškodovan. Na obeh vozilih pa je bilo za okrog 1.000 dinarjev škode.

V ponedeljek ponoči je vozil s traktorjem in prikolico po cesti Koprivnik - Planina v novomeškem okraju traktorist Ivan Bohte. Čeprav je cesta tod precej nagnjena in izpeljana v oster ovinek, je vozil traktorist z neprimerno hitrostjo in seveda zato ni obvladal vozila v ostrem ovinku. Vrglo ga je s ceste in se je traktor prevrnil. Hude poškodbe je dobil sopotnik Mirko Lipar, ki se je vozil poleg traktorista, leta pa je dobil le lažje poškodbe. Na traktorju in prikolici je bilo za okrog 30.000 dinarjev škode. Vožnja s traktorjem je varna le toliko časa in takrat, kadar sedi za volanom vozila trezen in previden voznik. Prikolica je običajno težja od traktorja, ki to prikolico vleče. Zato se često zgodi, da prikolica, ki je prekomerno naložena, na ovinku traktor prevrne. -s

NASEDLI SO GOLJUFU

Nedavno se je v trgovini »Tkanina« v Pasaži zglasil Anton Žužek iz Most in se trgovskemu pomočniku predstavil za nabavljača tovarne »Lek« iz Ljubljane. Da mu je bolj verjel, mu je celo pokazal vizitko te tovarne, nato pa je dejal, da je prišel zaradi nabave 60 m balonske svile za potrebe tovarne, ki jo zastopa. Opravičil se je, da je naročilnico pozabil v tovarni, in je zahteval le 3 m svile za vzorec, ki ga mora odnesti na vpogled direktorju tovarne. Prodajalec mu je svilo lepo zavil v papir in goljuf se je poslovil. Drugi dan se je ponovno zglasil v trgovini in tokrat natvezil, da je vzorec pozabil doma, in je prosil, naj mu izročijo še drugega, da ga odnese v tovarno. Tudi tokrat so mu odrezali 3 metre svile. Ob slovesu je dejal, da se bo ob 10 uri vrnil in da bo prinesel s seboj tudi naročilnico za celotno količino naročene svile. Odtlej ga ni bilo več na spregled. Kmalu so ugotovili, da gre za navadnega goljufa, ki je izkoristil dobro ime tovarne.

Dne 27. oktobra se je ta goljuf zglasil v celjski poslovalnici podjetja »Les« iz Ljubljane, kjer se je predstavil kot uslužbenec uprave omenjenega podjetja. Trdil je, da bo prišel za njim tudi direktor nato pa je natvezil, da je že tri dni na poti in da je zapravil ves denar, ki ga je imel s seboj. Zato je zaprosil, naj mu dajo na račun potnih stroškov 4000 din. V poslovalnici so mu res nasedli, ne da bi ga prej legitimirali. Izročili so mu zahtevani denar in šele potem, ko direktorja od nikoder ni bilo, so ugotovili, da so nasedli prebrisanemu goljufu.

MANJ PROMETA — MANJ NEZGOD

V oktobru je bilo na naših cestah nad 200 prometnih nezgod. V novembru pa je število nezgod precej nazadovalo, kar je bila v glavnem posledica zmanjšanega prometa po naših cestah, medtem ko o drugih vzrokih zmanjšanja prometnih nezgod še ne moremo govoriti. Kakor pa kaže statistika, še v nobenem mesecu doslej ni bilo toliko prometnih nezgod zaradi vinjenosti, zlasti voznikov motornih vozil, kakor prav v tem mesecu.

Pri Tomšičevem drevoredu v Mariboru je vlekla 23. nov. popoldne ročni voziček Terezija Žnidar. V isto smer se je takoj za njo pripeljal v diru s konjsko vprego vinjeni voznik Ivan Dajčman. Čeprav je vlekla Žnidaršičeva voziček pravilno ob desnem robu ceste, voznik še ni imel dovolj prostora, da bi jo varno prehitel. Tako je zadel z vozom v voziček in ga vlekel s seboj po cesti še okog dvajset metrov, medtem ko je Žnidaršičeva še pravočasno odskočila na pločnik. Pri nezgodi je bil ročni voziček močno polomljen, pa tudi konj je dobil hude poškodbe.

Večkrat se zgodi, da prepusti voznik upravljanje motornega vozila tudi osebi, ki ni v tem izurjena, včasih pa se tak nepoklicanec tudi sam vsede za volan. Tako se je pred dnevi vsedel v odsotnosti šoferja za volan delavec Alojz Pirc, in se peljal s težkim tovornjakom skozi Toplice na Dolenjskem, toda veselje ni trajalo dolgo. Z vozilom se je zaletel najprej v obcestno drevo, nato pa je zapeljal čez cesto in trčil še v vogal hiše. Pirc ni poklicni voznik in je bil ob tem času vinjen. Na tovornjaku in stavbi je povzročil za okrog 100.000 dinarjev škode. -s

DAVČNE UTAJE OBRTNIKOV

Pred okrajnim sodiščem v Celju so se zagovarjali zaradi zatajitve ustvarjenega prometa trije obrtniki iz Celja.

Prvi je bil avtoprevoznik Anton Fazarinc. Ta je v svoji davčni prijavi navedel, da je imel v letu 1954 le za 1,581.707 din bruto prometa, le za prevoze pa je lansko leto prejel od gospodarskih organizacij 1,793.586 din, od privatnikov pa najmanj 10.000 din. S tako neresnično prijavo se je hotel izogniti plačilu 194.000 din dohodnine in prometnega davka.

Še bolj očitna in po obsegu tudi večja pa je davčna zatajitev, ki sta jo izvršila avtomehanika Jože Sovinc in Anton Gajšek. Čeprav naj ne bi bila med seboj dogovorjena, sta se skušala izogniti plačilu precejšnjih zneskov davka na isti način. Oba sta po registraciji računov originalne račune popravila in jih poslala svojim dolžnikom. Na račune sta pripisala še vrednost pri popravilu posameznih avtomobilov uporabljenega materiala, na kopijo računov, ki sta jih imela shranjene, pa takega pripisa seveda nista napravila. Zato se je njuno dejanje odkrilo šele, ko so posamezna podjetja sporočila, koliko so za popravilo svojih avtomobilov v resnici plačala. Zanimivo je, da sta Sovinc in Gajšek popravljala račune le podjetjem, ki so večinoma imela svoj sedež izven Celja, nekatera celo v LR Hrvatski. Lahko sta torej bila prepričana, da se njunih dejanj ne bo odkrilo.

Pri reviziji davčnih prijav, ko so ugotovili popravljanje računov, sta oba trdila, da je porabljeni material odbitna postavka pri izračunavanju čistega dobička in nista s tem prav nič pridobila. Davčnim organom pa nista mogla povedati, še manj pa predložiti račune, kje naj bi bil ta material kupljen. V svoji davčni prijavi sta že navedla ves material, ki sta ga v letu 1954 nakupila in uporabila, od kod je ta presežek, pa ne moreta povedati. Njun čisti dohodek se je zaradi tega precej zvišal. Sovinc ga je prijavil le okrog 500.000 din, imel pa ga je v resnici nad 1.800.000 din, Gajšek ga je prijavil le okrog 700.000, imel pa ga je okrog 1.900.000 din. Če njunih mahinacij ne bi odkrili, bi se izognil Sovinc plačilu 950.000 din, Gajšek pa nad 1 milijon din davka na dohodek.

Zaradi davčne utaje so bili kaznovani Anton Fazarinc na 5 mesecev, Jože Sovinc na 11 mesecev in Anton Gajšek na 14 mesecev zapora. Upajmo, da bo vse tri, pa tudi vse njim podobne, taka kazen le izučila in bodo v bodoče pri vlaganju davčnih prijav bolj vestni in se ne bodo skušal na nepošten način okoriščati.

NEZGODA NA ŽELEZNICI

Na cesti, ki prečka železniško progo med Sevnico in Blanco, se je v soboto dopoldne pokvarila železniška zapornica, tako da je železniški čuvaj pri bližini čuvajnici ni mogel več zapirati ob prihodu vlakov. Čuvaj je takoj obvestil dežurnega uslužbenca na železniški postaji, ki pa ni takoj poskrbel, da bi se okvara popravila. Zato je bila cesta odprta za avtomobilski promet, pa tudi vlaki so nemoteno vozili po progi. Okrog 9. ure dopoldne je pripeljal po cesti tovornjak voznik Jože Šalamon. Ker je bila zapornica dvignjena in ni opazil nikakršnega opozorila glede prihoda vlaka je vozil brezskrbno dalje čez prelaz. Tedaj pa je pripeljal vlak, zadel v tovornjak in ga rinil pred seboj še okrog 500 m po progi. Voznik tovornjaka je dobil k sreči le lažje telesne poškodbe, medtem ko je bilo na tovornjaku za okrog 350.000 dinarjev škode. -s

VOZIL NI V REDU

Prometni predpisi zahtevajo, da vozivoznik po javnih cestah le z motornim vozilom, ki je tehnično v redu. Na tovornjaku voznika Janka Babiča, ki je vozil z njim v nedeljo dopoldne po okrajni cesti iz smeri Kungote proti Mariboru, pa ni bilo vse v redu. Bržkone ni pregledal vozila, preden je odšel na vožnjo. Na prednji levi vzmeti je bil namreč nalomljen glavni list. Ker tega voznik ni opazil, mu je med vožnjo vzmet v popolnosti odpovedala in se prelomila. Zaradi tega je pritisnil blatnik na kolo. Tovornjak je zaneslo v levo, kjer je zadel s prednjim delom tovornjaka ob notranjo steno obcestnega jarka, nato pa se še prevrnil na desno in pri tem zadel Viktorija Weis, ki je šla ob desni strani ceste. Dobila je pri tem lažje poškodbe, ker se ni mogla še pravočasno umakniti. Na avtomobilu pa je bilo za okrog 25.000 dinarjev škode. -s

SMRTNA NESREČA NA ŽEL. POSTAJI V SEVNICI

Na železniški postaji v Sevnici je v četrtek 1. decembra okrog 10. ure dopoldne izgubil pri premikanju življenje zavirač Maks Komljanec. Ko je hotel odkleniti kretnico, ni zaradi ropota po sosednjem tiru vozečega vlaka slišal, da že prihaja premikalni stroj. Sklonjenega nad tirom ga je ta zadel z vajem in mu prebil lobanjo. Pokojni Komljanec je bil petdesetletnik ter zapušča vdovo in dve odrasli hčerki. Bil je zelo vesten uslužbenec, mirne narave in pri vsem kolektivu izredno priljubljen.

Sprejmemo:
KOVINOSTRUGARJA in ELEKTROMOJSTRA
za mehanično delavnico v Mostah, Kajuhova ulica, kjer dobite tudi vse informacije.
Gradbeno podjetje »TEHNIKA« Ljubljana

GRADBENIKI IN KLEPARJI!
Hitro in solidno Vam lahko dobavimo naše znane proizvode:
GRADBENO DVIGALO »Bob« s podlago, nosilnost 600 kg.
KONZOLNI VITEL s konzolo; nosilnost 1000 kg.
VITEL, kombiniran s kablom; nosilnost 1000 kg.
MOTORNI KABEL VITEL; nosilnost 1000 kg.
STROJE za okroglo krivljenje pločevine 1/1020 mm; ročni pogon.
STROJE za okroglo krivljenje pločevine 2.5/1050 mm; ročni pogon.
STROJE za okroglo krivljenje pločevine 5/2050 mm; motorni pogon.
UNIVERZALNI STROJ za kotno, krožno krivljenje in ovijanje pločevine 1/1040 mm; ročni pogon.
ROČNE ŠKARJE za rezanje pločevine v ploščah 2/1050 mm.
ROČNE ŠKARJE za rezanje betonskega železa do 25 mm.
ROČNE ŠKARJE, namizne, za rezanje pločevine do 4 mm; dolžina noža, 250 mm.
PREIZKUSNE TLAČILKE za kotle in cevi do 30 atm.
HITRA VRVNA DVIGALA; nosilnost 3.5 in 7 t.

Vsi proizvodi so dobre kvalitete. Hitra in solidna dobava. Ugodne cene. Sporočite nam svoje želje. Na zahtevo pošljemo prospekte in ponudbe.

Tvornica strojeva i ljevaonica čelika
»Jelšingrad«, Banja Luka, tel. 352 in 413

Nenadoma nas je zapustil naš nepozabni in nadvse ljubljeni mož, dobri oče, stari oče, brat, stric in vsak

NANDC GORJANC
uradnik v pok., rezervni oficir

Pogreb bo v ponedeljek, 5. dec. 1955 ob 15. uri iz Jožefove mrliške veže na Žalah.

Žalujoči: žena Mici, sin ing. Ferdo z ženo Eto, vnuček Marko in družine: Gorjanc, Urbanija, Tratar, Uhan, Šmid, Gregorc.

Ljubljana, Radovljica, Rovinj, Ptuj, Mokronog, Novo mesto.

Znižanje cen v Celju

Zadnje odločitve sicer doslej še redkih delovnih kolektivov v Celju so pokazale, da smernice novega gospodarskega razvoja le niso naletela na gluha ušesa in da so doslej nekateri kolektivi že sklenili znižati cene svojim izdelkom.

Med prvimi, ki se je odločil za ta korak je bil delovni kolektiv lesne industrije Savinja. Zaradi znižanja proizvodnih stroškov je kolektiv Savinje znižal prodajne cene svojim izdelkom, predvsem pohištvu, za 4 odstotke.

To odločitev je kmalu nato posnemal tudi delovni kolektiv ETOL — tovarne esenc in eteričnih olj v Celju, ki je z visokim povečanjem proizvodnje in prometa znižal proizvodne stroške in zaradi tega tudi cene izdelkom za široko potrošnjo ter za reprodukcijo od 5 do 12 odstotkov. Delovni kolektiv ETOL je to odločitev sporočil vsm svojim odjemalcem z željo, da bi tudi ostala gospodarska podjetja šla na isto pot in tako pripomogla k zboljšanju življenjske ravni našemu delovnemu človeku.

S 1. decembrom pa so se znižale cene belemu kruhu tudi mestne pekarne v Celju. Tako prodajajo sedaj v poslovalnicah Mestne pekarne kilogram belega kruha za 72 dinarjev, (prej 80 dinarjev), medtem ko za bele žemlje že orecej časa velja cena 5 dinarjev za komad.

M. B.

ZADNJE VESTI

Francoska delegacija zopet zasedla svoje mesto v OZN

Generalna skupščina je odložila proučevanje maroškega vprašanja za nedoločen čas, sprejela pa je resolucije o ustanovitvi atomske agencije in odbora znanstvenikov za proučevanje posledic radioaktivnega žarčenja ter o pomoči arabskim beguncem iz Palestine, kakor tudi priporočilo, naj pride Jugozahodna Afrika pod skrbništvo ZN

NEW YORK, 3. dec. (AP). Generalna skupščina OZN je na današnji plenarni seji najprej brez debate sklenila odložiti proučevanje maroškega vprašanja za nedoločen čas zaradi skorajšnjih maroško-francoskih pogajanj o rešitvi tega spornega problema.

Za resolucijo je glasovalo 51 delegacij, medtem ko so se delegacije Velike Britanije, Avstralije, Holandije, Luksemburga in Belgije glasovanja vzdržale. Resolucija izraža upanje, da bo med skorajšnjimi francosko - maroškimi pogajanji sprejeta zadovoljiva rešitev maroškega vprašanja.

Takoj po glasovanju je prišla v dvorano francoska delegacija in zasedla svoje mesto v plenumu Generalne skupščine. Francija je namreč skoraj dva meseca bojkotirala delo Generalne skupščine v znak protesta proti sklepu, da se postavita na dnevni red vprašanji Maroka in Alžira.

Generalna skupščina je nato soglasno sprejela resolucijo o ustanovitvi svetovne atomske agencije v prihodnjem letu. Politični odbor OZN je že prej sprejel podroben načrt, vendar se je ob tej priložnosti glasovanja vzdržalo šest arabskih držav, ker je bil Izrael eden predlagateljev resolucije, katera poudarja uspeh, ki so ga na tem področju dosegle OZN in sedem držav, določenih za izdelavo načrta statuta predlagane agencije. Resolucija pozdravlja sklep, naj se Brazilija, ČSR, Indija in Sovjetska zveza pokličejo, da sodelujejo v pogajanjih, katerih se poleg ZDA že udeležujejo Velika Britanija, Francija, Kanada, Belgija, Avstralija, Portugalska in Južnoafriška unija. Resolucija tudi določa skorajšnje sklicanje mednarodne konference, ki bo proučila dokončno besedilo statuta.

Generalna skupščina je potem soglasno sprejela resolucijo o ustanovitvi odbora znanstvenikov 15 držav, med njimi tudi Japonske. Odboru je naloženo, naj zbere vse podatke o posledicah radioaktivnega žarčenja. Filipinski delegat general Romulo je predlagal, da države, ki delajo poskuse z nuklearnim orožjem pozovejo odbor znanstvenikov OZN, naj pošlje opazovalce na kraj poskusov.

Skupščina je nadalje z 38 glasovi, 17 držav se je glasovanja vzdržalo, sprejela resolucijo o pomoči arabskim beguncem iz Palestine. Resolucija nalaga agenciji OZN za pomoč in zaposlitev arabskih beguncev, naj nadaljuje izvajanje svojega načrta.

Generalna skupščina je tudi sprejela priporočilo, naj ozemlje Jugovzhodne Afrike pride pod skrbništvo OZN. Za priporočilo je glasovalo 43 delegatov, 2 sta bila proti, 9 pa se je glasovanja vzdržalo. Toda južnoafriška delegacija je že izjavila, da bo resolucija ostala mrtva črka na papirju. Končno je skupščina sklenila vprašati mednarodno sodišče pravde za svet, ali ima komisija OZN za Jugovzhodno Afriko pravico zaslišati predlagatelje prošenj o vprašanjih v zvezi s tem ozemljem.

Prihodnja seja Generalne skupščine je bila napovedana za torek.

Sestanek sveta bagdadskega pakta

BAGDAD, 3. dec. (AFP). Nocoj se je pod predsedstvom iraškega zunanjega ministra Bašajana sestal svet bagdadskega pakta. Prisotni so bili veleposlaniki Velike Britanije, Irana, Pakistana in Turčije ter veleposlanik ZDA kot opazovalec. Sestanek je trajal dve uri in pol. Po sestanku niso objavili nobenega sporočila. Prihodnji sestanek sveta bo v sredo, 14. t. m. Iz zanesljivih virov se je zvedelo, da niso imenovani člani gospodarskega odbora tega pakta in potemtakem prvi sestanek tega odbora ne bo 19. t. m. kot je bilo prvotno določeno.

Egipt bo dobil novo ustavo

Kairo, 3. dec. (Tanjug.) Kakor pišejo egiptovski časopisi, bo nova egiptovska ustava razglašena 16. januarja. Vest o novi ustavi je za Egipt prvorazredni politični dogodek, saj je s tem potrjena obljuba predsednika Naserja, da bo dal državi nov parlament, v katerem bodo po njegovih besedah zastopani pravi predstavniki naroda, bivše politične stranke in tuje agenture, ki so imele svoje podružnice v nekdanjem monarhističnem parlamentu, pa bodo s tem onemogočene.

Novo egiptovsko ustavo pripravljajo že nekaj let, predsednik Naser pa je pred nekaj meseci osebno prevzel nadzorstvo nad sestavo ustave, hoteč ji dati pečat novega revolucionarnega Egipta. O nadrobnostih te ustave doslej ni hotel govoriti, ker jo je nameraval dati javnosti v razpravo šele, ko bo načrt dokončno izdelan.

Stalni predstavnik ZDA v OZN Lodge je v današnji izjavi za tisk potrdil podporo ZDA Filipinom pri volitvah za mesto nestalnega člana v Varnostnem svetu in s tem zanikal vesti, po katerih bi bile ZDA za morebitno sporazumno kandidaturo Grčije, ker ni mogoče zbrati potrebne večine glasov za Filipine ali Jugoslavijo.

Popoldne je prispel v New York holandski zunanji minister Luns, ki se bo kakor pričakujejo, udeležil debate v OZN o zahodni Novi Gvineji.

V NEKAJ VRSTAH

Buenos Aires, 3. dec. (AP) Argentinska vlada je danes prepovedala izhajanje lista »La Prensa«, dokler dr. Alberto Paz, čigar družina je ustanovila list, ne prevzame uredništva. Vlada bivšega predsednika Perona je bila leta 1951 vzela list v svojo last, izdajala pa ga je Generalna konfederacija dela, nova začasna vlada pa je pretekli teden vrnila lastništvo lista družini Paz.

Tunis, 2. dec. (AFP) V pretepu med pristaši bivšega generalnega sekretarja stranke Neodestur Salaha Ben Jusefa in pristaši predsednika Neodesturja Habiba Burgibe je bilo poškodovanih 12 Tunizijcev, eden je bil ubit, drugi pa teže ranjen. Policija je aretirala 11 oseb. Demonstranti so s kamenjem razbili stekla na avtomobilu predsednika vlade Tahara Ben Amarja, ko se je odpeljal iz svoje pisarne. Demonstranti so vzklikali žaljivke proti tunizijski vladi.

Buenos Aires, 3. dec. (AFP) — Bivši predsednik višjega sveta peronistične stranke Leloire, ki je sedaj v zaporu, je poslal predsedniku Argentine Aramburu protest proti razpustu stranke, katere člani se bodo pritožili na sodiščih.

Zakuska na čast bolgarskim novinarjem

Beograd, 3. dec. (Tanjug) **Bolgarski veleposlanik v Beogradu Angelov je nocoj s soprogo priredil zakusko na čast predstavnikom Zveze novinarjev Bolgarije, ki so na obisku v naši državi kot gosti Zveze novinarjev Jugoslavije. Na zakuski so bili med drugimi tudi funkcionarji državnega sekretariata za zunanje zadeve opolnomočeni minister Dragoje Djurič, načelnik oddelka za tisk Branko Draškovič in namestnik načelnika protokola Vladimir Marinovič, nadalje direktor »Borbe« Ivo Sarajčič, člana predsedstva Zveze novinarjev Jugoslavije Slobodan Glumac in Rudi Stajduhar, glavni urednik »Borbe« Miroslav Vitorovič in drugi predstavniki uredništev listov, agencij in radijskih postaj v Beogradu.**

Šahovska polfinala v Šabcu in Zrenjaninu

Na ostalih dveh polfinalnih šahovskih turnirjih za prvenstvo države so bili v I. kolu doseženi naslednji izidi:

v Šabcu: Djuraševič : Sofrevski 1:0, Mihaljčišin : Smederevac in Djaja : Bertok 0:1, Kržišnik : Momič in Franolič : Stambuk remi, Vasiljevič : Janoševič, Ugrinovič : Osmanagič in Jovanovič : Čirič prekinjeno, Božič je bil prost;

v Zrenjaninu: Matulovič : Vukovič, Bradvarevič : Danov in Puc : Vukčevič 1:0, Bekovac : Rakič 0:1, Tomšič : Sokolov, Ducič : Bogdanovič in Horvat : Petek remi, Trampuž : Tomovič prekinjeno.

De Nicola predsednik ustavnega sodišča Italije

Rim, 3. dec. (Tanjug). Predsednik italijanske republike Gronchi je imenoval še pet članov ustavnega sodišča kot ga za to pooblašča ustava. Po izvolitvi sodnikov v parlamentu je sedaj ustavno sodišče izpopolnjeno ter bo v kratkem sklicano na prvo zasedanje. Med sodniki, katere je imenoval predsednik republike Gronchi, je tudi bivši šef italijanske države Enrico De Nicola, ki bo predsednik ustavnega sodišča. Naloga sodišča je določena z ustavo, in sicer, da ocenjuje posamezne ukrepe izvršnih organov v luči ustavnih določb.

šport

KVALITETA ROKOMETA SE JE PRECEJ ZBOLJŠALA

Le po tej poti naprej...!

Sezona velikega rokometa je končana. Pričakovali smo, da bo tekmovanje zanimivo, toda dogodki na igriščih so presegli tudi najbolj optimistične napovedi. Kdo je pričakoval, da bodo ekipe, ki so letos prvič nastopile v republiški ligi, pokazale toliko borbenosti in tako visoko kvaliteto? Če govorimo o letošnjem tekmovanju, moramo najprej omeniti ekipe Maribora, Mladosti ter obeh Partizanov (Krim in Črnomelj). To so vse mlade vrste z velikimi možnostmi razvoja in upravičeno pričakujemo, da bodo v spomladanskem delu prvenstva žaigrale precej bolje.

Na čelu lestvice je z enakim številom točk Odred in Svoboda. Kot v jesenskem delu tekmovanja se bosta oba tudi spomladi borila za osvojitev republiškega prvenstva, saj sta letos zelo napredovala in igrata bolje kot kdaj koli prej. Glede na to lahko pričakujemo, da bo Slovenija naslednje leto končno le dobila v zvezni ligi vrednega predstavnika.

Precej tesno za vodečima sta zopet z enakim številom točk Rudar in Celje. Na prvi pogled sicer nimata mnogo upov za osvojitev prvega mesta, toda če bo Rudarju tudi naslednje leto uspelo pokazati igro zadnjih dveh let, v spomladanskem delu tekmovanja ni izgubil nobene točke) se lahko marsikaj izpremeni pri vrhu. Ponovno »oživljena« ekipa Celja je tudi nevaren nasprotnik. Če upoštevamo da šele prihaja v staro formo in da bo do spomladi še boljša, tedaj moramo resno računati nanjo.

Na koncu lestvice sta Drava in Fužinar, ki še nimata zadosti izkušenj in jima primanjkuje zlasti tehničnega znanja. Če bodo čez zimo posvetili vso skrb tehničnemu izpopolnjevanju igralcev lahko spomladi tudi od njih pričakujemo lepših uspehov.

Lestvica:

Odred	9	8	0	1	141:58 16
Svoboda	9	8	0	1	144:60 16
Rudar	9	6	0	3	99:63 12
Celje	9	6	0	3	121:85 12
P. Krim	9	5	1	3	103:91 11
P. Črnomelj	9	4	1	4	84:79 9
Maribor	9	4	0	5	80:105 8
Mladost	9	2	0	7	76:117 4
Drava	8	0	0	8	32:105 0
Fužinar	8	0	0	8	37:154 0

Najboljši strelci so bili: Petrovič (S) 55, Vihar (S) 46, Trnovec (O) 45, Uršič (C) 43, Sever (P. K.) 40, Jovin (O) 37, Bukovec (C) 33, First (R) 25 itd.

O napredku najboljših ženskih ekip ne moremo govoriti, toda dvignila se je povprečna kvalitetna raven. V ekipah Svobode in Rudarja so nastopile poleg nekaterih starejših kvalitetnih igralk večinoma mlajše, kar je vplivalo na kvaliteto igre obeh moštev. Po prikazani igri pa lahko spomladi pričakujemo, da bosta zaigrali veliko bolje, kajti kot vse kaže, je bila pomladitev precej uspešna. Nepričakovana se je pri vrhu znašla tudi Drava, kar je zelo razveseljivo in upajmo, da bo dal ta uspeh Ptujčankam še več vspodbude za nadaljnje delo. Presenečenje letošnjega tekmovanja pa sta nedvomno novi ekipi Partizana iz Črnomlja in Odreda. Zlasti prva je pokazala nenavaden napredek in zasluži trener tov. Moljk vse priznanje. Zadnja je, kot že vsa leta, ekipa Proletarca, ki se je brž da »abonirala« na zadnje mesto!

Lestvica:

Svoboda	5	4	0	1	32:9 8
Drava	5	4	0	1	34:11 8
Rudar	5	3	0	2	20:10 6
P. Črnomelj	5	2	1	2	15:28 5
Odred	5	1	0	4	6:33 2
Proletarec	5	0	1	4	7:23 1

Najboljše strelke so bile: Grčar (S) 24, Murko (D) 14, Žagar (R) 7, Žunič (P. Č.) 6, Ahačič (S) 5, Botulin (D) 5, Vajsbaher (D) 5 itd.

Mitja Vidic

Samo 2000 prednjakov v vsej državi

Beograd, 3. dec. Včeraj in danes zborujejo v Beogradu vodilni funkcionarji Zveze za telesno vzgojo Partizana in sicer zastopniki republiških zvez, načelniki in načelnice ter člani in članice zvezne komisije za vadbo na orodju in člani in članice prednjaškega zbora.

Na zborovanju so razpravljali o programu dela, sistemu tekmovanja in o organizaciji zveznega zleta.

Pomembna je ugotovitev, da je za izvajanje vsestranskega telesno-vzgojnega dela v društvih potreben ustrezen strokovni kader prednjakov, ki pa jih zelo primanjkuje. Po najnovejših statistikah pride v Partizanu na okrog 190.000 izvajajočih vsega samo okrog 2000 kvalificiranih prednjakov, kar pomeni samo po eden na vsakih 90 telovadečih. Razmere v prednjaškem kadru so posebno kritične v Bosni in Hercegovini ter Hrvatski.

Razen tega zagovarjajo prednjaki Partizana stališče, da je treba izdelati programe za prednjaške tečaje, zdati potrebne priročnike in v vseh večjih mestih organizirati prednjaške tečaje.

Na sestanku izvršnega odbora Zveze za telesno vzgojo Partizana je bilo sklenjeno danes, da bo zvezni zlet leta 1958. Razen tega je bil sprejet predlog programa, o katerem so razpravljali na skupščini.

Po diskusiji o sodelovanju s športnimi organizacijami niso bili sprejeti nobeni zaključki glede načinov tega sodelovanja.

Temu sestanku so prisostvovali tudi zatopniki vodilnih funkcionarjev iz vseh republik.

V Ljubljani – favorit velemojster Pirc

Včeraj dopoldne so se zbrali v šahovskem domu v Ljubljani vsi udeleženci zveznega polfinalnega šahovskega turnirja razen Damjanoviča, ki je prispel šele zvečer.

Žreb je igralce, med katerimi je velemojster Vasja Pirc, mojstri Kozomara, Marič, Tot in Trajkovič, 11 mojstrskih kandidatov in 1 prvokategornik, takole razvrstil v turnirsko tabelo: Damjanovič, Gojak, Lukič, Bajec, Martinovski, Segi, Tot, Trajkovič, Z. Gabrovšek, Pirc, Krivec, Dimc, Stanovnik, Nikolovski, Kozomara, Marič in Milenkovič.

Ta turnir bo nedvomno zelo zanimiv še posebno zato, ker sodelujejo razen velemojstra Vasje Pirca še trije mladi slovenski mojstrski kandidati Bajec, Z. Gabrovšek in Krivec. Redna kola bodo igrali od 15.30 do 20.30, prekinjene partije pa naslednji dan od 9.30 do 11.30. Sodniške posle bodo opravljali F. Brglez, Goršič, Kapus in Šiška, turnirski odbor pa sestavljajo dr. Bajec, prof. Vagaja in mojster Tot. D. B.

NAŠI NOGOMETAŠI V BURMI IN INDONEZIJI

BEOGRAD, 3. dec. Nogometna reprezentanca Jugoslavije bo gostovala v Burmi in Indoneziji od 31. decembra do 6. februarja. Najboljši jugoslovanski nogometaši bodo igrali 31. decembra ter 4. in 7. januarja z reprezentanco Burme, nato pa 15., 19. in 22. januarja z reprezentanco Indonezije. Razen tega tečejo pogajanja za odigranje še treh tekem v Indiji in na Kitajskem. Reprezentanca se vrne v domovino 6. februarja.

Na pot pojde 17 nogometašev s spremstvom trenerja in zdravnika pod vodstvom treh članov iz Zveze.

80 ur v Triglavski steni

Jesenice, 2. dec. Dva mlada ljubljanska alpinista, Aleš Kunaver in Ante Mahkota, sta te dni v 80 urah preplezala nemško smer v severni steni Triglava. Oba drzna alpinista sta vstopila v steno v nedeljo 27. novembra, in sicer po nemški smeri, ki je bila prvič preplezana pred 50 leti. Ker so bili vremenski pogoji zelo neugodni in ju je na poti zadrževal sneg in led z mrazom in padavinami, sta bila prisiljena trikrat prenočiti v steni. Tako sta šele v sredo zvečer izstopila na Kugyjevi polici, kjer pa sta morala še četrtič bivakirati.

Ker so bili njuni tovariši zaradi tako dolge odsotnosti v skrbeh zanju, se je odpravila za njima ekipa Gorske reševalne službe, ki je v četrtek prispela na Kredarico. Medtem sta oba alpinista tudi že dosegla to planinsko »streho«, kjer sta počivala popolnoma nepoškodovana po tej tako tvegani turi.

*

Na izrednem sestanku rokoborskega odbora Jugoslavije so bili izvlečeni pari za I. kolo zaključnega tekmovanja za rokoborski pokal Jugoslavije. V I. kolu se bosta med drugim v Beogradu (dne 11. t. m.) sestala Partizan in prvak Slovenije (verjetno mariborski Železničar). Nasprotnika nista bila odrejena dokončno, ker republiška zveza Slovenije še ni uradno prijavila svoje udeležbe.

Občni zbor atletov »Ljubljana«. V sredo 7. t. m. ob 18.30 bo v sindikalni dvorani železniške direkcije v Ljubljani redni letni občni zbor železničarskega atletskega kluba Ljubljana. Ta prizadevni atletski kolektiv iz Šiške si je v letošnji sezoni priboril vrsto rekordov, prvenstev in drugih uspehov. Mladinci so bili dvakrat tretji v ekipnem državnem prvenstvu, letos pa so osvojili najvišji naslov. Zato bo ob tej priložnosti predstavnik Atletske zveze Jugoslavije izročil mladim atletom prehodno zastavo. Še bi lahko govorili o atletih iz Šiške, vendar je bolje, da kar iz njihovih ust slišite razne podrobnosti. Vabljeni!

Smučarski klub Enotnost bo imel v petek 16. t. m. redni letni občni zbor, in sicer ob 19 v dvorani ZSZ, Kidričeva ulica 5. Kolikor navzoči ob določenem času ne bodo sklepčni, bo občni zbor v isti dvorani pol ure kasneje. Vabljeni v čim večjem številu.

Sestanek vseh tekmovalcev akademskega smučarskega kluba Olimpija bo 6. t. m. ob 19 v klubskih prostorih.

Popravek. Oglas Bombažne predilnice in tkalnice v Tržiču, ki je bil objavljen v petek 2. decembra, je treba popraviti v toliko, da se zahteva za razpisano mesto tehničnega vodje podjetja ustrezna višja ali srednja strokovna izobrazba s predpisano prakso.

RAZPISUJEMO

naslednja delovna mesta:

DVA FINANČNA KNJIGOVODJA
MATERIALNI KNJIGOVODJA
MEZDNI KNJIGOVODJA (obračune mezd)
BLAGAJNIČARKA-BLAGAJNIK
KEMIČNI TEHNIK
KEMIČNI LABORANT
STENODAKTILOGRAFINJA

Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru. Stanovanje, ostali pogoji in nastop službe po dogovoru.

Ponudbe z izčrpnim življenjepisom dostavite do 10. 12. 1955 v ogl. odd. »Slov. por.« pod

»INDUSTRIJA – KOPRSKI OKRAJ«

DELAVSKI SVET PODJETJA

»IZOLIRKA«, Ljubljana-Moste

razpisuje po čl. 59 Pravil podjetja naslednji mesti:

glavnega inženirja proizvodnje

in

glavnega računovodje.

POGOJI:

za obe delovni mesti najmanj 10-letna praksa ter vsaj 5-letna praksa na vodilnem položaju. Možnost nastopa službe najkasneje s 1. II. 1956. Plača po tarifnem pravilniku, oziroma dogovoru. Prošnje z dokazili strokovne izobrazbe in opisom prakse sprejema tajništvo podjetja.

Takoj sprejmemo tudi:

tehnika kemije za obratni laboratorij
strojnega tehnika za toplotne izolacije
pomož. knjigovodjo za finančni oddelek
pravnega referenta

Tovarna trakov

„TOTRA“

Ljubljana, Zgornja Hrušica 14

razpisuje mesto

TEHNIČNEGA VODJE v podjetju.

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba (tekstilnega tehnika) z vsaj 5-letno prakso v tekstilni stroki.

Prednost imajo strokovnjaki v tkalstvu — posebno v trakovih.

Plača po tarifnem pravilniku.

Pismene ponudbe z opisom dosedanjega dela pošljite do 10. decembra 1955.

EDGAR WALLACE: **ZELENA SNET** KRIMINALNI ROMAN 9

»Brez vzroka Punsonby nikdar ničesar ne stori,« je dejal važno, kajti občutil je, da mora nekako zagovarjati svojo tvrdko. Karkoli je že zakrivilo ta nesrečni slučaj, tvrdke Punsonby ni zadela nobena krivda, kajti Punsonby je bila častivredna trgovska hiša, ki je z neizprosno točnostjo izplačevala štirinajst odstotkov svojega letnega dobička.

»Manjkajo nam še — ah — neka dejstva, da bi o tej zadevi dalje poizvedovali, kakor smo že.«

Dekle se je ob tej dolgoveznosti še bolj zmedlo.

»Obljubljeno imamo, da bomo prejeli definitivna dejstva, ki pa še niso prispela. To je zelo neprijetno — zelo neprijetno,« in zmajal je z glavo.

Hitro se je priklonila, naglo zapustila sobo, odšla v garderobo po plašč, si nadela klobuk in za vedno zapustila Punsonby.

Ko je prišla na cesto, se je hipoma spomnila besed Mr. Bealea in se takoj ustavila. Zamišljeno je stisnila ustnice. Ali je vedel? Zakaj je prišel to jutro ure in ure prej, kot je bil navajen — če se lahko verjame govoricam v Kroomanovem bloku — in nato ga je kot višek vseh dogodkov tega jutra zagledala. Stal je na oglu ulice, naslonjen na palico, in kadil dolgo cigareto, ki je tičala v še daljšem ustniku; zatopljen je bil v opazovanje nekega delavca, ki je visoko nad cesto popravljal telefonski vod.

Namerila je korak proti njemu, vendar se je ustavila. Saj je bil tako zatopljen v akrobatske gibe poštnega delavca, da je ni mogel zapaziti. Zato se je naglo obrnila in odšla v nasprotno smer.

Toda ni še prišla do konca stavbe in že je bil pri njej.

»Danes pa greste zgodaj domov, Miss Cresswell,« se ji je nasmehnil.

Obrnila se je k njemu.

»Ali veste zakaj?« ga je vprašala.

»Ne vem; razen, če —«

»Razen, kaj?«

»Razen, če so vas odpustili,« je rekel hladno.

Nagubala je čelo.

»Kaj veste o moji odpustitvi?« je vprašala.

»Kaj takega je možno,« je dejal Mr. Beale.

»Ali ste vedeli, da me nameravajo odpustiti?« je ponovno vprašala.

Prikimal je.

»Seveda nisem bil gotov, da vas bodo ravno danes odpustili, toda nekako sem slutil, da boste ob neki priložnosti kmalu odpuščeni. Zaradi tega sem vam tudi ponudil namestitev.«

»Ki je, seveda, ne bom sprejela,« ga je prekinila.

»Ki ste jo seveda že sprejeli,« je rekel mirno. »Verjemite mi, da vem le to, da so družbi Punsonby naročili, da vas odpusti, iz kakšnega vzroka pa ne vem.«

»Toda zakaj ste domnevali, da bodo to storili?«

Nenadoma se je zresnil.

»Kar tako. Nočem biti skrivnosten z vami, lahko vam povem le to, da sem imel za takšno domnevanje dobre vzroke.«

Trudno je zmignila z rameni.

»Vse to je že dovolj skrivnostno,« je dejala. »Ali resno mislite, da bi delala z vami?«

Prikimal je.

»Niste mi še dali svojega naslova v središču mesta.«

»Zato sem se tudi vrnil,« je rekel.

»Torej ste vedeli, da bom prišla ven?«

»Vedel sem, da boste prišli še danes.«

Strmela je vanj.

»Mislite s tem reči, da bi bili ves dan čakali, da bi mi dali svoj naslov?«

Zasmejal se je.

»Mislim le to,« je odgovoril, »da bi bil ves dan čakal.«

Sedaj se je smejala z njim še ona.

»Moj naslov je 342 Lothbury,« je nadaljeval. »342,« je ponovil. »Z delom lahko pričnete danes popoldne in —« Obotavljal se je.

»In?« je ponovila.

»Zdi se mi, da bi bilo pametno, če bi svojemu prijatelju zdravniku ne povedali, da sem vas sprejel v službo.«

Ko je govoril, je pazljivo opazoval nohte in se izogibal njenemu pogledu.

»Za to je mnogo vzrokov,« je nadaljeval. »Prvič, v Kroomanovem bloku imam slabo oceno iz vedenja in to vam morda lahko škoduje.«

»Na to bi bili morali misliti, preden ste me prosili, da bi prišla k vam,« je rekla.

»Zelo mnogo sem mislil tudi na to,« je mirno odgovoril.

Spoznala je, da je mnogo tega, kar govori, pravilno. Jezila se je zaradi svoje nagle obljube. Toda dogodki pretekle noči so mu dajali neke pravice, ki bi pijancu Mr. Bealeu nikoli ne pripadale.

»Bojim se, da me je vsa ta skrivnostna zadeva nekoliko zmedla, in danes raje ne bi nastopila službe. Kdaj naj pridem jutri zjutraj v pisarno?«

»Ob desetih,« je rekel. »Čakal vas bom, da vam razložim vaše delo. Tedensko boste prejemali pet funtov. Pisarno boste vi vodili, kajti mene boste le redko kdaj videli. Vaše delo bo v glavnem v tem, da boste sestavljali statistiko o žetvi pšenice po svetu v zadnjih petdesetih letih.«

»To pa zveni zelo zanimivo,« je rekla in bežen smehljaj ji je razjasnil obraz.

»Je mnogo zanimivejše, kot si predstavljate,« so bile njegove poslovilne besede.